

Tuần Báo Xã Hội Văn Hóa Nghị Luận

ĐỜI MỚI

SỐ 76

Từ 10-9 đến 17-9-53

NAM VIỆT 5\$00
TRUNG BẮC MIỀN LÃO . 7\$00

Wasm
AP 95
VGD 644

TRONG TẬP NÀY :

● PARIS BỊ XÂM LƯỢC

Du ký của T.V.A.

● ĐÌNH CÔNG CHIẾM XƯƠNG

Hồi ký của kỹ sư LÊ VĂN NGỌ

● ĐIỆN ẢNH VIỆT NAM ĐI ĐẾN ĐÂU

của HOÀNG THU ĐÔNG

● MỘT NỀN Y TẾ NHÂN DÂN

của bác sĩ LÊ MINH LÂM

● VẤN ĐỀ ĐỌC SÁCH CỦA HỌC SINH

● KỸ NGHỆ BUÔN CẦU TƯỢNG

● DƯ LUẬN SÔI NỔI VỀ « QUẢ BOM » SINH LÝ PHỤ NỮ

HÌNH BÌA

Bà NGUYỄN HỮU, nữ danh Hồng Thu có mặt tại hội nghị vận động hòa bình ở Copenhagen (Đan mạch) cuối tháng rồi

TÒA SOẠN — QUẢN LÝ — NHÀ IN

117 Đại lộ Trần Hưng Đạo — Chợ Quán

Điện thoại : 793 — Chợ Lớn

Chủ nhiệm : TRẦN VĂN AN

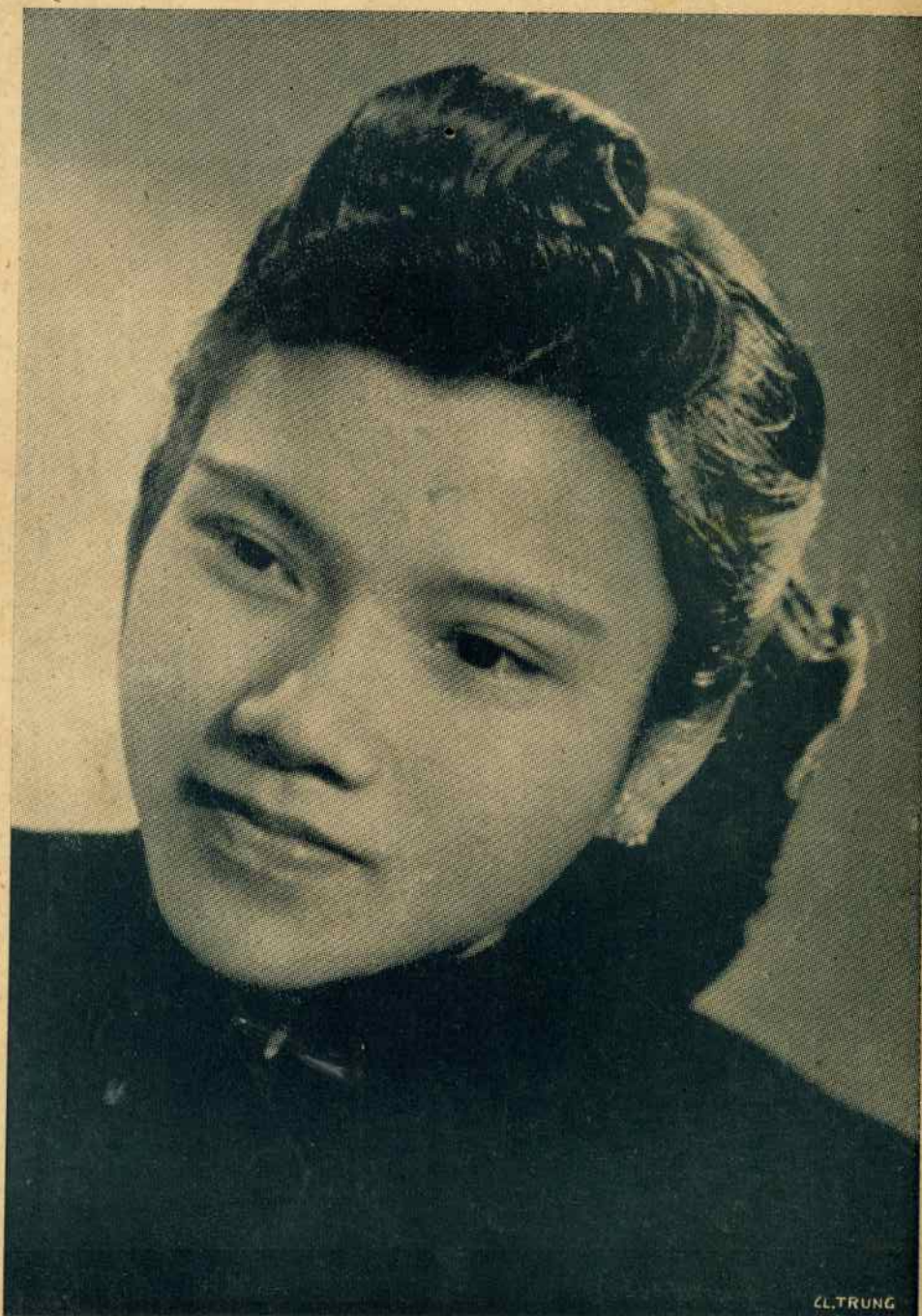
Giám đốc : LÊ VĂN NGỌ

Chủ bút : HOÀNG THU ĐÔNG

Quản lý : TRÁC ANH

Văn phòng liên lạc: 96 Đại tá Grimaud-Saigon

Điện thoại: 22.491 Saigon — Hộp thư 353 Saigon

CL. TRUNG

PHỤ NỮ VIỆT NAM DỰ HỘI NGHỊ HÒA BÌNH THẾ GIỚI

CUỘC THI ẢNH ĐỜI MỚI 1953

TÒA soạn nhận được trên hai ngàn bức ảnh của các bạn gửi đến dự « Cuộc thi ảnh Đời Mới 1953 », và đã lần lượt đăng theo số thứ tự nhận được. Vì số ảnh mỗi ngày nhận được thêm nhiều, và đăng lên mặt báo không biết bao giờ mới hết được, chúng tôi tuyên bố khóa sổ nhận ảnh dự thi « Cuộc thi ảnh Đời Mới 1953 » vào ngày 30-9-1953.

Những ảnh đã gửi dự thi (có đăng lên báo hay chưa) tòa soạn sẽ chuyển giao cho ban giám khảo chấm.

Ban giám khảo gồm có 5 người :

Nhà điện ảnh : Lê hữu Phương.

Nhà nhiếp ảnh và điện ảnh : A. Nguyễn văn Giàu.

Nhà nhiếp ảnh : Phạm khắc Đường

Họa sĩ Hiếu Đệ.

Nhân viên Tòa soạn Đời Mới : Hoàng thu Đông.

Những bạn dự thi được chấm sẽ đăng ảnh lên Đời Mới sau khi tuyên bố kết quả.

Đời Mới sẽ giới thiệu các bạn được giải « Ảnh » với một tờ chúc điện ảnh Việt Nam tại Sài Gòn đề tập sự đóng phim.

Trong khi ngừng đăng những ảnh dự thi đề ban giám khảo chọn chấm.

Đời Mới sẽ khởi đăng một chuyện phim Việt Nam vào trang cuối ngoài bia từ số 79 (1-10-53) do bạn Hoàng Thơ trình bày.

THƯ CỦA CỘNG TÁC VIÊN ĐỜI MỚI

Trả lời các bạn chất vấn

LỜI TÒA SOẠN.— Chúng tôi nhận được bức thư sau đây của bạn Hà Việt Phương ngõ lời cùng các bạn đọc chất vấn. Tòa soạn đăng tải bức thư này cũng như đã đăng các đoạn ý kiến của bạn đọc, với một thái độ khách quan, để làm sáng tỏ thêm câu chuyện. — ĐỜI MỚI

Tòa soạn có chuyển giao cho tôi một số thư của các bạn xa gần đã đề ý đến các bài tôi viết gửi đăng trên Đời Mới, tôi rất tán thành phần, đối hay phê bình thẳng thắn về nội dung tư tưởng của tôi.

Những bài ký tên tôi, tôi đã viết ra với tất cả chân thành của một người đã rất kinh nghiệm trong cuộc tranh đấu với thực tế loài người, đã qua lò thử thách của nhiều năm công tác cách mạng. Tôi rất mong rằng các bạn đọc tôi cũng không kém chân thành trong sự tìm hiểu để chỉ trích hay hướng ứng.

Nhờ sự đón tiếp rộng rãi của cột báo Đời Mới, tôi đã có lần trả lời chung các bạn chất vấn và ngõ ý « sẵn sàng thảo luận với những ai đã kinh nghiệm bản thân trong việc áp dụng chủ nghĩa xã hội vào công cuộc tổ chức đoàn thể, rồi thu hoạch được bài học nào, có lợi hoặc có hại cho sự xây dựng CON NGƯỜI MỚI ở trên giải đất Việt Nam nhà, đem ra kiểm điểm chung với nhau ».

Sự băn khoăn của ông Nguyễn Tri Tân (Đời Mới trích đăng trong số 75) là không biết tôi muốn đi tới phương hướng nào đây ? Những bài của tôi đã đăng trên Đời Mới cũng nói nhiều về định hướng tư tưởng của tôi rồi.

Và tôi xin nhắc lại rằng tôi đã lần những điều tôi nói. Tôi đã nói những điều tôi nghĩ. Ai đã LÀM thì xin cho biết kinh nghiệm hành động. Còn ai chưa « làm » tôi xin hãy « làm » đi đã rồi ta sẽ nói, sẽ bàn. Chúng ta qua thời kỳ cãi vã suông rồi.

Có thể rằng trong số các bạn viết thư cho tôi, có người không đồng ý kiến, trái ngược lại nữa, song tôi thành khẩn mong đừng có sự hiểu lầm.

HÀ VIỆT PHƯƠNG

HỘP THƯ TÒA SOẠN

Các bạn : Việt Hùng, (Haroi) Một bạn đọc Đ. M. Linh Giang, Đ. V. N. (Hà Tiên) Phong Sơn, Thanh Hương, Bạch chi Mai, Lê Huyền, Huyền Minh, Thiết Dũng.

Đã nhận được bài các bạn. Đa tạ.

Bạn Long Tịnh :

Có tùy bút hay truyện ngắn hoặc phóng sự gửi cho. Nhớ lời bạn dặn trong thư. Thiết nghĩ đó nghĩa là nếu làm khác (thường lệ, bảo sù).

Bạn Lô canh Chuyên (Đà Nẵng) :

Đã chuyển cuốn sách ấy cho bạn V. O. Sẽ gửi ra cho bạn khi đã xem xong. Bài dịch kia sẽ đăng.

Bạn Đ. T. Đ. (Cần Thơ) :

Quốc ngữ mới có được chính thức công nhận, « mây đánh quốc ngữ mới » mới đem ra áp dụng được.

Đang xem bài « Bài tặng hoàng thái tử. »

Bạn Quỳnh Lan (Phan Thiết) :

Đặt lịch văn đề. Tiếc không đăng được.

Bạn Cỏ Lau :

Còn ủy mị lắm.

Bạn Trần Mẫn :

Sẽ chuyển thư bạn cho bạn H.V.P.

Bạn Đ. V. N. (Hà Tiên)

Hình thức chưa phải là một vở kịch.

Bạn Thúy Phương :

Có Minh Đạt vẫn còn cộng tác cho nhà báo. Hiện có còn tạm đi vắng một thời gian. Bài ấy tiếc không đăng được. Gửi cho những phòng sự ngăn về trên ấy.

Bạn Lê Hiệp :

34 tấm 6x6 tức là những hình gì ? Bạn cho biết. Hoan nghênh những tác phẩm nhiếp ảnh bạn sẽ gửi cho nhà báo.

Ty Quân lý đã lo việc gửi báo cho bạn.

Bạn Bạch chi Mai :

Gửi vào cho xem.

Bạn Văn Dũng :

Bài ấy không tiện đăng lên Đời Mới.

Bạn Huy Ngọc :

Đang xem lại bài « Tinh quê hương ». Có thể đăng được đây !

Bạn Nhi Mục :

Bài gửi đến chậm, hơn nữa có tính cách địa phương, khuôn khổ tờ báo không làm vừa lòng bạn được.

Bạn B. L. Đông (Huế) :

Bài « Ra đi » chưa được. Truyện ngắn ấy dịch ở đâu ?

Bạn Châu Phan (Huế) :

« Dịch tự sát » dài giọng quá.

Thư từ, bài vở xin gửi về Tòa Soạn

117 đại lộ Trần Hưng Đạo Chợ Quán.

Điện thoại 793 Chợ Lớn

-- Nhà báo không có lệ trả lại bản thảo.

-- Bài viết về Tòa Soạn xin nhớ viết lên một mặt giấy.

-- Các bạn nhớ cho biết địa chỉ riêng ngoài biệt hiệu thường ký dưới bài.

Thế giới không còn bị chia ra hai khối

SAU thế giới chiến tranh lần thứ hai, thế giới bị chia ra hai khối quốc gia dân tộc rõ rệt, khối do Nga Soviet cầm đầu và khối do Mỹ lãnh đạo. Một đảng dùng lý tưởng mà xâm nhập các nước và chỉ phối một số người đồng hơn phân nửa nhân loại, một đảng thì dùng kinh tế mà nflu kéo người ta theo mình. Có kẻ cho rằng làm như Nga Xô là « công tâm », nghĩa là đánh lấy lòng người, dù thiệt hoặc giả cũng là một lối « tấn công nhân tâm » khỏi phải tốn tiền của. Còn làm như Mỹ là « công vị », nghĩa là tấn công bao tử, phải hao tiền tốn của để nuôi sống người ta nhưng mà từ ngàn xưa tới nay, người thợ của không bao giờ thương người cho của, bởi vì càng cho họ cảm thấy họ càng thiếu ; thấy thiếu là phiền không được lãnh đủ.

Cần cứ nơi hai phương pháp trên, ta thấy khối Nga Xô đi đường dài, còn khối Mỹ đi đường ngắn. Vì vậy mà khối Mỹ không tránh được một sự « nứt nẻ ». Kể cầm đầu sự chia rẽ không ai xa lạ hơn là Anh quốc, nước có bao nhiêu thành tích để quốc, đã làm bá chủ thế giới ngót mấy trăm năm. Và nước thợ « ân huệ » Mỹ mà bất mãn nhất là nước Pháp. Thế rồi Anh Pháp đi chung, mặc dầu nhằm mục đích riêng.

Trong lúc đồng minh (có Nga, Mỹ, Anh, Pháp) đánh Trục thì Nga đã có « mộng riêng » rồi. Và trong lúc Anh Mỹ « đồng sàng » thì Anh xây lung. Dân chúng Mỹ chán ghét thực dân mà chánh phủ lại phải bắt tay nước có thuộc địa thì làm gì không có sự xung khắc. Mỹ giàu có, rất có thể trả tất cả tự do chánh trị cho nước chư hầu mà những nước này vẫn là « chư hầu kinh tế ». Anh Pháp dễ gì theo dõi. Không theo kịp tất phải mưu mô.

Gần đây sự chia rẽ trong khối Mỹ càng rõ rệt trong vấn đề « nên hay không nên cho Ấn độ tham gia hội nghị về việc Triều Tiên ». Anh đứng hẳn về phe Ấn độ và lôi cuốn làm

VĂN LANG

(xem tiếp trang 38)

Dư âm sau khi Nga cho nổ quả bom khinh khí

CÁC NHÀ BÁC HỌC NGUYỄN TỬ ANH, MỸ TRAO ĐỔI Ý KIẾN VỚI NHAU

Các nhà bác học nguyên tử Anh và Mỹ đã khởi sự trao đổi ý kiến về những cuộc thí nghiệm nguyên tử vừa rồi ở Nga xô.

Một nhơn vật thuộc bộ ngoại giao Anh tuyên bố rằng các nhà bác học Anh cũng có khám phá được một vụ thí nghiệm nguyên tử trên lãnh thổ Nga xô ngày 23 Aout vừa rồi. Và tại Washington, các nhà bác học Mỹ cũng có nhận thấy cuộc thí nghiệm nguyên tử mới này cũng vào một ngày kế trên.

Hai xứ Anh Mỹ trao đổi ý kiến với nhau một cách ráo riết hơn kể từ ngày 12 Aout vừa qua và sau những cuộc thí nghiệm nguyên tử mới của Nga xô.

Người đọc thông báo tin tức này, giới hữu quyền không cho biết thêm chi tiết nào rõ rệt hơn về các cuộc thí nghiệm nguyên tử của Nga.

THEO LỜI BÁC SĨ RAPHLAPH THÌ ..

Bác sĩ Raphlaph, nhà bác học nguyên tử nổi tiếng tuyên bố rằng theo ý ông Nga Xô hiện có các nhà bác học nguyên tử nhiều hơn người ta tưởng.

Bác sĩ Raphlaph đã cho báo giới biết như vậy sau khi bản thông cáo của ủy ban Quốc gia Tình lực nguyên tử đã được công bố nói rằng một quả bom nguyên tử nổ ở Nga Xô ngày 23-8.

Bác sĩ tiếp : « Khả năng của Nga xô hiện có để cho nổ một quả bom nguyên tử trong một thời gian ngắn sau khi thí nghiệm quả bom khinh khí, có vẻ cho biết rằng cùng một lúc Nga xô đã có hai chương trình hiện đương tiến triển ».

« Khi Nga xô hành động như vậy, chắc là Nga xô phải có một số nhiều các chuyên viên.

NGOẠI TƯỚNG FOSTER DULLES CẢNH CÁO

Trong một phiên họp báo chí, ngoại tướng Mỹ John Foster Dulles nhắc lại rằng sự can thiệp trực tiếp của Trung cộng ở Cao ly đã xảy đến sau khi Bắc Hàn bại trận.

Ngọại tướng Mỹ tỏ ý hy vọng rằng Pháp và các nước liên kết sẽ tăng gia nỗ lực để đàn áp cuộc phiến loạn của cộng sản ở Đông Dương.

Tuy nhiên, ông nói rằng một quân đội Trung cộng gồm nhiều trăm ngàn binh sĩ đang đóng tại biên giới Hoa Việt và họ sẽ có thể can thiệp như đã can thiệp ở Cao ly, trong trường hợp ông Hồ chí Minh bại trận.

Được phỏng vấn lại về diễn văn mà ngoại tướng vừa đọc tại Saint Louis, nhất là về những viên ảnh của một cuộc tấn công của Trung cộng ở Đông Dương, ông Dulles trả lời rằng cách thức xâm lăng Cao ly vẫn có thể tái diễn đối với Đông Dương.

Ngọại tướng John Foster Dulles đã nhấn mạnh rằng Mỹ đã chú trọng đến việc cảnh cáo Trung Hoa Cộng sản, về những sự nguy hiểm có thể xảy ra nếu các bộ đội của ông Mao Trạch Đông tham chiến thật sự ở Đông dương.

Ở Pháp, vụ buôn lậu đồng bạc Đông dương vẫn còn rắc rối

Chiều 31-8, ủy hội điều tra về việc buôn lậu đồng bạc đã nhóm dưới quyền chủ tọa của ông Franck Arnal. Ủy hội đã nghe lời khai của ông Jacquet, bộ trưởng phụ trách việc giao tế với các nước liên kết và ông De Lavergne, giám đốc sở hải đoi.

Ông Jacquet đã chỉ xác định rằng cuộc điều tra về việc buôn lậu đồng bạc trong mọi trường hợp đều không thể mở rộng tới các công dân ba nước liên kết Đông dương.

Ông thêm rằng, vì lẽ Việt, Miên, Lào được ban cho nền độc lập nên những công dân ấy không thuộc quyền tài phán của một nước nào ngoài nước của họ.

Ông De Lavergne đã giải bày trên phương diện kỹ thuật về cách điều hành của sở hải đoi và đã giải thích những cách thức buôn lậu đồng bạc.

Theo sự ước lượng của sở hải đoi, việc xem xét chừng bốn mươi hồ sơ quan trọng hình như đã khiến biết được một số chuyên ngăn hơn một tỷ quan.

Ủy hội điều tra sẽ nhóm lại.

ÔNG PLEVEN VÀ Ô. EDGAR FAURE THUYẾT TRÌNH

Ủy ban Quốc hội điều tra về vụ buôn lậu đồng bạc Đông Dương đã nghe ông Pleven, Tổng trưởng Quốc phòng, trình thuật sáng 3-9.

Ông Pleven nói về mặt kỹ thuật của vấn đề và chỉ rõ rằng năm 1945, giá đồng bạc đôi chiếu song đồng quan đã được một Ủy ban liên

bộ ấn định. Đoạn ông tuyên bố sẵn sàng cung cấp cho Ủy ban Quốc hội tất cả những tài liệu mà ông đã thu thập được để giúp cho Ủy ban để dàng tiến hành công việc điều tra. Sau đó, Ủy ban đã nghe ông Edgar Faure, Tổng trưởng Tài chánh phát biểu ý kiến.

Ông Faure làm tổng trưởng tài chánh hồi giá đồng bạc được ấn định năm 1945, đã nhắc lại những điều kiện quyết định việc này, cũng giống như đối với đồng Franc CFA, với sự đồng ý của ông tổng trưởng kinh tế và Pháp ngoại.

Ông Pleven thêm rằng hồi năm 1950, một hội đồng tổng trưởng đã nghiên cứu khả năng phá giá đồng bạc để kỷ kết hoà bình.

Sau đó, ủy hội hỏi nhiều điều về số viện trợ mà việc buôn lậu đồng bạc đã có thể cung cấp cho Việt Minh.

Người ta có cảm giác rằng ủy hội muốn xem xét một số tài liệu hơn là xác tiến oặc nghe những người chứng. Nhưng có lẽ ủy hội nghĩ rằng phải lọc trước những vụ quan hệ nhất để khỏi lúng túng vì hồ sơ quá nhiều.

(xem tiếp trang 38)

TIN CHIẾN SỰ

BẮC VIỆT

Vào ngày 29-8, quân đội Pháp Việt mở một cuộc hành binh vào vùng Tiên Lãng, cuộc hành binh tiếp diễn một cách thuận lợi mặc dầu bị V.M. kháng cự mãnh liệt.

— Tuần lễ từ 22 đến 28 tháng 8, liên quân Pháp Việt hoạt động mạnh mẽ ở Bùi Chu. Trong nhiều miền khác ở Trung Châu, cũng có xảy ra nhiều cuộc đụng độ giữa hai bên những thua thớt và không gay gắt lắm.

— Mãi đến ngày 4-9 cuộc hành binh Tiên Lãng còn tiếp tục. Tin ngày 5-9, mặc dầu Việt Minh kháng cự mãnh liệt, quân Pháp Việt cũng chiếm được khoảng đầu cù lao nhưng bị thiệt hại ít nhiều.

— Ngày 3-9. Chuyến xe lửa từ Hanoi đi Hai phòng đã đụng phải mìn, có hai toa bị lật nhào.

— Ngày 4-9. Việt Minh tấn công kịch liệt một đồn hương dưng gần Phát Diệm, nhưng bị đẩy lui.

TRUNG VIỆT

— Liên quân Pháp Việt mở những cuộc hành quân trong miền duyên hải các khu Huế và Quảng Trị.

— Phía Nam khu Đà Nẵng, Việt Minh xuất hiện, hoạt động bằng những vụ khuấy rối và mấy cuộc phục kích.

— Hải quân mở những cuộc đổ bộ táo bạo lên vùng duyên hải do Việt Minh kiểm soát. Lúc đặt chân lên đất liền, liên quân đã gặp ngay sức kháng cự của Việt Minh.

NAM VIỆT

— Một cuộc hành quân mệnh danh là « Savoie » trong vùng Bắc Tân Uyên.

— Ở Khu Nam, một chiếc pháo thuyền đi tuần tiễu của quân đội Pháp đã đụng phải mìn làm cho 18 người bị thương và 15 người mất tích.

MIỀN CAO NGUYÊN

Một cuộc hành quân thám thính đặt tên là Tchad, ở phía đông bắc lưu vực sông Bâm La. Cuộc hành quân này đã gây ra mấy trận đụng kích trong số đó có một trận khá kịch liệt xảy ra hôm 22-8 trên sườn núi Ngọc khiết. Cả hai bên đều bị tổn thất ít nhiều về người và vũ khí.

THỦ TƯỚNG NGUYỄN VĂN TÂM ĐÃ TỚI PARIS

Thủ tướng Nguyễn Văn Tâm đã tới phi trường Orly sáng hôm 4-9. Ngài đã hội đàm một lúc trong phòng khách ở không cùng với ông Mare Jacquet, Bộ trưởng phụ trách việc liên lạc với các Quốc gia liên kết. Ông Jacquet, nhơn danh chánh phủ Pháp, ra đón Ngài. Lần này là lần đầu tiên, Ông Jacquet hội kiến với Thủ tướng Chánh phủ Việt Nam.

Sau đó Thủ tướng về Paris và đến khách sạn « Prince des Galles ». Buổi sáng, Ngài đã tiếp mấy thân hữu.

Ngài sẽ dùng cơm tư với Hoàng thân Bêr Léc, Cao ủy Việt Nam tại Pháp và ông Nguyễn Đệ, Tổng lý văn phòng Đức Quốc trưởng. Buổi chiều Ngài sẽ được ông Pleven, Tổng trưởng Quốc phòng Pháp tiếp kiến. Có lẽ tới hôm 4-9, Ngài sẽ đáp xe lửa đi Cannes.

Thủ tướng không chịu tuyên bố gì trước khi hội đàm với Đức Quốc trưởng Bảo Đại.

NGÀI THỦ TƯỚNG ĐI CANNES

Nguồn tin hữu quyền cho biết rằng, ngài Thủ tướng Nguyễn Văn Tâm từ Saigon đến Paris sáng 4-9, sẽ rời thủ đô Paris đi Cannes để tiếp kiến Đức Quốc Trưởng Bảo Đại tại lâu đài Thorenc.

Ngài Thủ tướng nước Việt Nam sẽ trở về Paris ngày chửa nhật.

45.000 THANH NIÊN 21 TUỔI Ở TRONG TRƯỜNG HỢP CƯỜNG BÁCH TÔNG QUÂN

Nghị định của Thủ tướng ngày 21 Aout 1953 về vụ động viên 40.000 người kể từ 1er Septembre, sẽ tăng tổng số thanh niên ở trong trường hợp cường bách tổng quân lên 20.000 người.

Toán 40.000 thanh niên đầu tiên tới tuổi tổng quân, (21 tuổi) đã nhập ngũ từ hôm 1er Aout và hiện đang được tập luyện trong các trại địa phương ở Nam, Trung, Bắc.

Các Hội đồng kiểm tra trưng binh đã bắt đầu làm việc từ hôm nay trong toàn quốc để gọi nhập ngũ toán 40.000 thanh niên thứ nhì để thành lập những tiểu đoàn khinh quân.

Binh sĩ mới nhập ngũ chia ra làm ba hạng: hạng lính sẽ được huấn luyện trong 2 tháng, hạng hạ sĩ quan trong 4 tháng và hạng sĩ quan trong 6 tháng. Cuộc huấn luyện tốc hành này cần thiết để từ đây đến cuối năm tăng quân số lên gấp đôi, tức là 300.000 người.

Người ta ước lượng sẽ có tới 45.000 thanh niên lớp 1952 sẽ ở trong trường hợp cường bách tổng quân, nhưng sẽ có tới 40% số ấy không dùng được.

HÀNG KHÔNG MẪU HẠM « ARROMANCHE » SẼ QUA ĐÔNG-DƯƠNG

Hàng không mẫu hạm « Arromanche » dưới quyền điều khiển của đại tá hải quân Patou đang thao diễn ở Địa trung hải. Chiến hạm này sẽ rời Toulon ngày 9 Septembre qua Đông dương.

CHUNG QUANH CUỘC XÒ SỔ CỦA HỘI CỬU TRỢ THƯƠNG BINH

Về việc Xò sổ của Hội cứu trợ Thương binh đầu tiên, Ban tổ chức định xò vào ngày 2 Mai 1952, sau được chánh phủ cho phép dời lại hai lần, lần thứ nhất vào ngày 10 Aout 1953 và lần thứ nhì vào ngày 10 Octobre 1953. Về việc dời ấy, Ban Tổ chỉ nhờ các báo Việt ngữ và đài phát thanh quốc gia loan báo cho đồng bào rõ ngày 15-8-53.

Vậy nên Ban Tổ chức vừa loan báo cho đồng bào hay rằng giấy số nay đã bán được nhiều và ngày xò sổ định vào 10 Octobre 1953 sẽ không dời nữa. Ban Tổ chức cũng đã mua xong các lô trống và đang kiểm một nơi thuận tiện để trưng bày. Hiện nay chiếc xe Studebaker là nhất — đã trưng ở hãng Saigon Garage.

MỘT KỶ THI TUYỂN MỘT SỐ QUAN TRƯỞNG

Một cuộc thi tuyển mộ sĩ quan Trừ bị sẽ mở tại Saigon vào ngày Tám, Chín và Mười Octobre 1953.

Những thanh niên vào chưa được lệnh nhập ngũ và có trình độ học thức tương đương với bằng Cao Đẳng Tiểu học đều có thể xin dự thi.

Các đơn xin dự thi phải gửi đến Phòng Tuyển mộ Đệ Nhất Quân khu trước ngày 29 Septembre 1953.

Các thí sinh Saigon có thể đến hỏi mẫu đơn dự thi tại Phòng Tuyển mộ Đệ Nhất Quân khu. Còn ở các nơi khác, hỏi tại đơn vị Trưởng Quân đội Việt Nam, hoặc Tỉnh trưởng sở tại.

Đừng lầy-lắt nữa !

SỨC-KHOẺ LÀ HẠNH-PHÚC TRÊN ĐỜI
VÀI BA ĐÊM ĐƯỢC UỐNG 1 HOÀN

CỬU-LONG

Ta sẽ thấy vui vẻ, hăng hái và thích
làm việc hơn trước

CỬU - LONG - HOÀN

CỦA NHÀ THUỐC
VÕ ĐÌNH DẪN (Chợ lớn)

Đủ hạng : NHÍ—NHẮT—NGANG
214 DIXMUDE — SAIGON

ĐỜI MỚI số 76

Xã hội có nên kết tội người
đàn bà chưa hoang kỉnh ?

Người con gái bị hiếp
dâm có đáng thương hại
không ?

Các bạn sẽ thấy câu trả lời
trong

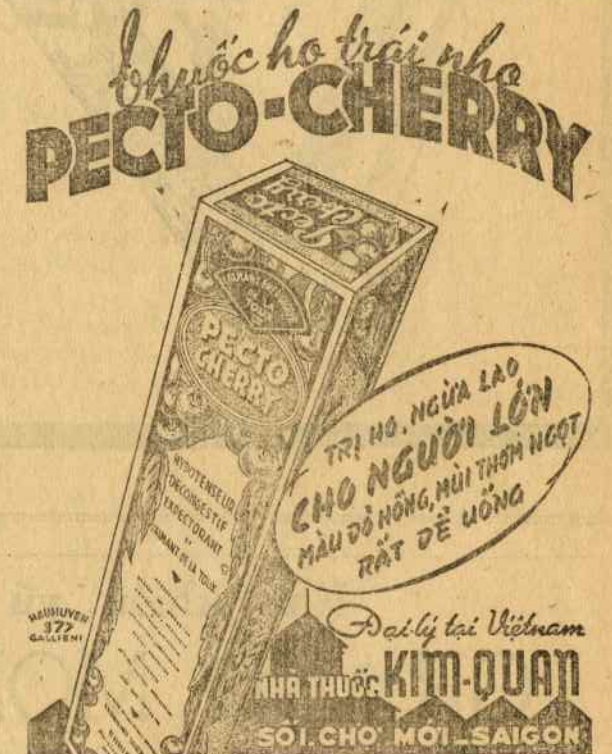
SAU CƠN BÃO TỐ

Loại chuyện « Đi và Sống »
của Lê Minh

Có bán khắp nơi, giá 23\$

MỖI TUẦN NHỚ ĐỌC

• TIN MỚI

ĐỜI MỚI đóng thành bộ

Bạn chớ bỏ qua mà không mua Đời Mới
đóng thành bộ (3 quyền hoặc 4) 59 tập,
thiếu số 1.

Có bán tại phòng liên lạc 96 đại tá Gri-
maud Saigon và tại 117 đại lộ Trần
hưng Đạo Chợ quán.

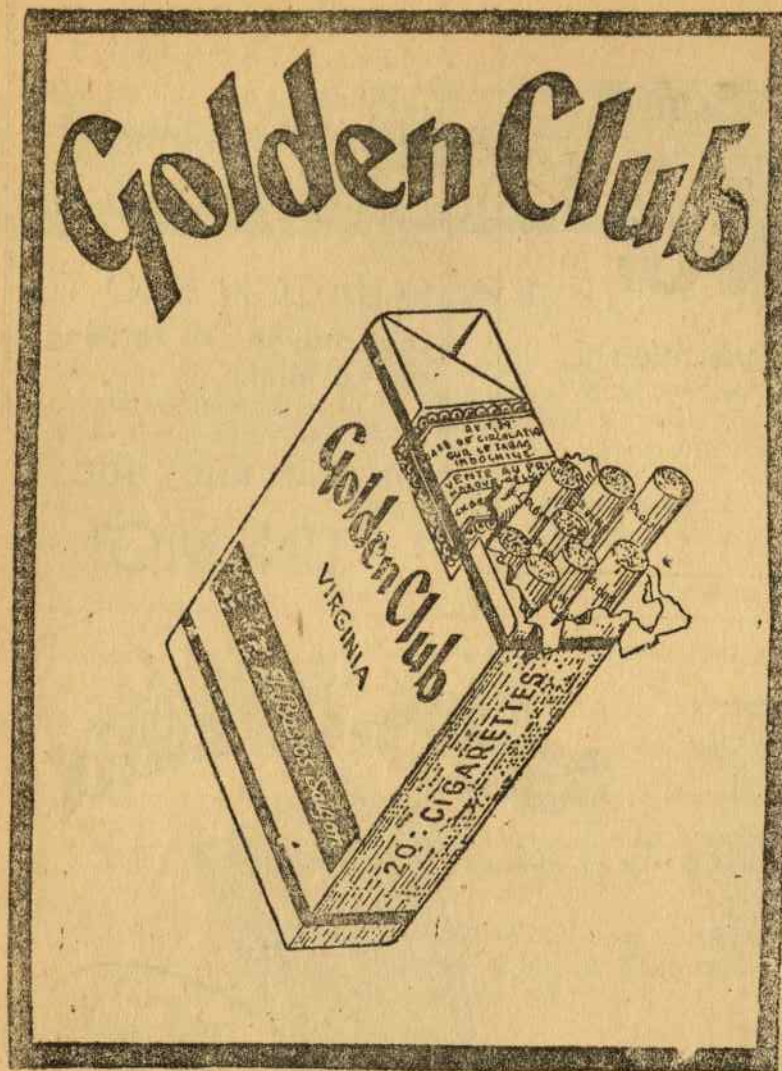
3 quyền giá ... 341 đồng

4 quyền 376 đồng

Báo cũ, tính cho bạn đọc 4 đồng thay vì
5 đồng.

Bìa vải 35 đồng (cộng đóng)

Bìa da 45 đồng

BỨC THƯ KHEN TẶNG

Saigon, ngày 14-6-1953.
Gửi ông chủ nhà thuốc La Vạn Linh
(Cholon)

Thưa ông,

Xin ông đừng ngạc nhiên khi được thư tôi. Tôi đã uống thuốc Ngũ Tạng Tinh và tập thể dục nên không đầy 5 tháng đã thấy được nhiều kết quả ông chỉ xem bức ảnh gửi tặng ông đây thì rõ sự thay đổi. Tôi công nhận Ngũ Tạng Tinh là một thứ thuốc bổ quý giá để khuyến khích y học Việt Nam đang hồi phát triển và để cho người dùng nhận định thứ thiệt hư, tôi tặng ông bức ảnh này và cho phép ông đăng nó và bức thư tôi vào các quảng cáo để chứng minh thuốc ông. Hình có thể đăng trên tạp chí hoặc báo, thì khuyến các bạn thanh niên muốn bồi bổ sức khỏe và một thân hình đẹp thời cần nhất là thể dục, môn ăn uống sạch, và sau cùng một người bạn trung thành là Ngũ Tạng Tinh La Vạn Linh. Dùng nó anh em sẽ được toại ý. Sau hết xin chúc ông mạnh khỏe.

TRẦN HỮU TRÍ
Seconde moderne lycée Petrus Ký—Saigon

Thắng Hòa bình

Cả thế giới, nhất là ở Paris và tại Saigon, người ta đang nóng lòng chờ đợi cuộc Hội nghị chánh trị kế tiếp theo đình chiến Triều tiên trong vòng 3 tháng, mà đến nay đã quá 30 ngày rồi.

Bất phân thắng bại trên chiến trường, hai phe đánh bắt tay nhau ngưng bắn để tấn công nhau trên mặt trận hòa bình.

Chiến tranh thử ba khó lòng xảy ra thì giải pháp quân sự cũng khó lòng mà đem lại thắng lợi cho khối Nga hay khối Mỹ. Cho nên từ đây có lẽ người ta không lo chuyện thắng chiến tranh nữa, mà lo thắng hòa bình.

Bom khinh khí của Nga, đại bác nguyên tử của Mỹ đua nhau chế tạo ra đều cùng nhằm một mục đích này. Không bên nào chịu thua bên nào cả, tất nhiên rồi đến cũng phải đấu dịu với nhau mà thôi. Vì găng nhau mãi rồi cũng không đi đến đâu.

Khẩu hiệu « Võ trang để hòa bình » đã được tung ra.

Trước khi bàn đến chuyện hòa bình, trước cả ngày ký kết đình chiến nữa, hai phe đã đưa ra các điều kiện văn hồi hòa bình :

- 1.— Quân đội ngoại quốc phải rút khỏi Triều tiên.
 - 2.— Thực hiện thống nhất và độc lập của T. T.
 - 3.— Tổng tuyển cử dưới sự kiểm soát của một ủy ban trung lập hay hỗn hợp.
- Khoản thứ 2, hàn gắn Nam, Bắc Hàn lại làm một là nguyên nhân chính đã biến đất nước Triều tiên thành lò lửa cho hai khối đấu phép cùng nhau.

Việc độc đoán rạch đôi sơn hà Triều Tiên ở vĩ tuyến 38 của phe « ngôi sao bữa liềm » và phe « 48 ngôi sao » ngày nay cũng lại là trở ngại khó khăn cho cuộc hội nghị bàn cãi hòa bình ở đất Hàn.

Ở Đông dương, Pháp cũng đang muốn phục hồi hòa bình, thì lại có phe (thực dân lẽ tất nhiên) cho rằng vĩ tuyến 16 ở đây cũng giống như vĩ tuyến 38 bên Triều tiên.

Ước muốn sơ sài được rạch đôi sơn hà, dĩ nhiên không phải để thực hiện hòa bình mà là tái diễn « tấn xuống Triều Tiên » trước khi... tiến tới hòa bình.

Con đường hòa bình « vòng do Tam quốc » đi qua chiến tranh, đình chiến, thương thuyết... rồi cũng dễ mà đi đến hòa bình.

Thắng hòa bình theo chiến thuật đó, ngày nay, coi chừng cũng đã xưa rồi !

Huỳnh Chiêu Đăng

Nhà khiêu vũ

GRAND MONDE

Cuộc biểu diễn do cặp ngôi
sao màn ảnh Mỹ quốc
ST. CLAIR và DAY
trình bày

điệu múa tân thời ! vũ khúc êm tai !

Đồng bào thành muốn
tiết kiệm nên dùng

Hồ Việt Nam

để dán các loại giấy rất
dính.

PHƯƠNG MAI
185 F. Louis

ĐỌC

THẦN CHUNG

Nhật báo thông tin
4-6-8 đường d'Ormay — SAIGON

Xuất bản nhiều nhất ở
Việt-Nam

ĐOÀN KIỆT CÁC BÁO NGOẠI QUỐC

Hai tờ báo ở Anh chia nhau 20 triệu độc giả

Trong số 30.800.000 độc giả từ 16 tuổi trở lên có 10.210.000 đọc tạp chí « Daily Mirror » và 10.180.000 độc giả từ « Daily Express ». Hai tờ báo đó là chia mất 2/3 độc giả các báo ở Anh. Đó là kết quả cuộc điều tra vừa mới làm xong, con số này cũng mới được tuyên bố trên mặt báo.

Các tờ báo khác phát hành không quá 1 triệu. Hai tờ báo trên đây bỏ cách xa. Cả hai đều độc lập về lập trường, tôn chỉ. Các đồng nghiệp cho tờ Daily Express là tờ báo « thiên hữu », và tờ Daily Mirror « thiên tả ». Cả hai thật đã do đúng dư luận ở Anh.

Trước kia tờ Daily Express xuất bản nhiều nhất trong các báo hàng ngày ở Anh. Tờ « Daily Mirror » cũng nhận thấy tờ Daily Express xứng đáng là tờ báo chạy nhất. Chủ báo tờ « Daily Express » cách vài ngày gần đây không ngại bệnh tật cho tờ « Mirror » trong tờ nhật báo ra buổi chiều, tờ « Evening Standard » (cũng một tòa soạn).

Hội nghị báo chí có quốc tịch từ Daily Mirror đã tổ chức việc trưng cầu ý kiến bạn đọc về tầm cỡ của công chúa Margaret và đại tá Townsend. Hội nghị báo chí cho việc riêng trong gia đình hoàng tộc không nên đem cho công chúng bàn đến.

Nhưng tờ Evening Standard của Beaverbrook phần đối kịch liệt cho rằng các báo đã phủ nhận sáng kiến rất hay của tờ « Mirror ».

Người Anh cũng là những độc giả của các báo hàng tuần. Tờ « News of the World » chỉ chuyên chú vào những sự việc trong tuần lễ phát hành 8 triệu, số phát hành nhiều nhất trên thế giới. Tờ « Sunday Pictorial » cũng một bài. Giám đốc với tờ « Daily Mirror » cũng là một tờ tuần báo có nhiều tranh vẽ và bán chạy nhất thế giới.

Báo chí ở Luân Đôn phát hành lớn như vậy chứng tỏ rằng báo hàng tuần rất ít (trừ những tờ đã biết tên như tờ « Manchester Guardian » tờ « Yorkshire Post » và tờ « Scotsman »).

(Presse britannique)

Con số các người tử nạn xe hơi ở Pháp tăng gia

Chiến theo bản thống kê của bộ công chính và vận tải, tai nạn xe cộ ở Pháp đã làm thiệt mạng 19.163 người kể từ sáu năm nay.

Cùng thời gian này, trong tổng số 242.730 tai nạn, 322.972 người đã bị thương.

Mỗi năm, các người lâm nạn tăng thêm mãi: Hết năm 1947, số nạn nhân là 18.000, đến năm 1952 số nạn nhân tới 65.418.

Sự tăng gia tai nạn này không phải chỉ vì số xe hơi ở Pháp đã tăng gia (hồi năm 1947, số xe hơi là 1.400.000 chiếc, đến cuối năm 1952 số xe hơi lên tới 1.850.000 chiếc).

Thật vậy, người ta nhận thấy rằng con số các tai nạn tăng gia không tương đương với số xe hơi tăng gia.

Tuy nhiên, người ta nhận thấy rằng số tai nạn khiến thiệt mạng người không tăng lên khá mau lẹ. Phòng thống kê cũng tiết lộ rằng những tháng Juliet và Aout là những tháng có xảy ra nhiều tai nạn xe cộ nhất.

Tin văn các nơi

Tổng chỉ huy của đội quân thứ 8 của Mỹ ở mặt trận Triều Tiên cho biết người lính từ trận sau rút ở mặt trận Triều Tiên là một viên đội ở một đơn vị Hải quân. Viên đội này bị trúng đạn súng cối của quân đội Bắc Hàn 8 phút sau khi lệnh ngừng bắn được ban ra.

Chiếc xe đạp hai chỗ ngồi này rất tiện lợi vì hai người có thể cùng ngồi cạnh nhau chuyện trò vui vẻ. Đây không phải là một sáng chế mới đâu. Thứ xe này được phát minh vào năm 1893 và mới xuất hiện ở Anh trong một cuộc đại hội về xe cộ.

Lại có nạn tảo hôn ở Mỹ chăng?

Theo những bản thống kê ở thành phố New-York, thanh niên nam nữ Mỹ cưới nhau mỗi ngày mỗi sớm.

Về phái yếu, 47% từ 45 đến 49 tuổi đã đi lấy chồng. 69% từ 20 đến 24 tuổi đã có chồng hay đã ly dị chồng.

Về phái mạnh, 50% cưới vợ ở giữa cái tuổi 21 xuân xanh.

Bốn kếp màn bạc, bốn nhà triệu phú

Kếp Barbara Stanwyck, Gery Grant, Dennis Morgan và Humphrey Bogart vừa mới mua hai giếng dầu hòa ở Colorado (Mỹ) một giếng có thể sản xuất mỗi giờ 10 thùng dầu lửa, bốn kếp đó mỗi ngày có thể có một số lợi 800.000 quan.

Trung úy Jeremy Hall sẽ theo nữ hoàng Elizabeth qua Úc châu

Nữ hoàng Anh mới chọn được một người đi theo nữ hoàng trong cuộc du viếng Úc châu. Đó là một viên trung úy trẻ tuổi ở một đơn vị hải quân Tân tây lan. Trung úy tên là Jeremy Hall còn một người con nuôi cừu. Chính tại điện Buckingham mà nữ hoàng đã đề ý đến nét mặt vui trẻ và cử chỉ dễ dãi của viên trung úy này. Lần đầu tiên trung úy qua Anh và cũng là lần đầu tiên, viên sĩ quan trẻ tuổi ấy được tiếp xúc với gia đình hoàng tộc.

Tờ Daily Worker viết

— Một tờ báo Cộng sản, tờ Daily Worker có đăng một bài bàn về công chúa Margaret và đại tá Townsend với nhan đề như sau: « Các công chúa trên hoàn cầu, hãy đoàn kết lại ». Cũng trên trang báo đó có một bức tranh vẽ một người đang viết lên tường ở điện Buckingham câu sau đây: « Các công chúa, công chúa không mất mát gì cả, chỉ trừ giày xich của các công chúa ».

Nhà văn hào Curzio-Malaparte bị đưa ra tòa

Nhà văn hào Curzio Malaparte vừa mới đến Karlsruhe ở Đức để chống kiện huệ tội ông về việc phỉ báng người trong tác phẩm của ông. Người đưa đơn kiện nhà văn là bá tước Von Stumm, một cựu công chức ở bộ ngoại giao dưới quyền Ribbentrop quả quyết rằng ông ta bị phỉ báng trong cuốn tiểu thuyết « Kaput » của Malaparte và đòi bồi thường 10.000 quan tiền Đức (840.000 quan tiền Pháp) về sự tổn thương danh dự đó.

Suýt xảy ra xung đột chỉ vì một con mèo

Lính Anh và lính Trung Cộng suýt bắn nhau ở biên giới Hồng Kông. Nguyên do một người đàn bà Trung Hoa ở tỉnh muốn vào Hồng Kông, đến chỗ biên giới, Hồng Kông người lính Anh không cho người đàn bà ấy được phép mang con mèo đi theo. Người đàn bà bỏ con mèo lại. Giận dữ, người Trung Hoa ném con mèo và vất về phía người lính canh Anh. Một sĩ quan Anh lại bắt con mèo và tiệp trở lại về phía người lính Trung Cộng.

Anh lính này lên cò chực bắn. Người lính Anh cũng sẵn sàng. May mắn đến phút sau rút câu chuyện được xử hòa vì lúc ấy có một sĩ quan Anh đến can thiệp.

Con mèo biến mất trong lúc đó.

Vụ Maroc do 15 nước trong khối Á Rập và Á châu thừa ra Liên Hiệp Quốc đã bị bác. Đảng quốc gia Maroc Istiglal kêu gọi 15 nước này tuyệt giao với Pháp trong một bức thông điệp có đoạn:

« Pháp đã truất ngôi quốc vương Maroc và đẩy di dân Corse.

Lãnh tụ đảng quốc gia cũng có gửi điện văn cho Tổng thống Pháp với rằng: « Không có một người dân Maroc nào nhận lệnh hành vi của Pháp, dù có dùng vũ lực cách nào chăng nữa. Chúng tôi tiếp tục tranh đấu cho độc lập và quân đội Pháp rút lui. »

Tướng Neguib, thủ tướng Ai Cập cũng kêu gọi « trả thù cho Maroc, lật đổ đế quốc để thực hiện gấp nền độc lập cho các xứ Á rập. »

Ông Mitterrand, quốc vụ khanh đã xin từ chức vì bất đồng ý kiến với chánh sách của nội các Laniel về vấn đề Bắc Phi.

Hội nghị chánh trị bàn về hòa bình ở Triều Tiên có lẽ sẽ nhóm ngày 15-10, theo lời đề nghị của các nước tham dự. Địa điểm họp sẽ ở Genève, San Francisco hoặc Honolulu. Thụy điển hình như được chọn làm trung gian để đưa đề nghị này cùng phía Cộng.

Ngoại trưởng Mỹ lên tiếng trước: « Nếu trong vòng 3 tháng mà không có tiến triển thì Mỹ sẽ rút các nước bạn rút ra khỏi hội nghị ». Cũng theo lời ông Foster Dulles thì Mỹ sẽ không làm lơ mà xem Triều Tiên là một vấn đề riêng biệt. Dù có đạt tới kết quả giải quyết vấn đề chính trị ở Triều Tiên, Mỹ cũng vẫn chú trọng đến vùng ảnh hưởng tây phương ở Thái bình dương trong đó có Đông dương.

Ngoại trưởng Mỹ lại cảnh cáo rằng nếu Trung Cộng trực tiếp gửi quân sang Đ.Đ. thì Mỹ sẽ tham chiến liền. « Nếu Trung Cộng muốn thì vấn đề vẫn hồi hòa bình ở Đông dương cũng có thể đưa ra bàn cãi ở hội nghị nói trên. »

Cho hay rằng hiện đang có một đạo quân Trung Hoa đóng ở biên giới Hoa Việt, ngoại trưởng Mỹ nói rõ: « Vấn đề chiến tranh Đ.Đ. có thể đưa ra trong một cuộc hội nghị chánh trị thứ hai, tiếp theo cuộc hội nghị bàn về Triều Tiên. »

Ở Việt Nam, các tổ chức vũ trang và tôn giáo Cao Đài, Bình Xuyên, Hòa Hảo cùng một số người ở Bắc, Trung, Nam hội họp tại Saigon để khởi xướng phong trào gọi là « Đại đoàn kết tranh đấu cho độc lập và Hòa bình của xứ sở ».

Nền tảng để đoàn kết và thực hiện hòa bình ra sao chưa nghe nói đến. Trường ban tuyên truyền của phong trào tuyên bố là « không nhắm vào mục đích chánh trị ».

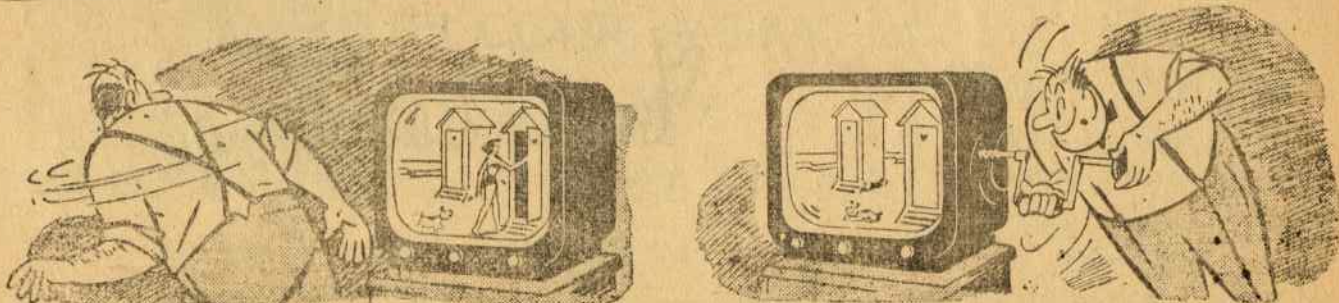
Theo một bức điện văn gửi cho Quốc trưởng Việt Nam ở Pháp thì hội nghị này chủ trương « ủng hộ Quốc trưởng trong cuộc thương thuyết với Pháp về vấn đề độc lập của Việt Nam ở trong Liên hiệp Pháp », và sẽ cử một số người tổ chức phái đoàn để ký kết với Pháp.

Các đảng phái chánh trị ở Bắc như Đại Việt, V.N. Quốc dân đảng, đều có gửi người vào tham dự. Về phía công giáo, thấy vắng người đại diện ở hội nghị.

Chờ xem phong trào hoạt động kết quả ra sao.

7-9-53

THẾ NHÂN

Khán giả « 35 » xem vô tuyến truyền hình.

(Paris Presse Transsigeant)

Chánh quyền có tánh cách đại diện là chánh quyền có thực lực

Gần một tuần nay cả nước Pháp đều sống trong cảnh rợn rợn làm reo, nghĩa là đời sống sản xuất bị đình trệ. Một số rất đông khách du lịch lo trở đi; những người trên đường về phải chịu lắm khổ nhọc, phải ăn ngủ ở các nhà ga lâu hóa. Dân sự xôn xao, chánh phủ bất ổn. Vì vậy mà vấn đề Pháp Việt thương thuyết phải tạm gác qua.

Các cuộc đình công sẽ có ảnh hưởng nặng nề đến sự giải quyết vấn đề Việt Pháp, bởi vì muốn thi hành chánh sách tiết kiệm và chịu khổ, chánh phủ Pháp phải bớt ngân sách quân phí mới làm vừa lòng thợ. Điều ấy đặt chánh phủ trong vòng lẩn quẩn. Trong tình cảnh này, không chắc chánh phủ nào khác, nếu chánh phủ Lantel đi, có thể tránh được vòng mâu thuẫn. Bớt tiền tiêu phí về quốc phòng lót kéo theo sự bớt viện trợ Mỹ; hai mặt biến thành hại hai. Không làm vừa lòng quân chúng, chánh phủ Pháp khó đứng được.

Nhận ra nỗi khổ khăn nội bộ của Pháp, ta cần giúp Pháp kế hoạch làm thiên giảm gánh nặng chiến sự ở Việt Nam. Cần đưa bàn tay không những thành thật mà còn có thực lực và năng lực thì Pháp mới vững bụng. Dư luận Pháp đang tự hỏi: giao trả chủ quyền toàn diện cho Việt Nam liệu rồi Việt Nam có đỡ phần nào cho Pháp trong công cuộc tháo trút gánh nặng chiến tranh chăng? Đặt câu hỏi ấy dư luận báo chí ở Paris đang trông về một chánh quyền Việt Nam có tánh cách đại diện, nghĩa là có sự tham gia thực sự của các phong trào ái quốc. Nói có tánh cách đại diện cũng chưa phải là nói tổng đầu phiếu trong hiện tình nước nhà, vì có khi có đầu phiếu mà thiếu đại diện.

Tánh cách đại diện ở đây là nhằm vào thực lực vậy. Mà thực lực là cái gì? có thực? có hoạt động, tác động, chủ động? với một đức tin vững rần, một lập trường rõ rệt. Chỉ một việc "chánh khách Việt nam" không ưong nêu cao chánh kiến, không có cơ quan ngôn luận, đủ làm cho chánh khách Pháp rất ngờ vực năng lực của phe "không theo cộng tác tam".

Lúc này hơn lúc nào cả người Việt Nam cần nghĩ thực tế. Không phải nói suông mà người ta nghe. Trong bài trước, chúng tôi có nói rõ rằng không còn trở lại nguyên tắc độc lập. Ta hãy xem bản Tuyên Ngôn 3-7 là một thực tại. Giờ chỉ còn nghĩ cách chấp hành và vận dụng chủ quyền. Nghĩa là phải đóng vai chủ động ngay.

Nghĩ khác là ta đi lùi, là ta xô Pháp đi con đường mà ta không muốn.

Hòa bình ở Việt Nam phải là việc của người Việt Nam. Vô luận tình thế như thế nào, vai chánh là vai của người Việt Nam.

TRẦN VĂN AN
(Viết tại Paris 10-8-53)

MỘT NỀN Y TẾ NHÂN DÂN

của bác sĩ Lê minh Lãm

Sức khỏe của nhân dân là yếu tố cường thịnh của một nước, cần phải được săn sóc bởi các cơ quan chung. Trong các nước tiên tiến y tế được phổ thông cho quảng đại quần chúng và do chánh phủ đảm nhiệm. Nói đến y tế không phải là chỉ nói đến chữa bệnh.

Y khoa có nhiều ngành: phòng bệnh, chữa bệnh và vệ sinh công cộng.

Riêng cho nước Việt Nam là một nước nghèo, phần đông dân chúng phải chịu thiếu thốn nên sức khỏe không được săn sóc. Ở thôn quê người sản phụ làm ngoài đồng cho đến cả ngày sinh và khi đẻ xong ba ngày phải trở dậy đi làm. Đứa hài nhi không được săn sóc, nó chỉ được nuôi sao miễn là sống được và nhờ ở sự may rủi nó sẽ khỏe hay yếu. Người đau thì nằm la liệt qua quít ít khi có đủ phương tiện mà đi nằm bệnh viện thì. Việc phòng ngừa bệnh tật và vệ sinh công cộng thì ngoại trừ mỗi năm có tiêm trừ đậu mùa hay dịch tả không còn ai nghĩ tới gì nữa.

Chánh phủ có lập ra phòng phát thuốc, rèn luyện các bà mụ thôn quê, lập nhà thương tỉnh, song bấy nhiêu chưa đủ săn sóc cho sức khỏe dân chúng, lại hướng về chữa bệnh hơn là phòng bệnh và vệ sinh công cộng.

Ta phải có một nền y tế thích hợp ăn sâu vào trong dân chúng: một nền y tế nhân dân.

Vấn biết lúc này tình thế chưa ổn định, giao thông thiếu phương tiện, công quỹ phải gánh vác nặng vì chiến tranh, song tổ chức một nền y tế như vậy không phải là không làm được, vì nó chỉ là một phương pháp tổ chức chứ không phải đòi hỏi một nền tài chánh dồi dào.

Ngay trong các nước láng giềng ở Viễn đông, nhiều nước đã tổ chức được công cuộc y tế rộng rãi. Người cán bộ y tế Mã lai là người bạn thân của dân quê đã hướng dẫn cho họ trong đời sống hàng ngày, theo phương pháp vệ sinh thường thức. Với các cán bộ y tế hàng xã, với các bà mụ và với các tử thuốc, kẻ viết bài này đã rút kinh nghiệm tổ chức y tế ăn sâu cho tới các làng, vì làng là đơn vị hành chánh thứ nhất và thấy rằng một tổ chức như vậy không những không tốn kém mà sau này sẽ làm nhẹ gánh nặng cho quỹ y tế, các tổ chức bệnh viện. Chúng ta chưa nói đến các tỉnh mà mỗi nơi có một bệnh viện càng ngày tổ chức càng chu đáo và ở các đô thành thì hoàn hảo nữa.

Song đời với số dân chúng một tỉnh hai trăm cho tới ba trăm ngàn người mà

có một bệnh viện từ 20 cho tới 40 giường và 1 hay 2 lương y thì làm sao cho phổ cập tới mọi người. Tổ chức ấy tốn kém không phải là ít.

Đề theo kịp trào lưu tiến triển, ngay từ giờ ta cần phải nghĩ tới chương trình tổ chức một nền y tế nhân dân, thích hợp với nhu cầu quảng đại quần chúng, đề nâng cao đời sống vật chất của người dân quê, săn sóc bảo đảm sức khỏe cho hài nhi sản phụ, phòng ngừa bệnh tật cho mọi người.

Chánh phủ đã săn sóc tới đời sống vật chất của dân quê bằng các tổ chức điền địa mới, dân có đủ ăn đủ mặc, sức khỏe mới được bảo đảm, công việc y tế như thế sẽ được nhẹ gánh. Lúc này hơn lúc nào hết, người dân phải khỏe để giúp cho một nền kinh tế vững chắc, khỏe để bảo vệ đất nước, khỏe để có tư tưởng tiến triển. Chỉ khi nào người dân được săn sóc về sức khỏe một cách thiết thực, các tật bệnh được phòng ngừa có phương pháp thì đời sống của họ mới có bảo đảm và ý chí của họ mới được vững vàng.

Đây là một ý kiến chúng tôi nêu ra để nghiên cứu, nếu cần chúng tôi sẽ đi sâu vào chi tiết.

ĐÓN ĐỌC TIN MỚI

số tự trường

lưu là số 23 ra ngày 13-9-53
NHIỀU BÀI TRÀO PHÚNG VÀ
VĂN CHƯƠNG VỀ HỌC SANH
VÀ TỰ TRƯỜNG

Khởi đăng:

MỘT TRUYỆN DÀI BẰNG TRANH DO

Học sanh vẽ cho
học sanh xem
và

Râu củ cải đỏ

MỘT TIỂU THUYẾT RẤT KỲ LẠ

Ý VÀ VIỆC

của HẬU NGHỆ

ĐÌNH CÔNG Ở PHÁP CẦM TAY BỌN BUỒN LẬU BẠC

Cuộc đình công của nhân viên Bưu điện ở Pháp vừa rồi đã ảnh hưởng bất ngờ, ngưng hẳn mọi cuộc buôn lậu đồng bạc tại Pháp.

Những tay trung gian trong việc chợ đen này thường nhận được « chi thị » bằng ngân phiếu riêng của giấy thép hàng không, đã phải gấp gáp lời thơ tin của họ qua Thụy Sĩ, ghé Đông Kinh.

Bọn buôn lậu đồng bạc đã thiệt mất hàng chục tỷ quan về sự nghi việc của ngành bưu điện, không kém gì sự hao tổn của tài chánh Pháp trong thời kỳ đó, có trên 30 tỷ.

Biết vậy, nhưng liệu có biện pháp gì cầm tay lại được bọn buôn lậu bạc mà ngành Bưu điện không phải đình công chăng?

PHẢN ĐỐI CHÁNH SÁCH GIẢI PHÓNG DÂN TỘC NHƯƠC TIỂU

TUẦN báo Paris Match lại dờ cái luận điệu lạc hậu của bọn thực dân, mà Raymond Cartier đã en ngợi rằng chế độ thuộc địa còn cần phải tồn tại, không nên để cho các dân tộc như thế giải phóng khỏi ách đô hộ.

Trước ngày có cuộc thương thuyết Việt Pháp về việc giao trả độc lập thực sự, một cơ quan ngôn luận lớn của Pháp lại bày tỏ thái độ như thế, chắc hẳn không phải là một sự ngẫu nhiên. Cũng như việc quốc vương Maroc bị truất ngôi và lưu đày cũng chẳng phải là chuyện tình cờ trong lúc các quốc gia cựu thuộc địa Pháp cương quyết đòi ách nô lệ, — như quốc vương Cao Miên chẳng hạn.

Cái trò đưa ra tay này lấy lại tay kia, một mặt chánh phủ Pháp tuyên bố giao trả độc lập

Sách mới

Chúng tôi vừa nhận được:

ĐAU ĐÓN PHẬN NGHÈO

xã hội tiểu thuyết của Phú Đức do ông Đỗ Bá Thế, giám đốc nhà xuất bản Chim Đàn giới thiệu. Sách in đẹp, trình bày mỹ thuật, dày 300 trang, giá bán 36 đồng. Theo lời tác giả thì « Đau đón phận nghèo » là tác phẩm ưong ý nhất trong mấy chục bộ tiểu thuyết của ông.

Xin trân trọng giới thiệu cùng bạn đọc.

Đời Mới

đầy đủ một mặt báo chí Pháp đại diện cho 19 phần động và thực dân hồ hờ duy trì chế độ thuộc địa... người ta muốn bịp ai? Mà làm chỉ cái thời trẻ ranh nực cười!

CHỊ EM CÓ QUYỀN LẤY CHỒNG LÊ

VẤN đề vợ lẽ năng hầu lại vừa được đưa ra bàn cãi sôi nổi ở Hương cảng.

Nhưng lần này các nhà lý thuyết đã đi đến kết luận rằng phụ nữ Trung Hoa cũng phải bắt chước bên phía đàn ông, lấy hơn một đời phu quân.

Tờ báo Anh SOUTH CHINA MORNING POST đăng bức thư của tác giả bênh vực cho thuyết đa phu như thế này: « Chị em ở thời đại này phải hưởng quyền bình đẳng như đàn ông, nghĩa là nếu chị em muốn thì cứ lấy trên một người chồng. Người vợ có thể làm những gì mà người chồng làm được. Chồng có thể có nhiều vợ lẽ, thì vợ cũng có thể có một số chồng lẽ tương đương ».

Đã có một ủy ban gồm toàn phụ nữ đang nghiên cứu vấn đề chồng lẽ này. Nghe đâu các ông chồng có vẻ, v.v... ở Đắc Thơm đang lo cuống cuống lên, sáng nào cũng soi gương xem trán mình đã nhu nhú mọc lông chưa.

Hội phụ nữ Việt Nam do cô A-Nà làm Tổng thư ký đã đánh điện hoan nghinh và ủng hộ nhiệt liệt ủy ban đa phu, và cấp rút triệu tập đại hội nghị để mở một phong trào lấy chồng lẽ.

Nghe đâu về phía các ông chồng có phòng nhì, phòng ba một mặt đang vận động ngầm ngầm phá cuộc tranh thủ đa phu của chị em, và mặt khác « xin quí hai gối el ông hai tay » (1) trước các bà V 1.

CÂU CHUYỆN XÁCH VA LI

TRONG một cuộc hội họp báo chí Việt ngữ và ngoại quốc của vị giáo chủ Cao đài Phạm công Tắc tuần rồi, lời hiệu triệu hai dân tộc Pháp và Việt có câu: « Việt Nam phải được độc lập đầy đủ và hoàn toàn rồi mới quyết định vị trí hợp tác với nước Pháp trong tổ chức mới ».

Một kỷ giả Pháp lấy làm thắc mắc về câu này, nhắc đi nhắc lại mãi rằng « Việt nam độc lập hoàn toàn rồi thì chúng tôi có phải xách va li xuống tàu không? » Mặc dầu đã được giải thích là người Việt nam không đến nỗi hợp hời, có óc bài ngoại... anh chàng kỷ giả kia cũng cứ lải nhải hỏi lại hoài đi về câu chuyện xách va li.

Không hiểu thâm ý của kỷ giả Pháp là đùa dãi hay chạnh lòng họ cho thực dân Pháp đây?

RÂU ỚNG NỌ, CẨM... ỚNG KIA

TUẦN báo NỮ LƯU xuất bản hàng năm vài kỳ, gần đây có nhắc nhở đến vụ ông Thợ Cạo ở một tờ báo tài hoa son trẻ bởi lông tìm vết cạo cô Huyền Chi trong tập « CỜ MỜ » về việc đánh cắp thơ.

Trong câu chuyện không lấy gì làm sạch sẽ đó, tờ báo của bà Lan Phương bỗng tự nhiên quả quyết rằng ông Thái Linh (đã viết trên báo MỜI về vụ lộn xộn này)... tức Trọng Miên. Rồi viết những lời hết sức vu vơ. Trong khi lẽ tất nhiên là ông Trọng Miên không bao giờ đi về đến cái chuyện nhằng ấy.

Lợi dụng thời cơ

BẠN là người tranh đấu. Bạn tin lý tưởng của bạn, tin nơi sự thành công của bạn. Nhứt định bạn không « câu cá » cho địch ăn, nghĩa là bạn không tác động một cái hồ đồ để cho kẻ khác lợi dụng.

Tôi xin hình dung bạn thấy, và không thể rút bài học ở chỗ khác hơn trong đảng cộng sản đệ tam.

Ở Pháp, đảng Cộng lợi dụng tình thế đình công do xã hội và cộng hòa bình dân khởi xướng. Họ « quấy » lên phong trào bất mãn giữa anh chị em lao động, để rồi chỉ nhằm mục đích chánh trị là lật đổ chánh quyền, gây rối xã hội.

Ở Ba Tư, đảng Tudeh (cộng) có lẽ đã bí mật nhúng tay vào sự mưu toan lật đổ chánh quyền Mossadegh. Đến khi cuộc đảo chánh thành tựu thì đảng Tudeh im lặng. Khi quốc vương Ba Tư hồi loan xong và tướng Zahedi lập xong chánh phủ thì đảng Tudeh lên tiếng phản đối.

Ấy không phải họ mâu thuẫn với họ đâu. Họ đeo sát chủ trương của họ, cố giữ thế hơn giữa quần chúng và tạo điều kiện thuận lợi cho sự tranh đấu của họ. Họ biết có họ, có lập trường của họ.

Bạn là chiến sĩ ái quốc. Bạn có lập trường. Những bài học ấy bạn chớ bỏ qua.

Bạn thử nhìn vụ Maroc, chưa át đảng Istiqlal ái quốc theo quốc vương Maroc (vị vừa đổ ở Pháp), thế mà họ lên tiếng phản đối. Nước Cộng hòa Ai cập không chịu quân quyền, thế mà tướng Neguib cũng bị phản đối.

Đó là chánh trị, là đi đúng đường lối của mình.

Bạn nên đề ý cho.

BẮT HỮ

Không biết bà Lan Phương đã nghe ngóng là đôi mách ở đâu mà lại đem râu ông này qua cắm cằm ông nọ. Vì ông Thái Linh báo MỜI với ông Trọng Miên (không ở báo ấy) là hai người khác hẳn nhau như bà Lan Phương với bà Bút Trá không thể là một người vậy.

Cái lối viết báo báo ông X. tức ông A... và quả quyết một cách trệt lất như thế kia, lần sau cơ quan phụ nữ trường cũng nên cần thận kéo bó cái nhảm. Và cho nó gọi là đứng đắn một tí.

(1) Thơ Tú Mỡ.

MUỐN THƯƠNG THUYẾT VỚI PHÁP CẦN DỰA VÀO NGUYỆN VỌNG TOÀN DÂN

TRONG những bài trước tôi có bàn với bạn lập trường của Việt Nam trong những cuộc thương thuyết sẽ tới. Tôi có nói rõ ràng chúng ta không còn trở lại vấn đề nguyên tắc với Pháp. Căn cứ nơi bản Tuyên ngôn ngày 3-7 của Pháp ta bắt tất trở lại sự định nghĩa hai chữ « độc lập ». Nước Việt Nam sẽ là nước độc lập hoặc không độc lập, chứ không phải độc lập « trong một khuôn khổ » nào. Ta có thể liên kết với Pháp mà xây dựng thịnh vượng chung.

Đến vấn đề như thế ấy, chúng ta chỉ cần thương thảo về hình thức « liên lập ». Tôi nói liên lập chứ không nói liên thuộc, bởi vì danh từ này có thể làm cho người ta hiểu lầm rằng Việt Nam còn tùy thuộc Pháp quốc. Liên lập gần liên minh hơn; nhưng trong chỗ liên lập, song phương có thói nhượng nhau và hỗ trợ nhau nhiều hơn.

Muốn liên lập với Pháp thì ta phải nghĩ tự lập và tự cứu trước, mặc dầu ta chưa có thể hoàn toàn thoát ly ảnh hưởng của Pháp. Hiện nay Pháp đang bối rối nhất là lo nuôi quân đội viễn chinh. Ấy vậy vấn đề cấp bách mà người Việt Nam phải lo nghĩ là giúp Pháp lui binh, như tôi đã có lần bàn qua trên mặt báo này. Nói giúp Pháp lui binh tất phải có cả một chương trình thay thế Pháp về hai mặt quân sự và tài chính. Người Việt Nam nào không nghĩ giúp Pháp lui binh là chưa nhận thức độc lập, và không nghĩ tự cứu đề rồi chết với thời cuộc.

Pháp có hiểu như ta hiểu chăng? Chưa chắc Pháp có thể hiểu ta. Căn cứ nơi tin tức các báo Pháp gần đây, và sự dò hỏi của ký giả thì chánh phủ Pháp rất phân vân. Trong Nội các Pháp có phe thì ủng hộ giao trả tất cả cho Việt Nam để rồi lo rút binh về, và một phe thì nhứt quyết « chỉ biết độc lập có giới hạn trong L. H. P. » Chính phe sau này đã chủ mưu các vụ rắc rối ở Maroc và Tunisie. Người cầm đầu lại thuộc đảng cựu Cao Ủy Letourneau.

Trước sự chia rẽ của Pháp người Việt Nam chúng ta cần nhứt trí; cần lấy thực lực nơi sức tranh đấu của toàn dân. Nghĩa là phải dựa hẳn vào nguyện vọng của dân chúng để được sự ủng hộ của nhân dân. Những người đã được giao phó trách nhiệm nói chuyện chánh thức với Pháp phải là người của dân chúng Việt Nam, hoặc có thành tích tranh đấu và có lập trường rõ rệt hoặc có đức tánh trung thực với Tổ Quốc được quần chúng nhìn nhận. Phương pháp dùng để chọn lựa những người ấy sẽ là phương pháp có tánh cách dân chủ, tức là có phần nào đại diện nhân dân.

Một mặt khác ta nên ngay thẳng cho nhân dân Pháp biết rõ ràng người Việt Nam không có óc bài ngoại; chúng ta có thực tâm tranh thủ hòa bình nhân loại đặt trên nền tảng « dân tộc hiệp lực ». Làm như thế là ta lôi cuốn được quần chúng Pháp ủng hộ lập trường chánh đáng của ta, để chính người Pháp ép buộc chánh phủ họ phải giao trả độc lập thực sự cho ta.

Đôi nội, chánh sách của chúng ta phải là một chánh sách mưu hòa bình. Nhứt định không chia rẽ dân tộc, không phụng sự lợi quyền của nước nào khác hơn Việt Nam. Con đường tiến thủ của ta phải nhằm thẳng vào sự thịnh vượng nước nhà. Ta biết nước ta trong sự điều hòa với nước khác, chứ không chỉ biết có nước khác mà quên nước ta đề rồi ta nói rằng ta theo khối này ta phải phụng sự nước lãnh đạo trước. Nhân loại chưa bỏ hẳn biên giới giữa các dân tộc, thì ta chưa có thể lấy cá nhân ta mà hiệp tác với nước khác; ta chỉ biết có quốc gia dân tộc này hiệp lực với quốc gia dân tộc khác trên lập trường quyền lợi hỗ tương.

Trước ngày Pháp Việt thương thuyết đề đặt lại nền bang giao giữa hai nước độc lập như nhau, đồng bào ta nên có thái độ.

TRẦN VĂN AN

(viết tại Paris ngày 29-8-53)

Độc báo Việt

TRÙM CHẴN

Ở Việt Nam, hiện thời còn một số người quốc gia vẫn đứng bên lề thời cuộc, không chịu nhận một trách vụ gì trong chánh quyền, hay là tỏ vẻ hờn ửng với chính sách được áp dụng từ 1949 đến giờ. Tiêu biểu cho thái độ thờ ơ ấy, có lẽ chỉ có một số ít nhân vật tên tuổi. Thực ra nó là một khuynh hướng khá rộng rãi, thâm nhập vào tầng lớp dân chúng. « Trùm chẵn » đã thành danh từ thông dụng, để chỉ những phần tử quốc gia còn « mai danh ẩn tích ».

Nhiều phen thái độ chờ thời đã bị công kích dữ dội. Những người trùm chẵn bị nguyền là thiếu can đảm đối phó với thời cuộc hay là thiếu óc thực tế và trí sáng suốt. Sự phê bình nghiêm ngặt ấy không khỏi chủ quan, và lại vô ích nữa, bởi nó vẫn không thay đổi được thái độ những phần tử chờ đợi. Thiết thực hơn, ta hãy khách quan tìm hiểu những động lực đã xô đẩy những người quốc gia vào một thái độ tiêu cực.

Điểm rõ rệt nhất là những người chờ đợi đã bất mãn về thời cuộc. Hoặc là họ không thỏa mãn về những thỏa hiệp đã ký kết với nước Pháp cùng là chính sách Pháp đối với Việt Nam. Hoặc là họ phản đối chế độ xã hội kinh tế, chính trị hiện hữu.

Như vậy, thái độ chờ thời cũng có một lý do nào chính đáng. Đã bất bình với một chế độ, lại không có phương tiện tranh đấu để mang lại những sự cải thiện cần thiết, thì còn phương pháp nào khác là ngồi yên ngắm nhìn thời cuộc tiến triển. Ở các nước dân chủ, bao giờ cũng có một phe đối lập với chính quyền, nhưng phe đối lập có điều kiện hoạt động để làm thắng thế chánh kiến của họ. Họ có thể dùng báo chí công kích đường lối của chính quyền, họ có thể đưa người ra tranh cử vào Quốc hội để bành vạc lập trường của họ ở cơ quan lập pháp đại diện cho dân chúng.

Hoàn cảnh dân chủ ấy, Việt Nam ta chưa có. Vậy thì thái độ chờ đợi chỉ là một hình thức của quyền đối lập, ứng hợp với tình trạng bất thường của Việt Nam. Ở các nước dân chủ, không ai nghĩ đến chuyện phủ nhận sự hiện diện chính đáng của phe đối lập, khi họ hoạt động trong vòng luật pháp, thì ở Việt Nam không ai có quyền lên án thái độ chờ đợi khi nó không đưa lại những hành động cụ thể chống lại chính quyền. Phải chăng quyền đối lập là một trong những quyền tự do dân chủ, bất khả xâm phạm?

Có thể nghĩ khuynh hướng chờ đợi ấy đã ảnh hưởng không hay đến cuộc tranh đấu chống cộng. Nhưng đây chỉ là về phương diện nguyên tắc. Vì dù tất cả người quốc gia có nhiệt liệt hưởng ứng chính sách hiện hành đi nữa, đã chắc gì họ hấp dẫn được nhân dân theo, khi mà căn bản độc lập chưa được ấn định rõ ràng. Trát lại, thái độ tiêu cực của những người trùm chẵn đã có một kết quả hay chăng? Nếu chính phủ Pháp đã dự định thay đổi chính sách đối với Đông dương phải chăng một phần cũng là bởi ảnh hưởng của những người quốc gia trùm chẵn. Một khi chủ quyền quốc gia được bảo đảm và người quốc gia có phương tiện hành động thích đáng, tự nhiên là khuynh hướng chờ thời sẽ tiêu tan mất.

GIANG SƠN (Hà Nội 31-8-53)

ĐỜI MỚI số 76

THÂN TẶNG CÁC NGHIỆP ĐOÀN CẦN LAO VIỆT NAM

PHONG TRÀO TỔNG ĐÌNH CÔNG CHIẾN XƯỞNG THỜI TIỀN CHIẾN Ở PHÁP

HỒI KÝ CỦA KÝ SƯ LÊ VĂN NGỌ

III

Hoa kỳ và New Deal

KHÁC hơn ngày nay, Đồng minh thời tiền chiến gồm có những đế quốc thực dân như Anh, Pháp, Bỉ, Hoà Lan v.v. và những nước thần đồng minh.

Mỹ là nước chống độc tài phát xít cũng như không thuận với chính sách thực dân, nên đánh « trùm chẵn » giữa 2 khối Đồng minh và Trục. Về chính trị thì thờ ơ với Sô viết.

Mặc dù Tổng thống Thomas Woodrow Wilson đã đứng phía Đ.M. ký hòa ước Versailles (28-6-1919) với 18 điều tàn nhẫn và bất công để áp bức Cộng hòa Weimar (19) mới phát sinh; H.C.Q. (Hiệp chúng Quốc) lại có đường lối riêng biệt là: « Chính trị Tháp Ngà Bắc Mỹ » (Isolationnisme des U.S.A.) đối với Âu châu, lẽ dĩ nhiên là thờ ơ với hội Quốc Liên tại Genève.

Hoa kỳ chỉ vào tham chiến với Đ.M. chống Trục sau khi trận giặc thế giới thứ hai đã bùng nổ ít lâu, vào dịp Trân châu cảng bị Nhật đánh úp tan tác.

Sau khi chiến tranh thế giới thứ nhất vừa chấm dứt, H.C.Q. (U.S.A.) trải qua một lúc cực kỳ thịnh vượng rồi mới lâm vào cuộc khủng hoảng không lồ lần đầu tiên, kể từ ngày 4-7-1776 đã hoàn thành độc lập sau khi đã đánh đổ được đế quốc thực dân Anh. 1929 là năm khốc hại nhất cho Hoa kỳ; hơn 2.000.000 người được chinh thức ghi tên vào sổ lãnh trợ cấp thất nghiệp. Một số công nhân khác cũng tương đương không đủ điều kiện lãnh phụ cấp này. Bằng cách này hay cách khác chính phủ Mỹ phải nuôi số người ăn không ngồi rồi ấy từ năm này đến năm nọ.

Khác hơn độc tài phát xít của Hitler, Mussolini và Franco, khác hơn quân phiệt độc đoán của Đồng Đế và cũng khác hơn độc tài đảng trị của Staline để giải quyết vấn đề khủng hoảng xã hội và kinh tế khắp cả liên bang, nhà thống trị Mỹ với chánh sách cộng hòa dân chủ không đàn áp quần chúng để phá tan các tổ chức cần lao, không dùng trại « giáo hóa » để « tẩy não » quốc dân, không dùng trại giam không lồ để thủ tiêu đối

ĐỜI MỚI số 76

lập, không dùng trại tập trung cưỡng bách công nhân làm nô lệ cho khối tổn lương.

Năm 1933, Tổng thống Franklin Roosevelt áp dụng một chính sách rất mới mẻ mà chưa có nước nào dám dùng cả: New Deal. (Nhiều đình) « Phong trào cách xã hội và kinh tế ». (20) đã được nổi danh khắp nước văn minh.

Dân tộc H.C.Q. đại đa số là người Âu di cư qua Bắc Mỹ. Họ đã tiêu diệt gần hết người hồng chủng, bắt nô lệ da đen, nhờ đất phi nhiêu rộng lớn, nhờ nguyên liệu là một kho vô tận, người Hoa kỳ mới trùng tu xứ sở lại được sau khi lâm cách mạng độc lập thành công. Với bản tánh con người giang hồ đầy sáng kiến và khôn khéo, quốc gia dân tộc này đã xây dựng một trật tự mới: chế độ dân chủ tư bản không lồ trên nền tảng tự do tư sản vĩ đại mạnh mẽ.

Nhờ thế Roosevelt mới áp dụng được New Deal trên tài sản dự trữ trọn mấy thế kỷ nay. Theo một chương trình hoạch định kinh tế chỉ huy, người ta khởi sự hạn chế sản xuất kỹ nghệ và độ huê lợi của tư bản và hàng sản bị đánh thuế nặng (21). Trong mỗi xi nghiệp bớt giờ làm việc hằng tuần, tăng số công nhân để bù trừ cho khối bé trở công việc. Tăng lương hằng tuần cao hơn (trước khi lâm nhiều giờ). Tiền công được tính theo giá căn bản sinh hoạt tối thiểu và thêm tiền thưởng.

Léon Blum rất tán thành New Deal: « Ở Hoa kỳ người ta đã xã hội hóa chế độ dân chủ » (On a socialisé la démocratie américaine). Albert Thomas lãnh đạo tối cao Tổng Liên đoàn Cần lao Pháp (ngày nay là C.G.T. F.O.) cũng thề: « Xây dựng xã hội chủ nghĩa trong chế độ tư bản chủ nghĩa (le Socialisme dans le capitalisme). »

Những người quá khích cực tả đều cho rằng Roosevelt phản động nên cố giữ chế độ như xưa (Statu quo): « Đáp thuộc dân chủ lộ của bịnh dương mai để quốc đề cứu văn tinh thể và phò nguy cho tư bản, dùng New Deal để nuôi cầm thực cho dân chúng khỏi sanh giặc vô trang bạo động ».

Tuy nhiên chính sách của Roosevelt được hưởng ứng trong giới thợ thuyền

nông dân và cần lao tri thức cũng như ở giới tư bản. Hoa kỳ trải qua cơn kinh tế khủng hoảng với một giá đất đồ khổng lồ:

Theo số thống kê từ 1930 đến 1938 thì H.C.Q. mất tất cả 13.000.000 (13 triệu) năm của một nhân công. Huê lợi của quốc gia bị thiệt hại đến 133.000.000.000 (133 tỷ) đô la năm 1939. Với số tiền này ta thu tỉnh ra bạc Đồng dương 1953 với tỷ số sinh hoạt của bình dân (50) tại Việt Nam ta sẽ có:

13.300.000.000.000 \$ V.N. = 13.300.000 triệu = 13.300 tỷ \$ V.N. (với 1\$00 = 1700)... và

22.610.000.000.000 \$ V.N. = 22.610.000 triệu = 22.610 tỷ \$ V.N. (1\$00 = 1000).

Với số tiền 22.610 tỷ bạc Đồng dương và với 43 triệu năm nhân công chúng ta có thể kiến thiết bao nhiêu lần nước V.N. độc lập.

New Deal của Roosevelt được thực hiện nhưng với bao nhiêu tai hại để đổi lại chế độ tư bản cải cách ngày nay, chứ không phải giữ lại như thời tiền chiến (Statu quo ante bellum) mà cũng không phải được xã hội hóa như Léon Blum đã tưởng.

Hoa kỳ có một thị trường khổng lồ tiêu thụ hàng hóa mà ít ai nghĩ đến: Nga. Theo lý thuyết của Staline thì « Liên Bang Sô viết đang kiến thiết xã hội chủ nghĩa trong từng xứ một » (22). Nước 200 triệu dân cần dùng những nguyên liệu, sản phẩm, máy móc v.v... để xây dựng những cơ sở tập trung sản xuất về kỹ nghệ, nông nghệ, cơ khí, thủy điện lực, vật thực, máy cày, máy ủi, máy kéo, cơ khí cụ (machines, outils) (23) Ký giả kể sơ tên một vài nhà máy như nhà « máy cơ khí Rikov » nhà máy Quốc phòng ở Lénigrad, nhà máy làm xe hơi « Gorki, Staline, Molotov » nhà máy thủy điện lực Kharkov Zaporozhe nhà máy lọc dầu hoá ở Bakou, đập nước Dnieper v.v...

(Xem tiếp trang 32)

(19). Sau khi Guillaume II de Hohenzollern thoái vị, Hiến pháp mới được thành lập tại Weimar để nhìn nhận và hoàn thành Đức Quốc Dân Chủ Cộng Hòa đệ nhất.

(20). Léon Blum thủ tướng Pháp đã áp dụng New Deal dưới thời Mặt Trận Bình Dân một cách « đàn em ». Các báo Pháp đều cho rằng « Cải cách Điện Địa, Giàn Địa tó, Hợp tác Xã Nông Nương » của chánh phủ quốc gia V.N. là New Deal.

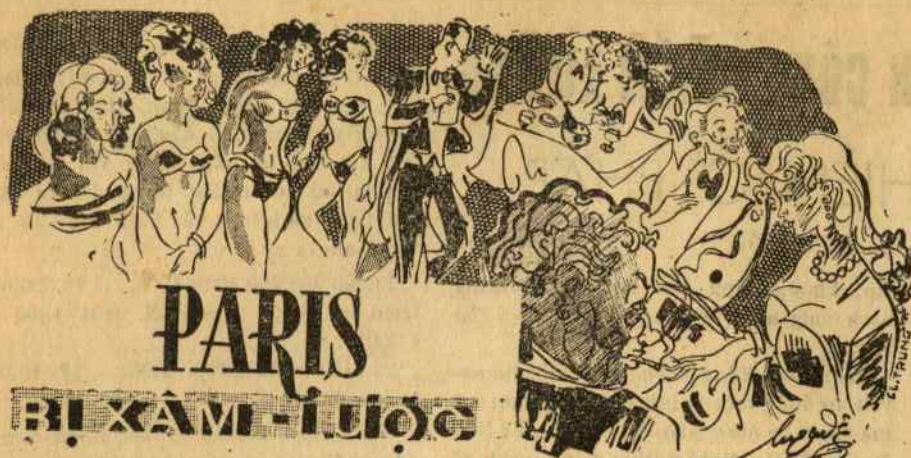
(21). Ông Tổng trưởng quốc phòng Mỹ hiện nay có huê lợi tới 500.000 đô la ông phải đóng 375.000 đ. l. thuế và chỉ còn lại 125.000 đ. l. là huê lợi thật mỗi năm.

(22). Lý thuyết « Stalinisme » — trình bày trong nhiều tác phẩm của Staline.

(23). « Sưu tầm sự thật ở Nga » (I Search for truth in Russia) của Walter Citrine, Tổng thư ký Tổng Liên Đoàn cần lao Anh (T.U.C.) và chủ tịch Tổng Liên Đoàn cần lao Quốc tế.

13

TRÊN ĐƯỜNG LỮ THỦ

VIẾT. Viết cho bạn đọc. Nghĩa là không phải viết cho người viết sung sướng hay cho các bậc « học giả » đọc đi đọc lại để tìm ra một lối hành văn khéo léo, những tư tưởng lạ, hay những danh từ kêu; mà viết như mời bạn cùng sống

Du ký của T.V.A.

với tôi một cuộc đời lữ thứ. Viết như thế, có khi không đầu không đuôi, không đề, không luận. Vậy, mời bạn theo tôi.

Bừng mắt dậy, nhìn trời Paris xuyên qua cửa sổ; trời ngà ngà, không có những tia sáng như trời Đông Á. Tháng tám, hè, mà như trời tháng tư, mát, nóng lạnh, mưa. Người Pháp ghét chân thời tiết này.

Bước ra cửa phòng, xuống phòng khách, chỉ nghe tiếng ngoại quốc (khác hơn tiếng Pháp), hầu hết là tiếng Anh Mỹ. Khách đông như nhóm chợ: Mỹ, Anh, Ý, Ai, Hi...; mặc đồ Âu, nhưng « một » không giống nhau.

Phố xá thưa người. Nơi nơi đều có bán « soldes » (lãi hạ giá): có tiệm đề những chữ to « hi sinh 50 triệu »; tại nhà hàng « Au Bon Marché » treo tấm vải dài với giòng chữ « chúng tôi tranh đấu chống sanh hoạt mất mớ ». Nhìn qua, tôi nói với bạn: « Cõi họ ế ẩm lắm sao? » — Chớ gì! « Thấy chưa, dân chúng xứ nào cũng dễ gạt. Con buôn dám nói hi sinh 50 triệu. Cũng như ở bên ta có người vì quá thương đồng bào mà không lên giá. » — Văn thế.

Champs Elysées, đại lộ chánh ở Paris, dẫn tới « Etoile » (ngôi sao), đẹp hơn mấy năm trước nhiều, sáng hơn, sạch sẽ hơn, đông đảo người ta, mà hầu hết là người nói tiếng Anh.

Không những ở Champs Elysées mà đầu đầu cũng chỉ thấy người không nói tiếng Pháp. Cho nên tôi mới nói bạn rằng Paris bị xâm lược. Mà chính cái lối « xâm

lược » này người Pháp rất thích, vì mỗi năm nước Pháp thu vào số ngàn triệu ngoại tệ do lữ khách đem tới. Có người cho rằng rồi đây nước Pháp sẽ là một nước « tu rít » (để cho lữ khách đến chơi)

hoàn toàn, c h ở không còn là một cường quốc, vì lẽ người Pháp quá

ham khoái lạc, vui chơi, và làm « reo » liên tiếp.

Thật vậy, trong lúc tôi viết bài cho bạn thì không có người phát thơ, hay chạy thơ; không có xe lửa chạy; công sở không có người làm việc. Chưa chắc thư tôi sẽ gửi được về trong nay, mai. Nghe nói phen này « reo » sẽ đi lan tràn khắp xứ, và các nghiệp đoàn tuần lịnh rập rập là nhờ. F.O. (xã hội) cầm đầu, chờ nếu Cộng sản chủ động thì chưa ắt thành công.

Mà nếu họ làm « reo » mãi liệu lữ khách có tiếp tục « lữ » tới đây chăng?

— Quartier latin, vùng của sinh viên Pháp và vạn quốc, tháng này là tháng buồn. Nghe đầu suốt năm nó không được vui như trước, vì lẽ sinh hoạt quá cao, sinh viên và học sanh quá nghèo (nói phần đông). Mặc dầu là mùa hè, cũng vẫn gặp người Việt, Tàu, ở vùng này. Kỳ giả còn nhớ khi làm anh học trò nghèo tới Paris lần đầu, xuống một nhà hàng ở Quartier latin, ba người « đồn » vào một gian phòng 60 quan một ngày, kêu mắt không dám đi ăn, đóng kín cửa phòng, để huê ba người ăn hết đồ nguội.

Cũng chuyện xưa, trò em chạy lúp xúp theo tôi trên lộ Saint Michel cần đá trong lúc trời mưa rì rã, phần sợ xe phần mang dây gót sắt, trượt chơn đo đường gọn gàng, làm cho chúng tôi về phòng nhấc mồi. Cũng ngày xưa, khi mới tới Paris, nhìn nhà cao vòi vọi, phố nào như phố này, đều đen cũ cã, chúng tôi 3 người đi về gần tới nhà hàng mình ở mà không trông ra, còn phải hỏi người ta.

Nhơn đây, tôi xin nhắc cho bạn nghe một chuyện buồn cười. Một ông lão nọ có tánh hay quên: đi dạo phố Paris, ngồi chơi nơi ghế Ben đường, rồi không tìm ra đường về, không nhớ mình ở lữ quán nào. Hồi linh gác đường, linh vô phương, linh dạy kêu điện thoại đến số S. V. P. (1) nhờ tìm hộ nhà ngủ. May là ông còn nhớ tên, hãng S. V. P. mới có thể nhờ Cảnh sát cuộc lục kiếm.

Nói tắt là nếu bạn tới chơi một thành phố lớn, bạn nên để ý cách nhìn đường.

● PARIS MÙA HÈ là Paris của người ngoại quốc, bởi vì thay phiên nhau, hầu hết thầy thợ, ông bà đều đi nghỉ hè, đi nghỉ có lương như thường. Tuy vậy, Paris vẫn không mất hẳn cái « bộ mặt » của nó là « rộn rịp ăn chơi ».

Bạn có nghe nói Montmartre, Pigalle. Bạn cứ cho nó là Chylơn ban đêm của đô thị Saigon Chylơn. Lần này tôi đến Montmartre nhìn về các chỗ « ăn chơi » thấy không mấy người vào cửa. Nào là Eve, Naturistes, Variété, Sphinx với những chữ « Nus » (trần truồng) đều thưa người, mặc dầu người gác cửa mời quên thôi: « Hãy vào đây ngó qua, không có điều bắt buộc; đang diễn lớp chung diện rợ rợ (lỏa thể). Thề mà không mấy người vào. Các ông « keng » xài tiền cũng kỳ lắm.

Tôi chưa xem hát, vì tôi muốn đợi cho qua tháng này là tháng của ngoại quốc. Nhưng căn cứ nơi sự trông thấy ở Music Hall thì không nhìn ra có tiến bộ. Ngồi trước các cô khiêu vũ trẻ trung, lại trần truồng, (không tuyệt đối) tôi có một cảm tưởng mà tôi tin rằng những ai có tâm hồn Á Đông đều có thể có tương tự như tôi. Cảm tưởng của tôi là: quá bực lợ

(1) S.V.P. là một sở chuyên cho tín tức, chỉ báo về mọi việc. Nếu bạn là người đóng tiền dài hạn, bạn đang ăn cơm, lơ đãng trên nắp bàn giặt không ra, bạn có thể kêu điện thoại đến hỏi, vãn vãn.

Tranh không lời

không kích thích, quả táo bạo (rude) không hấp dẫn, quả ồ ề không « kêu gọi ».

Ngồi hồi lâu, cảm thấy mình chán. Tự hỏi phải vì mình có tuổi chẳng, thì bắt nhớ cái gì « liêu yếu, kiêu lẹ, rụt rè, kín đáo ». Mới biết rằng mình vẫn Á Đông mặc dầu Âu học. Thôi thì Âu Á ta hãy gặp nhau chỗ kỹ thuật chớ đừng muốn thân nhau ở tâm hồn của chúng ta vốn ở 2 thái cực!

● PARIS, thành phố gái đẹp, biết chiều đãi khách. Thật vậy. Ta cứ vào tiệm mua đồ là nhận ra ngay. Họ chịu khó đạo đẽ. Bạn nào có qua Paris muốn thử thì cứ mua giày là biết, chơn bạn 37, 38.

Các cô ở tiệm giày sẽ lục kiếm suốt giờ, cổ bán cho được, không dễ tìm ra đôi giày cho bạn; giày hoặc dư mũi, hoặc hẹp bề ngang nếu đúng bề dài; chơn Á Đông, như là chơn Việt Nam, thêm cái « cao gáy » khó mua đôi giày ở Pháp làm sao! Một trò Việt ở đây nói với tôi rằng em đi lục hết Paris không mua được giày vừa chơn.

Nhớ lại hồi nào tôi đưa một người bạn đi mua áo may sẵn, tôi phải bảo: đưa chúng tôi đến chỗ áo quần thiếu niên (garçonnet). Bạn tôi kinh ngạc, người đứng bán cười ngất, có chiều hàng cũng tùm tùm.

Gái Paris đẹp, mà nếu bạn là khách tầm thường bạn sẽ khó mà tìm ra gái đẹp, bởi vì bạn chỉ nhìn « bộ vỏ », nhìn mặt, có khi bạn thất vọng lắm. Chỉ khi nào bạn dám đi vào những nơi khiêu vũ tốn tiền bạn mới gặp và mới có thể tin chắc. Đây là tôi nói thoáng qua, đừng trên lập trường lữ khách, chớ không nói với sự hiểu biết và cặp mắt của người cư ngụ lâu năm.

Paris, thành phố có « nhà thờ » sang trọng đã không còn. Thế mới nguy, nguy cả cho mọi người, vì từ ngày đóng cửa nhà thờ nghe nói bệnh phong tình thêm nhiều.

Paris, thành phố ánh sáng, rồi đây tôi sẽ có dịp nói qua.

● ĐÀN BÀ VIỆT, người Việt, một ngày một thêm đông ở cái đất ăn sống cực kỳ mất mớ này. Paris cũng là đô thành dành cho các cấp tui tiền: nghèo giàu đều ở được cả.

Tôi gặp người Việt liên miên, vô luận ở vùng họ 3, 6, 8, hay nơi nào khác. Tôi gặp lắm ông Việt bà « đầm » ngồi xe « Vedette » chạy rờ rạt; gặp lắm bà Việt sang sang. Hồi ra thì các em gần tôi bảo: « không biết họ làm gì tiền nhiều thế, có lắm người mua phòng, nhà và xe hơi ». Hồi ra thì buồn bán có (đủ thứ, đủ màu sắc), chừa quyền có, thế lực có.

Một người bạn vắng mặt tôi 8 năm qua,

gặp tôi, sau khi mừng rỡ, hân huyên, bảo: « qua đây tôi sống cả gia quyến dễ dàng; có một vài người bạn bên nhà xuất nhập cảng lời mấy triệu bạc qua đây chơi muốn « bề » Paris (sic) ».

Hay thì thật có hay. Mà sao nghe qua tôi ngơ ngẩn người!

Một anh thuộc giới cần lao (Việt Nam) than với tôi rằng người mình qua đây ít học quá (nói theo tỷ lệ). Tôi có cho anh biết rằng điều ấy dễ hiểu. Vì vậy tôi muốn làm sao sau khi điều tra về tình hình Việt kiều, về xứ tôi sẽ tìm cách thiết lập tại Paris một « gian nhà Việt Nam », để cho người mình có thể tụ họp, đọc báo chí sách vở Việt Nam, và cũng có thể — nếu có thể — nấu ăn rẽ theo điệu « cantines » cho người nghèo. Nhưng

có điều này đáng đề ý là phần đông người có tài không thích về xứ, mặc dầu ở đây cực khổ. Hoàn cảnh này, chỉ hướng này, trong những ngày sẽ tới của nước nhà mà tôi tin là sẽ sáng lạng, sẽ thay đổi ngay. Chừng ấy các bậc tài năng Việt Nam sẽ vui lòng qui hồi cố quốc.

● ĐOẠN TRÊN tôi nói qua các cuộc đình công mấy hôm nay. Có ở tại chỗ mới thấy nghiệp đoàn là một lợi khí có hiệu quả vô cùng, mới thấy ảnh hưởng lợi hại dễ sợ của sự làm reo. Cả thành phố Paris bị tê liệt, không xe đi, không gửi thư được, công sở không người, xe lửa đang chạy ngưng lại ngay trời kệ hành khách; có mấy chục vạn lữ khách « bị động ». Cuộc đình công lần này mau lẹ và thành công hơn lần nào cả.

Đọc tin các báo, bạn đã biết qua vì

sao đình công rồi. Tôi chỉ cho bạn biết thêm quang cảnh tê liệt của đô thành có nhân số gấp hai, ba Saigon Cholon. Người ta lấy mắt nhìn nhau, thờ ra. Hồi một người Pháp khá giả, ông bảo: « Chết nước Pháp, làm sao mà phục hưng được. »

Một bác sắp phơ: « Cho chúng nó biết các nỗi bất bình »; một anh khác: « Cái bọn nghị sĩ quốc hội, chánh trị gia này không ra gì cả, làm việc láo lếu, thiệt hại cả nước; anh bồi phòng ngủ: « rồi đây sinh hoạt lên mãi, không lợi cho ai hết ».

Đoạn trường thay! Đố ai giải quyết nổi mâu thuẫn xã hội trong hiện tình nước Pháp! Người trồng nho, bán rượu không hết, buộ chánh phủ phải mua (để ép dân chúng uống!) và mua với giá mà họ nhất định. Chánh phủ chần chờ họ biểu tình chặn đường bằng mọi

cách. Chánh phủ muốn tiết kiệm, công chức làm reo. Thật là « ông chủ (patron) quốc gia (Etat) » khổn khổ!

Nhưng nào phải giới cần lao không có lý. Họ có lý lắm, vì họ là hạng sản xuất mà họ sống thiếu mãi. Có lẽ rồi đây những xã hội, như xã hội Pháp, sẽ tiến tới tổ chức đời sống quốc gia dân tộc căn cứ vào hạng cần lao, một hạng một. Chừng ấy mới hết lý do làm reo.

« Reo »! Tôi viết cho bạn những giòng chữ trên đây trong lúc không thể gửi thư được. P. T. T. tiếp tục làm reo.

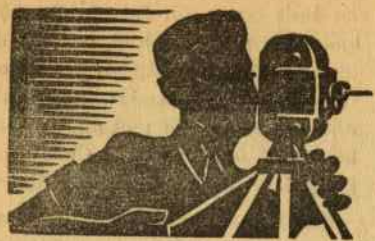
Thôi, tới đây, tôi cũng « làm reo » tạm với bạn.

Paris 8-8-53

TVA

Tranh không lời

THỰC TRẠNG

của

ĐIỆN ẢNH VIỆT NAM HIỆN TẠI

KHÔNG khí của giới điện ảnh Việt Nam ở Saigon và Hà Nội đang có vẻ nhộn nhịp. Một số phim dài, ngắn sắp đưa lên màn ảnh. Nhóm này, nhóm nọ ngoài Bắc, trong Nam, làm việc ở nước nhà, bay qua cả Hong Kong, Paris. Một nhóm sinh viên ở Paris cũng sửa soạn gởi phim Việt Nam quay trên đất Pháp về chiếu trong nước.

Khán giả Việt Nam nghe biết sắp có phim của người mình làm ra cũng mong đợi.

Quang cảnh nao nức ấy thật đáng mừng cho ngành nghệ thuật mới mẻ đang đặt những viên đá đầu tiên, do tay người Việt Nam xây dựng.

Qua các sự hoạt động thực hiện phim Việt Nam gần đây, người có ý thức về điện ảnh, đi sâu vào vấn đề, đã nhận xét những gì?

Đứng về mặt vật chất, điều rõ rệt nhất là người mình thiếu phương tiện, ít tài chánh, lại hoạt động trong một thời buổi khó khăn nữa.

Cũng vì lẽ nước nhà chưa có một studio với đủ máy móc, dụng cụ cần thiết để quay phim theo đường lối nhà nghề (phim lớn 35 ly), nên có hai nhóm ở Saigon đã quay một cuốn phim màu dài với phương tiện tài tử, máy nhỏ, phim nhỏ 16 ly, và một cuốn phim dài đen trắng cũng 16 ly. Ở Hà Nội thì có nhóm phải sang tận Hongkong mới quay được phim.

Không kể vài nhóm a-ma-tơ khác quay các cuốn phim ngắn bằng máy nhỏ (đã đem chiếu thử trên vài rạp chớp bóng Saigon, với một kết quả trái ngược hẳn mong muốn của khán giả).

Ngoài những điều kiện khó khăn về tiền bạc, máy móc, phim phải mua ở ngoại quốc, một trở ngại không nhỏ là thiếu người chuyên môn về kỹ thuật điện ảnh. Mà điện ảnh là một nghệ thuật mà phần kỹ thuật định đoạt rất lớn về giá trị cuốn phim.

Một « công ty » ở Hà Nội đã chạy mượn nhà quay phim và đạo diễn Trung Hoa quốc dân để làm phim Việt Nam.

Giải pháp mượn nhà chuyên môn nước ngoài có lẽ chỉ là một sự tạm

bộ thôi. Phần nghệ thuật chưa được cuốn phim sẽ bị ảnh hưởng tai hại, khi nhà chuyên môn ngoại quốc lại là đạo diễn nữa. Tinh thần Việt Nam của cuốn phim, nếu có, sẽ dễ bị lệch lạc, méo mó đi dưới con mắt không phải của người Việt.

Tôi đã được chứng kiến một người Pháp đạo diễn một cuốn phim ngắn ở Saigon với cốt chuyện và diễn viên Việt Nam. Từ tinh thần cuốn phim cho đến diễn viên đều bị nhà đạo diễn Pháp hóa, đến đôi người đóng trong phim không nhận ra những điệu bộ cử chỉ đã phát biểu là thật của mình nữa.

Trên màn ảnh, nhà đạo diễn là linh hồn của cuốn phim, thì vấn đề người ngoại quốc đạo diễn phim Việt Nam khó lòng tránh được sự mất rễ.

VỀ vấn đề vật chất — yếu điểm của điện ảnh V. N. trong lúc này — để thực hiện cuốn phim, người mình có thể vượt qua được với nhiều sự cố gắng, nhẫn nại trong lúc làm việc.

Có một nhóm điện ảnh tài tử ở Saigon đã làm việc với các phương tiện nhỏ và eo hẹp gần một năm trời để quay thành một cuốn phim dài. Chưa nói đến kết quả nghệ thuật ra sao, sự nỗ lực ấy là một việc rất đáng khuyến khích về phương diện làm việc cho điện ảnh.

Sánh với điện ảnh nước ngoài, về mặt kỹ thuật, phim Việt Nam mới ở trong giai đoạn đầu, người xem chắc cũng không đòi hỏi khó khăn quá.

Nhưng còn về mặt tinh thần và nghệ thuật?

Cốt chuyện của vài cuốn phim dài đã bắt đầu quảng cáo trên vài tờ báo khiến cho chúng ta không khỏi ngại. Nội dung lỗi thời, nếu không bảo là lạc hậu của các phim ấy, chúng ta sẽ bàn đến trong một kỳ tới.

Có một điểm khá rõ rệt là hình như người ta không chú trọng mấy đến tinh thần phim Việt. Hay là đã thiếu ý thức trong công việc điện ảnh và tác dụng của ngành nghệ thuật này.

Khán giả đang đòi hỏi phim Việt Nam, nhưng lẽ tất nhiên không phải là loại phim « làm lấy được » cho có phim thì thôi.

Người ta không thể xem việc làm phim Việt Nam là cốt để làm tiền trong khi thỏa tình tò mò buổi đầu của khán giả, hoặc là một « giải trí » của hạng người bỏ tiền ra xem cho tiêu cơm.

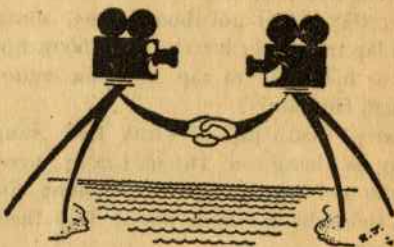
Phim Việt Nam có thể còn chưa vững vàng về mặt kỹ thuật, song chưa được tinh thần của nó cần phải có.

Nghệ thuật điện ảnh Việt Nam sẽ bị ảnh hưởng tai hại, nếu bị một bọn con buôn chớp bóng bừa bãi sản xuất các thứ phim tồi tệ, chỉ có một mục đích làm tiền. Bọn đầu cơ điện ảnh sẽ là chướng ngại vật của những người chân thành làm việc cho nghệ thuật thứ bảy.

HOÀNG THU ĐỒNG

KỲ TỚI :

Tinh thần của một cuốn phim Việt Nam

Giới thiệu nhạc mới

Chúng tôi vừa nhận được :

Tiếng sáo thiên thai, thơ : Thế Lữ,
Phạm Duy soạn nhạc.
Mưa rơi, nhạc : Ung Lang, lời : Châu Kỳ
Cổ hàng cà phê, nhạc và lời của
Canh Thân
Hương nhớ nhưng, nhạc và lời của
Vũ Thành
Được mùa, nhạc và lời của Phạm đình
Chương
Tôi là nhạc sĩ, nhạc và lời của Trần
Văn Trạch
Hồ Lãng bạc, nhạc và lời của Xuân Tùng
do nhà xuất bản TINH HOA (Huế)
gửi tặng.
Vậy an cần giới thiệu cùng bạn đọc.
ĐỜI MỚI

ĐỜI MỚI số 76

VẤN ĐỀ ĐỌC SÁCH

của

HỌC SINH

chúng, phụ huynh nên khuyến khích chúng. Nhưng phải đề cập cẩn thận trong công việc vô cùng tế nhị này. Trước tiên, chúng ta nên nghĩ đến cách đọc sách của chúng. Không phải lúc nào trẻ em cũng đọc, đọc một, nhưng trái lại phải có khi có thì.

MẤY lúc sau này, sách và báo chỉ xuất bản rất nhiều. Người ta thấy nhan nhản ở các hiệu buôn đủ các thứ tác phẩm. Nhưng rồi thay cũng có nhiều thứ hoa độc. Tác giả của nó không xứng đáng với nhiệm vụ cao quý của mình : là hướng dẫn quần chúng. Những cái tệ hại và những hậu quả không tốt mà những sách hoặc tạp chí không được đúng đắn đem lại cho trẻ em học sinh, không phải ít.

Trong bài này, trước hết chúng ta cùng xem qua sự ích lợi của quyển sách trong sự học vấn. Doạn, ta xét đến tánh cách của nó, một khi được đem dùng cho học sinh như thế nào? Ngon tiện chúng ta cũng nên nhận định cái nhiệm vụ của phụ huynh học sinh trong vấn đề này.

— Một điều không ai có quyền phủ nhận là sách và báo chí rất có ích trong việc học hành. Nó giữ một vai tưởng quan hệ trong sự giáo dục. Sự dạy dỗ hoàn toàn khẫu vẫn ở lớp học chỉ để lại trong trí óc học sinh những dấu vết lơ mơ, những điều hiểu biết vu vơ. Lý ra nó cần phải được ghi lại và xác định một cách rõ rệt. Sau mỗi buổi học, về nhà, học sinh lấy quyển sách ra đọc. Chúng nó sẽ sung sướng biết bao khi tìm thấy nơi đây những lời giảng của thầy, những ý tứ của bài học ghi trước mắt một cách rành rẽ và phong phú. Nhờ quyển sách mà những lời giảng của thầy ở trường được bổ khuyết đầy đủ. Quyển sách sẽ cộng lực với bài khẫu vấn đề toàn thiện cái bài học ấy. Ngoài ra sách và báo chí là những phương tiện cần thiết cho sự luyện văn của học sinh. Chúng sẽ bắt buộc, ở đây, những áng văn hay, những câu văn tao nhã, những ý tưởng đẹp.

Nhờ sách mà học sinh mở rộng tầm sức hiểu biết của mình. Những đũa học trò nêu giới về văn chương, là những đũa thường chăm chăm, chúi chúi trên quyển sách. Đọc sách lại là một cách để làm này nở óc suy nghĩ. Sự học ở trường sẽ không còn ảnh hưởng gì về tương lai của trẻ, nếu nó không tạo được cái óc thích đọc sách. Vì lẽ sách và báo chí có ích cho học sinh, cho sự tiến hóa của

một điều là bán cho được nhiều và thu được lợi lớn.

Cũng có một số nhà xuất bản khác hoặc vì thiếu điều kiện về kỹ thuật, về tài chánh, nên không dám cho ra những quyển sách đắt tiền. Bởi thế những sách có thể dùng cho trẻ em đọc, ở nước ta chưa có mấy. Phụ huynh học sinh nên biết rằng những sách thuộc loại kiếm hiệp « cao bồi » rẻ tiền, những thứ tiểu thuyết lỗi thời, thường đem lại cho học sinh nhiều điều nguy hại không phải nhỏ. Có những thứ sách hoặc tạp chí vì, chỉ chiều theo cái sở thích thấp hèn của một số độc giả, mà đi ngược với luật tiến hóa.

Những thứ sách thiếu tánh cách giáo dục là những liều thuốc độc của tâm hồn trẻ em. Khi đọc của chúng còn trong trắng lắm. Bởi thế, nếu những điều hay, ý thiện còn lưu lại trong óc chúng lâu dài bao nhiêu thì những gương hư đốn cũng được ghi dấu bấy nhiêu. Và lại, một khi đã nhiễm thì thật là khó mà sửa dạy cho được. Trẻ con lại có tánh hay bắt chước. Chúng bắt chước từ lời ăn tiếng nói của người trong truyện. Chúng tự đặt mình vào địa vị của các vai chánh và có những ngôn ngữ cùng cư xử y như vậy.

Ta nên biết lợi dụng cái tính hay bắt chước này bằng cách cung hiến cho chúng những món ăn tinh khiết về tinh thần, những gương tốt nêu trong những quyển sách chọn lọc, hầu đưa chúng đến chỗ lành mạnh.

Các bạn đừng cầu thả để cho con mình muốn đọc gì cũng mặc. Chúng nó còn nhỏ, chưa biết suy nghĩ chu đáo. Chớ để chúng bị đầu độc vì những thứ sách nguy hại kia. Các bạn có trách nhiệm trong sự nên, hư của con mình vậy.

ĐỀ kết luận : tôi không phải quá bi quan như văn hào Rousseau đến đòi muốn hạn chế sự đọc sách của trẻ em học sinh, nhưng tôi ước mong sao một đảng các nhà văn nên thận trọng mỗi khi mình viết những sách mệnh danh là cho nhi đồng, một đảng là cha mẹ học sinh nên cẩn thận trong khi mua sách báo cho con mình đọc. Đồi bên đền phải hiểu rằng sách và báo chí là những phương thức rất hệ trọng trong sự giáo dục trẻ em.

HIỂN SINH

QUÊ TÔI

QUÊ tôi xa lắm, mờ mịt phương trời;
Cây khô căn cõi, thu về thừa thớt lá
vàng rơi.

Ruộng, vườn, rầy, bãi
Trống trải tan hoang.
Từ già thôn làng, đoàn trai tráng đi biên quan.
Những nàng thôn nữ, những quả phụ khăn tang.
Những ngõ hẹp, lối mòn hiu hắt nhớ.
Loạn ly về, tang thương trùm xứ sở.
Quê hương tôi, tan vỡ mộng thanh bình.
Tre hiền lành ấp ủ mảnh làng xinh.
Xơ xác lá, tôi bồi... ôi! thăm đậm!
Vách vôi đen xám,
Tranh mực nát với ngà màu xám.
Cuồng phong lên, cột mại, tả tơi run.
Quê hương ơi! Quê hương ơi! điêu linh trong khói lửa bập bùng.
Nơi đây lạc nẻo
Ta ngồi ngùng, lầy lắt sống bơ vơ
Thân yêu biết mấy, dòng năm tháng xa xưa.
Chữ thôi hết, tuổi ngầy thơ chờ hấp hối
Quê ơi! Tình ơi! Lòng bồi rối
Ai đi về thu nhận hộ không gian
Ai đi ta đi ngược thuở huy hoàng
Lung linh nến, đêm kinh kỳ, ta than vãn
Hồn quê lãng vãng
Mi ướp buồn ngao ngán nỗi niềm thương...
... Quê tôi xưa, quanh quẩn mấy con đường
Dăm gốc đa già, trâu đầm vũng bóng
Ao, vườn mát rộng
Chiếc đời mờ ám ấp những thây ma
Quê tôi xưa, san sát nóc nhà
Cau thẳng ngọn, tha ma mờ hương khói
Đôi mắt gái làng, không bao giờ u tối
Cả chàng trai chất phác tóc xanh màu.
Hương chiều rơi, ngát lộng với hương cau.
Trắng biêng biếc, thệ lời hò ân ái.
Chày nện đều đều, tình thơm hương hoa đại.
Mắt cô nàng ứ đọng chút men xuân.
Lòng chàng trai trẻ bằng khuâng
Trắng rơi ngoài ngõ, tần ngần nếp sân.
Bóng ngà chấp chờn, trên nền trắng ướt.
Giếng khua động, dăm nàng ra lấy nước.
Quang gánh dập dề, tóc xỏa ơ hờ — xanh mượt
Chuyện bàng quơ nướm nướp nở làn môi.
Xa xa lặng lẽ mồ đời.
Nhấp nhô vài năm mả.
Trắng rơi là tả.
Ánh vàng nghiêng ngả.
Đồng lúa xanh là là đôi cò.
Gió lên...
Vật vờ hoa lá nổi
Sông cựa mình rung động
Vành trăng non lồng đáy nước u trầm
Ôi thân yêu! — bao hình ảnh xa xăm...
Thế rồi...
Từ thuở khói binh lên
Quê tôi tan nát: mẹ hiền khóc con!
Những nàng thiếu nữ — môi son,
Má hồng phai thắm — héo hon môi mơn
Cha già chống gậy lom khom
Ngóng người đất trận mong tròn nợ trai.
Đường hoang vắng, ngõ buồn lan cỏ dại
Nhà nghiêng nghiêng, chờ gió trút linh hồn
Dăm bức tường cháy đỏ — Dưới hoàng hôn
Đứng trơ trên giữa khoảng vườn hiu quạnh
Mồ mới ngã nghiêng, tôi bồi chân hương lạnh
Ôi tiêu điều! — Tang tóc gọi quê hương!
Giang hồ luân lạc, tóc nhuộm phong sương

THU GIANG

EM TÔI

EM tôi xưa kia
Không biết gì son phấn
Mà má vẫn hồng
Mà môi vẫn thắm
Mà tóc thề vừa độ chấm ngang vai
Ai hỏi em tôi
Thì em tôi đỏ mặt
Em tôi biết gì hai chữ yêu đương
Không vấn vương
Không buồn vô cớ
Em tôi ngây thơ
Em tôi không đợi không chờ gì đâu
Thời gian trôi mau
Rồi tóc xanh em bới
Má em thêm hồng
Em càng ít nói
Vì có người đi hỏi
Vì có người tình chuyện « trầu cau »...
Nhưng em không yêu
Tình em không được
Em đã thề
Chỉ biết có anh thôi
Chao ơi!
Tình chúng tôi
Tuổi là êm đẹp lắm
Nhưng không
Mộng vàng tan vỡ
Khi thu sang khói lửa ngập đất trời.
Tình lạc lõng
Người mỗi nơi...

Chiều nay
Đỏ thành hoa lệ mờ son phấn
Gió bụi phồn hoa lộng hết rồi
Tôi gặp em tôi
(Nhưng em tôi không biết)
Đang vui đùa giữa cánh tay ai!
Mà nơi đây
Nhạc lịm
Rượu tàn
Thì đời trai trẻ cũng tàn thanh xuân...
Tóc em « phiê »
Tóc thề còn đâu nữa
Má em vẫn hồng
Nhưng tình xanh hết cả
Môi em vẫn đỏ
Nhưng lịm héo đi rồi
Ai xui lạc bước vào son phấn
Mà cả đời em chết cả đời.

PHONG SƠN

LÝ LUẬN VĂN NGHỆ

NHỮNG ĐẶC TÍNH CỦA KỊCH

ĐẶC TÍNH THỨ NHẤT

NÓI đến kịch, có một cách định nghĩa như thế này: dùng những ý tứ đặc biệt dựng thành một câu chuyện dựa một số tài tử lên sân khấu trình bày câu chuyện ấy trước một số người xem. Vậy, đem phân tích kịch, có thể thấy ba sự kiện:

— 1) những tài tử biểu diễn — diễn viên.

— 2) nơi để người ta xem — kịch trường.

— 3) người xem — khán giả.

Nếu đem từng sự kiện ấy đặt riêng ra một cách độc lập, thì đối với kịch, những sự kiện ấy không có một chút quan hệ. Chỉ khi nào ba sự kiện ấy hợp thành một, tác động và bổ trợ lẫn nhau, mới gọi là kịch.

Diễn viên chỉ là con người, không thể gọi là kịch; một kịch trường dù rất lớn chỉ là tòa kiến trúc, cũng không thể gọi là kịch; nếu có một số người ngồi chật rạp hát, mà trên sân khấu không có tài tử biểu diễn, thì số người ấy cũng chỉ là một... đám người mà thôi.

Ba sự kiện ấy nhất định không thể có lập hẳn với nhau. Bất luận một loại kịch nào, chỉ khi nào ba sự kiện ấy gặp chung lại một lúc, mới có thể gọi là kịch được.

Về nghệ thuật sân khấu, Hagemann, một kịch gia nước Đức nói như thế này: «Kịch là một nghệ thuật tổng hợp. Các ngành nghệ thuật góp phần biểu hiện trên sân khấu.

Nên có thể nói là Nghệ thuật trên sân khấu hay là Nghệ thuật sân khấu.

TRENN đây, tôi chỉ định nghĩa danh từ kịch.

Chúng ta biết rằng, bất cứ văn hóa nước nào cũng đều do hạ tầng cơ sở của xã hội quy định; nói một cách khác, khảo sát lại quan niệm của các nước trên thế giới đối với nghệ thuật diễn kịch, chúng ta thấy quan niệm ấy ở đâu cũng giống nhau; kịch là một hiện tượng của xã hội, không những phản ánh được thực tại, mà còn là một phương tiện để lý giải thực tại và đồng thời sáng tạo thực tại nữa.

Các thứ nghệ thuật đều có chung một hình thái đặc điểm căn bản của nghệ thuật là tư tưởng tánh (nội dung) và hình dung tánh (hình thức). Kịch cũng không thoát khỏi luật lệ ấy. Nghệ thuật diễn kịch không giống những ngành nghệ thuật khác, chẳng qua vì lối thể hiện xã hội riêng biệt, vì những đặc tính của nó.

TRONG các ngành nghệ thuật phản ánh thực tại một cách tích cực, thì ca, và âm nhạc chỉ phản ánh được thời gian hội họa và kiến trúc chỉ phản ánh được không gian; riêng kịch là ngành nghệ thuật có thể phản ánh một lúc cả không gian và thời gian. Giữa sự biến chuyển rất linh động của sự vật, kịch phản ánh được thực tại; và chính kịch đã kết tinh và phát triển trong sự biến chuyển linh động ấy, mà thời gian cứ kéo dài và sự vật, việc cứ nối tiếp.

Do đó, trong kịch có bề sâu của thời gian, nghĩa là thể hiện được không gian của thời gian. Kịch có tánh chất vừa hiện thực và vừa giáo dục nữa.

ĐẶC TÍNH THỨ NHAI

SỰ biến chuyển linh động ấy biểu thị hương sống của Nhân loại; mà tài liệu của kịch là Con người sống. Tâm lý của Con người sống có nhiều hình thái; kịch chọn lọc bản chất của những hình thái ấy đem trình bày, lý giải trước khán giả. Khán giả tức là số đông con người sống.

ĐẶC TÍNH THỨ BA

DIỄN viên và khán giả tiếp xúc với nhau một cách trực tiếp. Khán giả không những chỉ trực tiếp thấu nhận tinh hoa của kịch phẩm, mà đồng thời còn trực tiếp hưởng thụ nghệ thuật sáng tạo của tác giả, và cả nghệ thuật biểu diễn của những diễn viên nữa.

Những tài tử biểu diễn trực tiếp trước mắt khán giả, nên kịch có một hiệu lực hiện thực và truyền cảm rất mạnh trong đám đông quần chúng. Chính vì cái hiệu lực ấy mà nghệ thuật diễn kịch có một chỗ đứng biệt lập đối với những ngành nghệ thuật khác.

ĐẶC TÍNH THỨ TƯ

NGHỆ thuật diễn kịch không để lại cho đời sau một ấn tượng bất di bất dịch. Kịch của ngày hôm nay chỉ chứa đựng nghệ thuật của ngày hôm nay. Trình độ tài nghệ của diễn viên đương thời và trình độ thưởng thức của khán giả đương thời quy định nội dung và hình thức của nó.

cho đời sau một ấn tượng bất di bất dịch. Kịch của ngày hôm nay chỉ chứa đựng nghệ thuật của ngày hôm nay. Trình độ tài nghệ của diễn viên đương thời và trình độ thưởng thức của khán giả đương thời quy định nội dung và hình thức của nó.

cho đời sau một ấn tượng bất di bất dịch. Kịch của ngày hôm nay chỉ chứa đựng nghệ thuật của ngày hôm nay. Trình độ tài nghệ của diễn viên đương thời và trình độ thưởng thức của khán giả đương thời quy định nội dung và hình thức của nó.

cho đời sau một ấn tượng bất di bất dịch. Kịch của ngày hôm nay chỉ chứa đựng nghệ thuật của ngày hôm nay. Trình độ tài nghệ của diễn viên đương thời và trình độ thưởng thức của khán giả đương thời quy định nội dung và hình thức của nó.

cho đời sau một ấn tượng bất di bất dịch. Kịch của ngày hôm nay chỉ chứa đựng nghệ thuật của ngày hôm nay. Trình độ tài nghệ của diễn viên đương thời và trình độ thưởng thức của khán giả đương thời quy định nội dung và hình thức của nó.

cho đời sau một ấn tượng bất di bất dịch. Kịch của ngày hôm nay chỉ chứa đựng nghệ thuật của ngày hôm nay. Trình độ tài nghệ của diễn viên đương thời và trình độ thưởng thức của khán giả đương thời quy định nội dung và hình thức của nó.

cho đời sau một ấn tượng bất di bất dịch. Kịch của ngày hôm nay chỉ chứa đựng nghệ thuật của ngày hôm nay. Trình độ tài nghệ của diễn viên đương thời và trình độ thưởng thức của khán giả đương thời quy định nội dung và hình thức của nó.

cho đời sau một ấn tượng bất di bất dịch. Kịch của ngày hôm nay chỉ chứa đựng nghệ thuật của ngày hôm nay. Trình độ tài nghệ của diễn viên đương thời và trình độ thưởng thức của khán giả đương thời quy định nội dung và hình thức của nó.

cho đời sau một ấn tượng bất di bất dịch. Kịch của ngày hôm nay chỉ chứa đựng nghệ thuật của ngày hôm nay. Trình độ tài nghệ của diễn viên đương thời và trình độ thưởng thức của khán giả đương thời quy định nội dung và hình thức của nó.

cho đời sau một ấn tượng bất di bất dịch. Kịch của ngày hôm nay chỉ chứa đựng nghệ thuật của ngày hôm nay. Trình độ tài nghệ của diễn viên đương thời và trình độ thưởng thức của khán giả đương thời quy định nội dung và hình thức của nó.

cho đời sau một ấn tượng bất di bất dịch. Kịch của ngày hôm nay chỉ chứa đựng nghệ thuật của ngày hôm nay. Trình độ tài nghệ của diễn viên đương thời và trình độ thưởng thức của khán giả đương thời quy định nội dung và hình thức của nó.

cho đời sau một ấn tượng bất di bất dịch. Kịch của ngày hôm nay chỉ chứa đựng nghệ thuật của ngày hôm nay. Trình độ tài nghệ của diễn viên đương thời và trình độ thưởng thức của khán giả đương thời quy định nội dung và hình thức của nó.

cho đời sau một ấn tượng bất di bất dịch. Kịch của ngày hôm nay chỉ chứa đựng nghệ thuật của ngày hôm nay. Trình độ tài nghệ của diễn viên đương thời và trình độ thưởng thức của khán giả đương thời quy định nội dung và hình thức của nó.

kịch phẩm đương thời. Sau một buổi diễn kịch, khán giả ra về... Nếu có diễn lại một lần thứ hai, thì lần diễn kịch thứ hai này không thể nào làm lạ giống hệt như lần trước.

Một vở kịch có thể diễn đi diễn lại một nghìn lần, nhưng chắc chắn nghìn lần diễn kịch ấy không bao giờ giống hệt nhau; những động tác của diễn viên thay đổi không thể nào lặp đi lặp lại một cách thật đúng đắn được. Đó là tánh chất « Động » của kịch.

ĐẶC TÍNH THỨ NĂM

XÉT về nghệ thuật điện ảnh, nhưng ta thấy rằng quay xong một cuốn phim, người ta có thể in thành một nghìn cuốn phim như thế, đem chiếu trong 10 năm, mà không sai lệch đi chút nào. Nghệ thuật diễn kịch không như thế được: lần diễn trước tiên và lần diễn cuối cùng đã khác đi nhiều rồi.

Kiến trúc có tánh chất minh xác; điêu khắc có năng lực tượng hình, hội họa có màu sắc và đường nét; âm nhạc, ca vũ có điệu luật văn học có từ chương, có năng lực thể hiện tư tưởng; điện ảnh biến chuyển thiên hình vạn trạng; vô tuyến điện có khả năng sáng tạo và phát minh v.v...v...

Những tánh chất riêng biệt ấy của các ngành nghệ thuật không phải là những yếu tố trọng yếu của nghệ thuật kịch.

Kịch là một nghệ thuật tổng hợp. Chữ tổng hợp đây không có nghĩa kết hợp... Vì không thể gom góp những tánh chất của các ngành nghệ thuật nói trên mà thành nghệ thuật của kịch được. Và những tánh chất của các ngành nghệ thuật cũng không thể làm thay đổi được tánh chất nhất định của kịch.

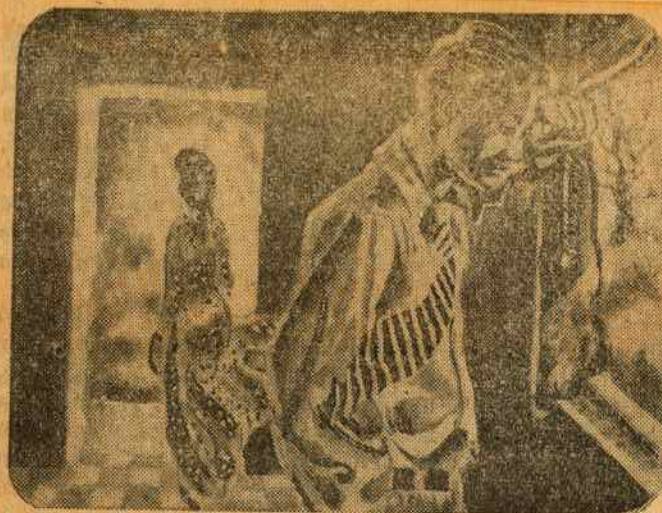
ĐẶC TÍNH THỨ SÁU

NGHỆ thuật của kịch bao gồm một hệ thống sáng tạo rất phức tạp; bởi vì: không những chỉ lợi dụng phản ánh của thực tại, mà sáng tác kịch lại còn là một công trình tập thể nữa.

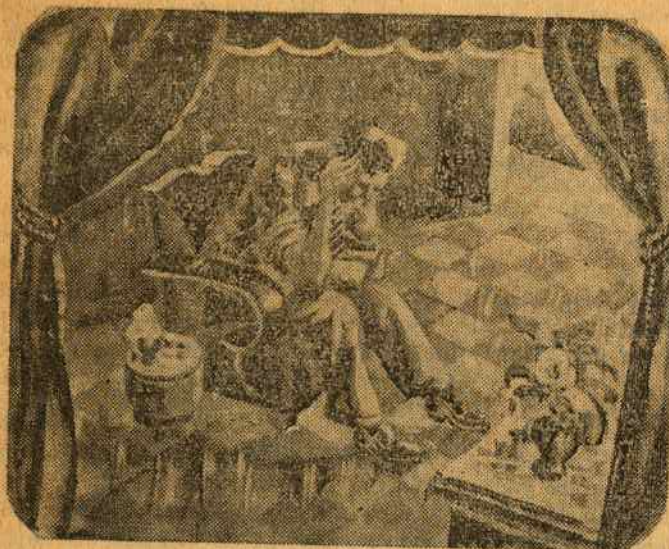
Nên Nghệ thuật kịch vừa là một nghệ thuật tổng hợp, vừa là một nghệ thuật tập thể.

Bao gồm sáu đặc tính kể trên, kịch có một tác động rất mạnh, không ngành nghệ thuật nào sánh bằng.

Nhờ hình thức biểu hiện rất phong phú, nên kịch có thể phản ánh thực tại một cách gần gũi đủ. Nghệ thuật kịch là một công trình tập thể, nên ảnh hưởng của kịch rất rộng (ảnh hưởng tập thể), có năng lực tác động ngay cả diễn viên và cả khán giả, và đồng thời gây nhiều phản ứng trong xã hội nữa. — LƯU NGHỊ DỊCH

...Rồi Loan đứng phắt dậy bỏ đi.

Tôi làm sao quên được bức thư của Loan.

Trong thời kỳ đính hôn, tôi đã nói cho Loan biết tôi là một đứa hư hỏng như thế nào...

Cốt truyện của Đồ tôi Kỳ Hiếu Đê minh họa Bản Hoàng thu Đông

TÂM (Im lặng).— Tôi nghiệp cho anh !
MINH.— Chú đừng thương hại tôi.
TÂM (cả quyết).— Anh đã yêu chị Loan... mà lại không muốn lấy chị ấy, tự hành hạ mình như thế để làm gì ?
MINH.— Tôi chỉ muốn xa Loan, thế thôi !
TÂM.— Thế nhưng anh yêu chị ấy mà...
MINH.— Tôi là một kẻ đa mê sắc dục thích trác táng, say sưa ác liệt, bản chất hung tợn... Nhưng này chú, chú có tin rằng anh chú có thể là một đứa ăn cắp, một đứa ăn cắp tồi bại không ? Hôm kia, không hiểu sao Loan lại nhờ tôi đi gọi tiền cho em gái ở Hải phòng, trao cho tôi ba ngàn. Trong lúc ấy tôi không có một xu. Loan cũng biết thế. Mà vẫn giao số tiền ấy cho tôi. Tôi cảm lấy, đi đến nhà giấy thép. Nhưng không vào...
TÂM (hốt hoảng).— Thế số tiền ấy đâu rồi ? Đâu rồi, anh ?
MINH (giọng âm thầm, đập vào ngực mình).— Đây. Tôi mang số tiền ấy ở trong này. Tôi chưa xài đến. Chưa đâu. Đó mới là điều ghê gớm, chú à, tôi chưa phải là đứa ăn cắp, vì tôi chưa xài đến số tiền. Nhưng mà tôi không thể nào giữ mình được. Trừ phi...
TÂM (quyết liệt).— Anh giao số tiền ấy cho tôi !
MINH.— Thầy đã lấy mất của tôi hơn sáu ngàn trong phần gia tài của mẹ tôi để lại. Thầy phải trả lại cho tôi ba ngàn, không thì nguy mất. Nếu thầy trả cho thì tôi còn là người lương thiện. Bằng không, tôi giữ số tiền của Loan, rồi thành một đứa ăn cắp. Tôi là một đứa ăn cắp rồi, vì tôi đã có ý nghĩ ấy...
TÂM.— Tại sao anh lại có ý nghĩ ấy ? Tại sao anh lại giữ ba ngàn đồng kia ?
MINH.— Tại sao ! Tại sao !... Tôi chẳng phải xứng đáng là « con cha » sao ? Giòng nhà mình chú không nhận thấy rằng có máu điên hay sao ?... Thôi trưa rồi, tôi về đây... Chú đừng cầu nguyện cho tôi làm gì vô ích. Đừng hỏi tôi nữa, rồi sau này chú sẽ rõ. Trước mắt tôi chẳng còn gì là trong trắng nữa... Chú tránh ra... để tôi đi ! (Quay về phía vườn nhà chùa, thấy Thừa ở dưới tầng cấp lên). Ờ, Thừa ! Có chuyện gì thế ? (Vội vã bước tới)

LỚP III

MINH, TÂM, THỪA

THỪA (gù lưng gật gật).— Chào cậu.
MINH.— Có chuyện gì mà mày bỏ nhà đến đây ?
THỪA.— Thừa cậu, tôi biết đến đây thì gặp cậu.
MINH.— Gì thì nói mau lên !
THỪA.— Dạ tôi muốn nói với một mình cậu thôi.
MINH.— Cứ nói trước mặt em tao cũng được.
THỪA.— Thừa cậu, đây là chuyện riêng.

Xem Đời Với từ số 74

MINH.— Chú Tâm cứ đứng đấy.
THỪA.— Chuyện này quan hệ lắm.
MINH.— Mày có nói ra không, thằng khốn kia !
THỪA.— Cậu mà giận dữ như vậy...
MINH (chộp lấy vai Thừa).— Coi chừng tao đánh mày bây giờ !
THỪA.— Ái... ái ! Đau tôi cậu, để tôi nói...
MINH.— Mày cứ trêu tức tao, liệu lấy hồn.
THỪA.— Cậu bớt giận, để cho tôi nói. Tôi thấy ông cụ hình như phồng được tay trên cậu rồi... (Cử chỉ dữ dội của Minh) Cậu để tôi nói hết đã, đừng nhìn tôi khiếp thế kia... Hôm qua, tôi thấy cô Hồng còn từ từ về với cậu, bữa nay thì lại ngã theo ông cụ...
MINH.— Cô ấy nói với mày như thế à ?
THỪA.— Không, sáng nay ông cụ có được giấy của cô ta... Trông thấy mặt ông cụ hi hửng cũng đủ biết.
MINH (khắc xuống đất).— Quái gờ !
THỪA.— Tôi không rõ sao ông cụ lại lấy được lòng cô Hồng, song theo thư cô gửi đến, thì ông cụ đợi cô ấy đến nhà, ngay tối hôm nay.
MINH.— Mấy giờ ?
THỪA.— Nửa đêm.
MINH.— Mày có đọc cái thư à ?
THỪA.— Có.
MINH.— Thế thì mày phản tao !
THỪA.— Tôi phản cậu mà lại đến báo cho cậu biết chuyện à ?
MINH.— Thế ông cụ làm gì ?
THỪA.— Tôi thấy ông cụ sửa soạn đón tiếp cô Hồng đấy. Nghe ông cụ bảo cậu Văn tối nay về ấp để bán mấy xe thóc. Chắc là để cho khỏi phải có ai quấy rầy ông cụ... Vừa rồi ông cụ lại đem ra đếm một xấp bạc ba trăm tờ độc lư, gói lại một tập, bảo để cho cô Hồng tối nay.
MINH.— Mày có thấy xấp bạc à ?
THỪA.— Chỗ ba ngàn. Ông cụ có cho tôi trông thấy trước khi dấu dưới đầu giường.
MINH.— Ông cụ lấy tiền của tao để cho gái ! (Quay về phía Tâm) Ờ, chú đứng đấy mà ngạc nhiên ! Bây giờ chú đã hiểu rồi chứ ? Thấy tính phồng cô Hồng mà tôi định đem đi... Chính tôi đang cần tiền cho Hồng đấy... Chú chưa biết hỏi tôi ở trường về nhà, người ta kể lại là thầy đang mê cô ấy, định đem về làm lẽ, chặn lấy tiền gia tài của tôi để dành cho Hồng. Tôi mới chạy đến nhà Hồng, để trị cô ấy.
TÂM.— Rồi anh yêu cô ta ?
MINH.— Chú tưởng tôi không chiếm được cô ấy sao ? Thấy thì chẳng hy vọng vì, theo đuổi mãi không được, vì cô ta mảnh khảnh lắm...

(Đọc qua trường 32)

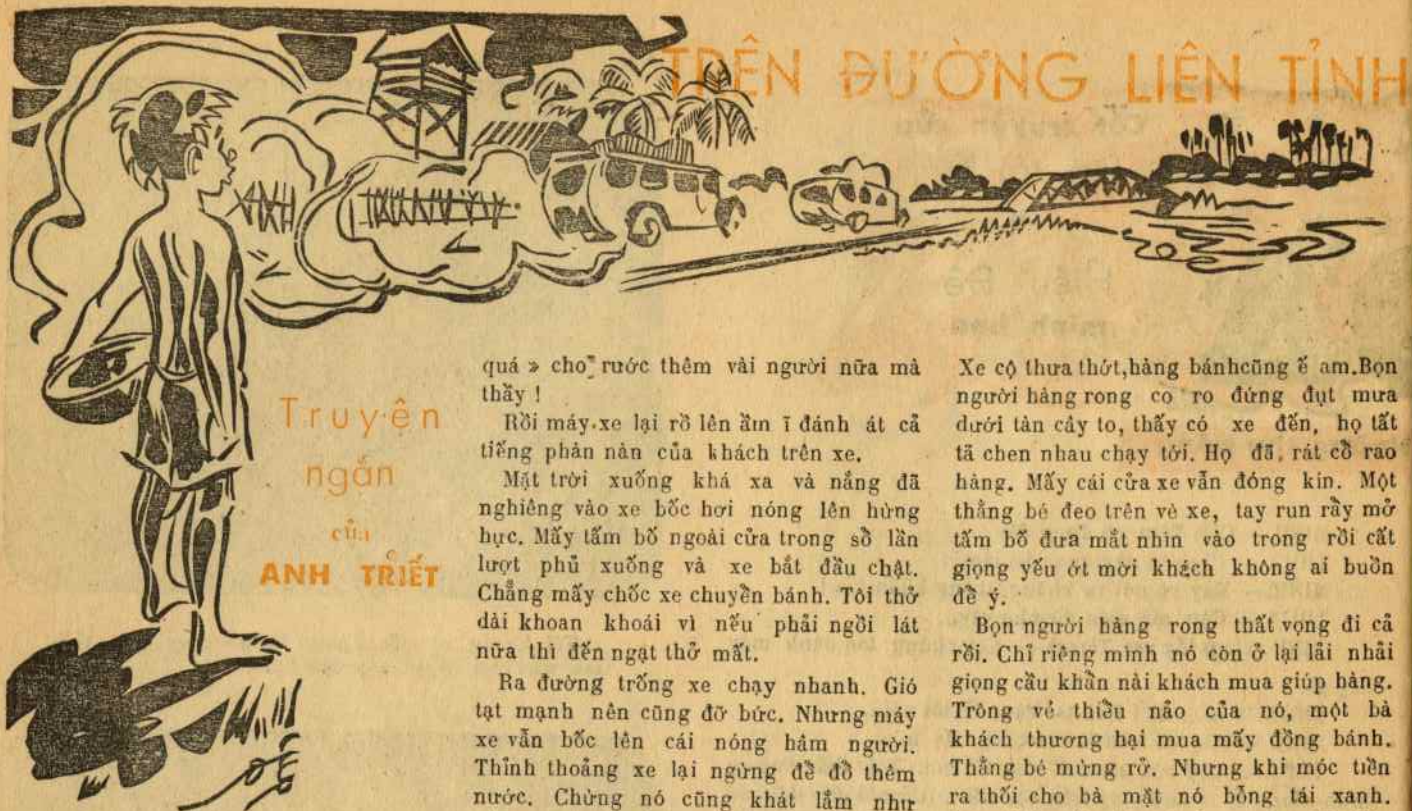
...Tôi không có một đồng. Loan cũng biết thế, mà vẫn trao số tiền ấy cho tôi.

...Chú đừng cầu nguyện cho tôi làm gì vô ích.

— Ờ Thừa, có chuyện gì thế ?

Truyện ngắn của ANH TRIẾT

Đã hơn 3 giờ chiều. Trời nắng như đổ lửa trên bến đò vắng khách. Một anh lơ xe khàn giọng mời, nhưng không một ai buồn đáp. Mấy chiếc xích lô vụt đến rồi lạnh lùng chạy thẳng. Từng lúc giọng anh lơ lại vang lên khô khan trong bầu không khí oi ả:

— Mý tho đây!
— Mý tho thầy? Mý tho cô?
— Còn 5 phút nữa chạy! Mý tho lên đây!

Bà cụ ở một băng sau thò đầu ra ngoài gọi giật anh lơ lại hỏi:

— Còn bao lâu nữa chạy chú?
— Năm phút nữa bà.

Ngồi trong xe dưới ánh nắng như thiêu đốt của mặt trời miền Nam, người ta có cảm tưởng như ở trong miệng lò. Mồ hôi thấm ướt cả hai lần áo, tôi nhìn lên tấm gương cạnh anh tài xế, thấy mặt mình đỏ ửng như người say rượu. Tôi rút khăn lau không biết lần thứ mấy rồi, thế mà mồ hôi vẫn cứ rịn rịn chảy ra mãi. Một người khách trú bên cạnh day qua vất mạnh mầu thuốc lá xuống sàn xe, khạc nhổ ra cửa sổ rồi vén tay áo lên xem đồng hồ bấm bấm một lời chửi thề sau tiếng thở dài chán nản.

Máy xe vẫn nổ đều đều bốc lên mùi xăng khét lẹt. Thỉnh thoảng xe lại rẽ lên như thúc giục kẻ bộ hành. Nhưng xe vẫn vắng khách. Nhìn lại người đi xe tôi có thể đếm ở đầu ngón tay.

Một hành khách cau có hỏi:

— Gần 4 giờ rồi sao xe chưa chạy?

— Tôi nghiệp mà thầy! Bữa nay « dúi

quá » cho rước thêm vài người nữa mà thấy!

Rồi máy xe lại rẽ lên âm ỉ đánh át cả tiếng phản nân của khách trên xe.

Mặt trời xuống khá xa và nắng đã nghiêng vào xe bốc hơi nóng lên hừng hực. Mấy lần bỏ ngoài cửa trong số lần lượt phủ xuống và xe bắt đầu chật. Chẳng mấy chốc xe chuyển bánh. Tôi thở dài khoan khoái vì nếu phải ngồi lát nữa thì đến ngạt thở mất.

Ra đường trông xe chạy nhanh. Gió tạt mạnh nên cũng đỡ bức. Nhưng máy xe vẫn bốc lên cái nóng hăm người. Thỉnh thoảng xe lại ngừng để đổ thêm nước. Chừng nó cũng khát lắm như những người ngồi trên xe.

Đến dốc cầu B.L. xe đỗ lại chờ đoàn xe phía bên kia qua cầu. Bọn người hàng rong đỗ xô lại trong tiếng rao hân vận. Thoáng thấy chị bán dưa xiêm, tôi vội chồm ra ngoài gọi. Chị trông trước trông sau rồi bước đến. Vừa lúc ấy bỗng có tiếng giầy gập rút nên cồm cồm trên đường nhựa. Tôi day lại, thấy một anh lính da đen hăm hở chạy tới trợn dục đôi mắt trắng dã của hắn rồi lời áo chị bán dưa đi, quát: « Đi! đi mau! ». Tiếp theo một tràng tiếng ngửi ngửi không ai hiểu gì cả. Gương mặt đen bóng ấy với mấy vết rạch ngoằn ngoèo trông rất dễ khiếp đảm. Tôi tự bảo chắc ở đây cấm bán. Nhưng không, mấy chị hàng rong khác vẫn tự nhiên đeo trên vẻ xe tiêu tit rao hàng. Ngạc nhiên, tôi day qua hỏi người bên cạnh:

— Ở đây cấm bán dưa xiêm phải không thầy?

— Tôi cũng không được rõ nữa.

Một hành khách ra vẻ thông thạo nói:

— Đâu có cấm. Tại nó ghét chị ấy đó thôi.

Rồi anh kể câu chuyện chỉ có thể này:

Hôm ấy trời mưa từ sáng đến chiều.

Xe cô thừa thớt, hàng bán cũng ế ẩm. Bọn người hàng rong có ro đứng dục mưa dưới tán cây to, thấy có xe đến, họ tất tả chen nhau chạy tới. Họ đã rất cò ráo hàng. Mấy cái cửa xe vẫn đóng kín. Một thằng bé đeo trên vẻ xe, tay run rẩy mở tấm bố đưa mắt nhìn vào trong rồi cất giọng yếu ớt mời khách không ai buồn để ý.

Bọn người hàng rong thất vọng đi cả rồi. Chỉ riêng mình nó còn ở lại lải nhải giọng cầu khẩn nài khách mua giúp hàng. Trông vẻ thiếu náo của nó, một bà khách thương hại mua mấy đồng bánh. Thằng bé mừng rỡ. Nhưng khi móc tiền ra thối cho bà mặt nó bỗng tái xanh. Bao nhiêu tiền bán từ ban sáng đã biến đâu mất. Nó gọi mẹ đến trao tiền cho khách.

— Thế tiền này bán từ sáng đâu rồi?
Thằng bé còn đang ấp úng chưa biết phải đáp làm sao thì mấy cái tát nháng lửa vào mặt nó.

— Mày bỏ đầu trở lại kiếm cho được. Không có thì mày chết.

Thằng bé thút thít khóc bước đi trên đường ướt. Một lúc nó trở về với hai bàn tay trắng. Chị bán dưa tức giận chụp lấy con dao rượt theo con.

Nhưng ở bên kia đường, trong chòi lá, một người lính da đen đưa đôi mắt trắng đã theo dõi từng cử chỉ chị bán dưa. Hắn

(xem tiếp trang 31)

KỸ NGHỆ BUÔN CẦU TƯỞNG

ÔNG X...

ÔNG X... chuyên sống về nghề mua bán « cặp giò » của các cầu thủ bóng tròn. Các bạn chỉ cần đến trả giá với y trong vài phút là có thể « xách » một « đôi giò hay » về bổ sung cho đội bóng tròn của bạn. X... chọn nghề này vì xem ra phát tài lắm và lại ít kẻ cạnh

UJLAKI - 18 triệu quan. Người Hung gia lợi, nhập quốc tịch Pháp. Nice mùa lợi của Nimes.

tranh. Y nói được 8 thứ tiếng và hoành hành trên 10 nước mà phần đông không mấy ai biết biết nghệ thuật chơi bóng tròn thành một « kỹ nghệ sản xuất và mua bán » như trăm ngàn nghề khác.

Khi có một đội bóng tròn nào vừa giết giải vô địch ở Pháp và vừa được Tổng thống Vincent Auriol ân cần niêm nở trao cho cái cúp mây chục ki lô gi đó, thì các bạn biết chẳng, từ 10 giờ sáng cho tới 7 giờ tối, trong bàn giấy của X..., điện thoại kêu tới tấp từ các phương hướng tới: Monaco, Nice, Toulouse, Marseille, Havre, Bordeaux, Nantes, Paris v... v... vẫn đề gọn ghẽ như sau:

-- A lô! Ông X... đó phải không?

Hội chúng đang cần một tiền đạo... một thủ dực... một thủ thành... một tá dực v... người Pháp, Đan mạch cũng được, Đức hay Hòa lan tốt hơn! A lô! A lô liệu có không ông X... có cặp giò nào vững không? — giá cả bao nhiêu? tính rõ rề chứ!...

Đại khái là như vậy. Người ta bán cả:

30.000.000 QUAN MỘT CẶP GIÒ

CHÚNG tôi xin lược dịch tài liệu này để kính tặng các bạn thủ tháo gia đặc biệt là ngành cầu thủ, để các bạn thấy rõ là gần sức, tài ba của đôi giò, quả đấm của các bạn... đều có thể bị một số bộ tiền ra mua bán như mọi thứ sản phẩm khác, và lại làm giàu nữa là khác.

L.T.S.

— À cậu này 25 tuổi, 67 kilô, 1 th 79, xê kia 30 tuổi, 70 ki lô, 1 th 8, già quá...

Rồi đến những buổi trời đẹp, có nắng dịu hiền hay là gay gắt, trên sân cỏ mượt, khán giả tha hồ vỗ tay hoan hô trăm trổ ca ngợi các ngón chơi ngoạn mục của các cầu thủ, có biết đâu rằng những người này vừa được đến đây biểu diễn cho các bạn xem có khác gì một bày bô mới được tậu về, chỉ khác một cái là « giống

Antoine Bonifaci, 22 tuổi, là ngôi sao sáng, con cưng của làng cầu thủ Pháp hiện tại. Anh chơi bóng như thần, điều luyện lắm, bóng vào chân anh là không ra nữa, lừa bóng, giành bóng, sút, ghi thắng lợi dễ như trở bàn tay.

Vừa qua, mấy ông bầu của anh tuy cưng như trứng, hững như hương hoa, nhưng chỉ định cho anh một số tiền là 600.000 quan, cộng tất cả là đánh giá đôi giò này 9.000.000 quan tiền Pháp.

Các hội bóng ngoại quốc nhao nhao tranh nhau trả giá, cuối cùng hội bóng tròn ở Milan được, và triệu Bonifaci về số tiền tổng cộng là 30.000.000 quan.

TIỀN NONG CỦA ANH EM RA SAO?

LƯƠNG hàng tháng của các cầu thủ chuyên nghiệp không hơn lương một người phu quét đường: 23.000 quan mỗi tháng.

Nhưng còn các khoản tiền thưởng phụ vào. Có tiền thưởng ủy lạo cầu thủ nào tỏ ra có tinh thần tập dượt, có tiền thưởng lúc thắng trận, từ 15.000 lên đến 40.000 quan.

GLANESSI - 15 triệu, Roubaix bán lại cho Monaco

bỏ này biết đá bóng » cho các bạn thưởng thức.

MẶC CẢ VỀ ANH ANTOINE BONIFACI

SAU chiến tranh vừa rồi, nước Pháp chính đốn rèn luyện lại làng cầu thủ, nên người ta chuyển chú « nhập cảng » cầu thủ tài ba cũng như giáo sư cầu thủ ngoại quốc như Hilt, Simonyi, Sas ở Hung gia lợi, Hiden, Jordan ở Áo, Rhor, Wolweilteir ở Đức, Kennedy, O'Dowd ở Anh, Dubart, Volante ở Nam Mỹ, Ableglen ở Thụy-sĩ.

Thời gian qua, và bây giờ ở Pháp lại « xuất cảng cặp giò » nhiều hơn là là mua vào, I pha nho vừa « rước » Ben Parek và Louis Hon, và nhất là vụ Antoine Bonifaci vừa rồi đáng được đề ý nhất.

RUVERS - 12 triệu Stade Fran- Sais mua lại của St Etienne

(xem tiếp trang sau)

Một người cầu thủ hạng vừa, một tháng mà đá thắng bại trận, thua hai trận, được lĩnh 600.000 quan cộng thêm một phần mười hai về tài ba của cầu thủ.

Thí dụ về Bonifaci. Hội O.C.L. thưởng 600.000 quan về tài ba của Bonifaci, như vậy anh ta được lĩnh thêm 1/10 phụ cấp thêm trong số 600.000 quan, rồi nhân với 14, 14 tức là tỷ số do tuổi tác mà ra (28 đến 32 nhân với 10, trên 32 nhân với 8).

Vì chỉ : $600.000 + 1/10$ của $600.000 = 760.000 \times 14 = 9$ triệu 240.000 quan. Nhưng bàn giao với hội tuyển Milan xong, Bonifaci được lĩnh 600.000 quan, cộng với 1/10 của số tiền bồi thường của hội tuyển Milan với hội tuyển cũ (2 triệu 500.000 quan) cộng thêm một khoản đặc biệt nữa.

Như vậy, nhập vào đoàn Milan, Bonifaci lĩnh được tất cả số tiền khá giả là 4000.000 quan, nghĩa là cặp giò của chàng thanh niên 22 tuổi này đắt hơn cả một lâu đài thời Phục hưng.

THỜI MỘT HUY HỒNG LÀ KHÔNG RA TIỀN

MẶT trái của kỹ nghệ buôn bán này chưa hết. X... nói trên không những chỉ buôn bán các cặp giò với ngoại quốc mà thôi, y lại còn làm ăn ngay trong xứ nữa, khi các hội tuyển trong nước cần tuyển mộ cầu thủ nào. Dưới đây là vài « áp phe » của X :

— Năm vừa rồi, Racing mua trung phong Cisowski với giá 15 triệu quan.

— Năm nay, Nices vừa mua lại của Nimes, hữu dực Ujlaki, 18 triệu quan.

— Monaco mua lại của Roubaix cầu thủ Gianessi với giá 15 triệu.

— Hội tuyển trung ương mua lại H.A.T. trung phong Saunier, 15 triệu.

— Stade Français mua lại của Saint Etienne cầu thủ Rijvers, 12 triệu.

Khi có ai tỏ vẻ sừng sốt về các con

số đó, thì các tay « cá mập » vội trả lời :
— Thăm gì ! tại Naples vừa mua cầu thủ Thụy điển Jenson với giá 105 triệu « lia » (tiền Ý) thì sao ! Tại Ý lại còn mua Nordane, Green, Ekner, Prest, Lindoln, Hansen với giá tất cả là 300.000.000 lia đó !

May mắn làm sao, bên lề các vụ làm ăn, mua bán cặp giò này, vẫn còn những cầu thủ có lương tâm, phụng sự nghệ thuật bóng tròn, trung thành với nghề của mình. Có lão tướng Delour cầu thủ quốc tế người Pháp đã 41 lần được quốc tế lựa chọn, bây giờ vẫn còn tài ba xuất chúng, luôn luôn lo lắng rèn luyện cho đàn em, có Louis Hon ở từ Pháp sang I pha nho được hai năm, bây giờ lại trở về với mẹ đẻ, làng bóng tròn ở Pháp, có Dominique Colonna, có Brezniak, Gaulon, Battishan, Anatow, Grillon, Drouet, Prunelle, Beaucomont, Sembinel, Machet... và bao nhiêu cầu thủ tài ba và trung thành với làng bóng tròn Pháp nữa...

Quay về nước ta, mặt trái của các hội tuyển cũng không phải là không có những sự mua bán như vậy, về làng võ sĩ, cầu thủ, bơi lội, bóng bàn... chỉ có nó thể hiện trên một phạm vi, dưới một hình thức khác. Thôi..., thí dụ như vụ mặc cả một cầu thủ bóng bàn nọ vừa rồi mà các báo hằng ngày có đăng, mặc cả để cầu thủ chịu nhường với một số tiền là mấy ngàn đồng cho một địch thủ, trong dịp tuyển lựa đội bóng bàn Việt Nam đi dự ở Tokio.

Và cũng may thay, lúc nào, và ở ngành thể thao nào ở Việt Nam, cũng có những nhà diu dắc cũng như cầu thủ, võ sĩ..., thể thao gia có lương tâm, nói rộng ra là trong cả những ngành nghệ sĩ : ca, kịch, văn thơ, họa, nhạc v.v... nữa.

TRƯƠNG TUYẾN

TRANH KHÔNG LỜI

NGƯỜI VÀ TÌNH DỤC

NGÀY 14 THÁNG 9 SẮP ĐẾN

TRONG số Đời Mới 74, đã có bài nói đến cuốn sách khảo cứu khoa học của Kinsey. Bốn mươi sáu nhà báo được bác sĩ cho biết trước về cuốn sách « Văn ỉ sinh lý của phụ nữ Mỹ », toàn thể các ký giả đều hứa giữ bí mật cho đến ngày phát hành là ngày 14 tháng 9 sắp đến. Một ký giả người Anh có nói rằng tuy phải ngồi chờ « bom nổ », nó hồi hộp biết chừng nào, nhưng anh em vẫn chịu đựng được.

Kỳ phát hành sắp đến người ta sẽ tung ra 150.000 cuốn, mỗi cuốn dày 850 trang, giá 8 đô la (2.800 pho rông).

Viết cuốn sách « Văn ỉ sinh lý của đàn ông », bác sĩ Kinsey đã phải nghiên cứu tìm tòi trong 9 năm, kỳ này, phải mất 15 năm trường mới viết xong « Văn ỉ sinh lý của phụ nữ ». Do đó có mấy nhận xét sau :

— Một số cho rằng vì phụ nữ không dám thổ lộ các điều bí mật của mình.

— Một số cho rằng không phải thế, vì họ nói như vẹt, muốn ngừng câu chuyện của họ lại mà không được.

— Bác sĩ Kinsey thì bảo rằng lần này bác sĩ làm việc cẩn thận, đứng đắn và chú trọng hơn kỳ trước nhiều.

TRỰC TIẾP VỚI 5940 PHỤ NỮ TỪ 2 TUỔI ĐẾN 90 TUỔI

CÓ mười ba hội viên Hội Nghiên cứu của Đại học đường Indiana trợ lực bác sĩ xây dựng « quả bom Kinsey ». Bác sĩ đã trực tiếp với 5940 phụ nữ, từ cô bé con lên 2 đến bà cụ già 90 tuổi, trong số đó có 60 trẻ em dưới 6 tuổi. Đủ người thuộc mọi tầng lớp, tôn giáo, nghề nghiệp : nữ tài tử, nữ chiêu đãi viên, nữ họa sĩ, nữ văn sĩ, các cô bán hàng hoa, các cô đi khâu dăm, nữ hướng đạo sinh, nữ thợ kỹ đánh máy, nữ quân nhân, gái điếm, nữ giáo sư và các bà nội trợ...

Bác sĩ căn cứ trên tài liệu của các nhà nhân chủng học, các nhà chuyên về khoa sinh lý phụ nữ, các nhà thần kinh học, và nhiều tài liệu của các nhà bác học khác bàn về vấn đề sinh lý tại các nước, và những tâm sự bí ẩn về tình dục của từng người một.

Bác sĩ có đề riêng năm chương bàn đến những sự hiểu biết cuối cùng của chúng ta trên các địa hạt giải phẫu, sinh lý học, tâm lý học, sự hoạt động

DỰ LUẬN SÔI NỔI về

« QUẢ BOM » SINH LÝ PHỤ NỮ

hình sự cấu tạo của thần kinh hệ và ảnh hưởng của các kích thích tố (hormones) đối với tình dục.

Tuy đưa ra nhan đề cuốn sách như vậy, nhưng bác sĩ có nêu rõ rằng đây chỉ là một nhận xét chung tương đối an sự thật nhất, vì không thể nào phỏng vấn toàn thể phụ nữ Mỹ được, ngoài ra bác sĩ cũng không phỏng vấn một phụ nữ da đen nào.

Dưới đây là dự luận của một số báo chí. Báo chí Anh phản đối dữ lắm. Từ Daily Herald trái lại ủng hộ, có đăng một bài chế giễu những ai phản đối cuốn sách đó.

Đây là một bài văn tả tình đầu đề « Mỗi Tình lãng mạn », trong đó tác giả đứng về phương diện y khoa mà bàn xét sự biến đổi về thể chất lẫn nh thần của mấy người lãng mạn như là mất sáng hơn lên, màu da đậm a bóng bẩy thêm, dáng đi có vẻ gọn gàng hơn, và thái độ... ngán ngờ của am cũng như nữ.

Từ Daily Sketch thì cho rằng nên cất cuốn sách đó vào xó tủ của Thư viện của Đại học đường Indiana, xếp vào loại sách đọc cho thỏa chí « To nò » thì hơn là đem xuất bản nó ra.

Và đây là ý kiến của tờ Daily Mirror :

« Đến bây giờ, quan niệm chung của đàn ông là họ vẫn còn cảm giác lơ mơ rằng nơi đàn bà có một cái gì hay, một cái gì đẹp lắm. Mong làm sao cái quan niệm thâm mỹ đó được duy trì mãi mãi ».

Và đến bây giờ trên thế giới, mỗi ngày có 70.000 trẻ ra đời, chúng tôi cũng mong rằng đừng vì cuốn sách đó mà từ ngày 20 tháng 9 trở đi (sau

ĐỜI MỚI số 76

ngày xuất bản) : tức sinh sản của nhân loại lại giảm sút đi ».

MỘT CUỘC CÁCH MẠNG TỪ NĂM 1920

BÁC sĩ trình bày ở trang đầu :

« Mục đích của tôi là tìm tòi ghi lại một số hiện tượng có thật và khoa học của một địa hạt còn mờ mịt từ trước đến giờ, tìm một lối thoát cho những việc xây dựng hạnh phúc gia đình, cùng một số định luật thông thường đứng đắn hơn để cùng nhau chấm dứt các nỗi khó khăn về vấn đề sinh lý hiện tại, »

Và người ta cũng không ngạc nhiên mấy khi thấy bên Anh phản đối dữ dội vì nơi đây là đất của Thanh giáo đường. Mặc dầu có bao nhiêu nhà phân tích về tinh thần đã lên tiếng rồi, ở Anh vẫn còn tình trạng cấm đoán và bị kim hãm về mặt sinh lý.

Bác sĩ có quả quyết rằng :

« Vào những thế hệ xưa biết bao nhiêu cặp đàn ông đàn bà không hiểu rằng đàn bà cũng có thể tìm được khoái lạc về sinh lý, hay dù có biết chẳng nữa, họ lại cho rằng một người đàn bà đứng đắn không bao giờ nên đã động đến các vấn đề đó mà thổ lộ bàn tán v.v... »

« Đến ngày nay, so với thời kỳ trước năm 1920, số phụ nữ « lạnh », không thấy thích thú về tình dục giảm xuống còn phân nửa, hay một phần ba. Sở dĩ như vậy là đàn bà đã thành thật hơn, đã biết trao đổi ý kiến với nhau nhiều hơn. Đồng thời cũng nhờ vào sự hiểu biết hơn về khoa học y khoa, trên địa hạt sinh vật học cơ bản, và khoa tâm lý trong vấn đề sinh lý.

Bác sĩ còn nói về bàn tay mà có thiện hình vạn thể, họa hoặc mới giống nhau trên đôi diêm, thì vấn đề sinh lý của con người ta, của phụ nữ cũng phức tạp như vậy

ĐÀN ÔNG LÚC NÀO CŨNG KHÔNG HƠN ĐÀN BÀ

ĐẾN năm 27, 28 tuổi, tình dục của đàn bà lên đến cao độ. Xong đó là một thời kỳ tương đối bình thường cho đến 50 hay 60 tuổi, nhưng tuổi tác cũng không làm giảm bớt khả năng về tình dục của đàn bà mấy.

Đàn ông thì có khác. Khả năng cao độ về tình dục phát triển sớm trước khi trưởng thành nữa, nhưng sau đó cứ giảm dần mãi trông thấy. Tuy vậy, so hai mức độ thì đàn ông khoẻ hơn đàn bà nhiều, và nhìn chung suốt các thời kỳ cũng vậy.

Cho nên thiếu gì những cảnh đàn ông sớm cần cỗi mất sức, mà trong lúc đó, sức của đàn bà lại đang lên, và đây là một trong những nguyên nhân phát sinh ra những mối lục đục trong gia đình.

Còn lý do tại sao mà tuổi tác không ảnh hưởng gì mấy đến khả năng tình dục của đàn bà, hiện người ta chưa tìm ra.

Nhưng phân tích kỹ thì đứng về phương diện giải phẫu và sinh lý, không có gì khác nhau về căn bản giữa đàn ông và đàn bà :

Có lẽ bộ óc, nơi điều khiển kiểm soát các phản ứng những sự kích thích về tinh thần của sinh lý, cùng sự cấu tạo khác nhau về hóa học giữa bộ óc của người đàn ông và người đàn bà, có thể giải thích sự phản ứng về tình dục khác nhau giữa hai giới.

Đàn bà vẫn e dè ít khi dám thổ lộ những điều bí mật về đời tư của mình, cho nên họ hay dốt về địa hạt đó.

CÓ 42 ÔNG CHỒNG. VAN THÂN NHIÊN

CŨNG theo tài liệu trên, cứ trong 4 người đàn bà thì có một người ngoại tình lúc này hoặc lúc khác. Còn đàn ông một nửa đã thổ lộ có đi lại với những người đàn bà khác. Và trong 2 người đàn bà, thì một người đã đi lại với đàn ông trước khi đi lấy chồng, một người lấy chồng mới biết về tình dục.

49 phần trăm đàn bà có ngoại tình biết, hoặc ngờ rằng chồng mình hiểu việc làm của mình, 59 phần trăm lại thấy « thất vọng buồn bực » vì có 42 phần trăm đàn ông có vợ ngoại tình, tức là chồng của các bà dưới đây, lại rất « phớt » khi nghe tin vợ có ngoại tình.

Đàn bà sở dĩ « lạnh » không phải là do họ thiếu sót về khả năng sinh lý, mà đó là « lỗi » của người đàn ông.

Bác sĩ Kinsey lại cho biết rằng trái với ý nghĩ thông thường của trước nay, đàn ông đàn bà có bị « hoạn » đi nữa, rất nhiều ông hoạn và hầu hết các bà này, vẫn còn có thể đi lại được...

Còn ảnh hưởng về giáo dục đối với vấn đề sinh lý của phụ nữ và nam giới?

Người ta thấy rằng số con gái có trình độ học thức cao lại « biết » đàn ông trước khi lấy chồng nhiều hơn là các cô ít học thức, và vấn đề lại ngược lại đối với đàn ông.

CÁC SỰ PHẢN ỨNG VỀ SINH LÝ

Sự đi lại về sinh lý đưa đến 29 trạng thái thay đổi về thể chất như sau : động mạch đập mau hơn, áp lực của các động mạch tăng lên, đường khí tiêu thụ nhiều hơn, mắt có mờ đi và tai ù hơn một chút v. v. ...

Cơn giận dữ đưa đến 14 trạng thái trên. Do đó, người ta giải thích rằng, một người bị dồn ép về sinh lý lâu ngày có thể có những cơn điên cuồng, và tại sao có nhiều cảnh gia đình đang hăm hè tức giận nhau rồi sau đó quay ra đấu dịu với nhau được.

Sợ hãi gây ra 9 trạng thái thay đổi về thể chất, và bệnh trúng phong gây ra 8 trạng thái.

Một số đông đàn ông Mỹ không hiểu rằng vì họ quá « hăng » hằng ngày mà phạm vào luật pháp được.

Vi ở vài nước, người ta có thể bắt bỏ tù những ai mắc « bệnh tinh thần về sinh lý », hơn nữa bác sĩ lại chứng nhận là « thái quá, có hại ».

Luật pháp không bàn đến việc 40 phần trăm dân chúng trưởng thành mà không lấy vợ, lấy chồng, cho nên một số đông đàn ông cũng như đàn bà còn độc thân than phiền rằng luật pháp lại cấm đoán mấy con đường

thoát về sự đòi hỏi sinh lý của họ. Nếu luật pháp mà thi hành thật nghiêm khắc thì có đến 85 phần trăm phụ nữ và 95 phần trăm nam giới phải... vào tù.

3/4 CÁC VỤ LY DỊ ĐỀU VỀ SINH LÝ

Bác sĩ Kinsey lại nói thêm rằng: « Khi mà đàn ông cũng như đàn bà chưa hiểu rõ về sinh lý, bản thân mình ra sao, (chớ đừng đặt vấn đề ham muốn không đúng mức hoặc tưởng tượng thêm) — lúc đó cuộc sống chung vẫn còn là một vấn đề rắc rối vì chưa ai hiểu ai, đàn ông và đàn bà chưa biết cách sống với nhau cho hợp ».

Hôn nhân cũng không thể nào tẩy xóa dễ dàng các tập quán bị cấm đoán về sinh lý từ lúc nhỏ còn rầy rứt lại. Cho nên phải lấy làm lạ rằng có một số gia đình lại sống an ý với nhau được.

Hai bên hợp với nhau về sinh lý, đây là một mặt cần thiết của việc hôn nhân, dù không bắt buộc là mặt quan trọng nhất. Muốn thiết lập một chương trình giáo dục đầy đủ, chỉ bàn đến cách thức đi lại khi thành vợ thành chồng là chưa đủ. Rõ ràng là hai phần ba các vụ gay gắt về gia đình là do vấn đề sinh lý mà ra. Trong ba phần tư các vụ ly dị, sinh lý là nguyên nhân đưa đến sự chia rẽ mãi mãi.

NGÀY 20 THÁNG 8 VỪA RỒI

NGÀY 20 tháng 8 vừa rồi, bác sĩ Kinsey có cho phát hành trước cuốn sách tóm tắt về « vấn đề sinh lý của phụ nữ Mỹ ». Trước ngày đó, bác sĩ đã viết « tìm đường » từ giả Blooming-ton về ăn náu tại một nơi nào đó thuộc địa hạt California. Bác sĩ có nói rằng có một số không hài lòng về cuốn sách đó, muốn tìm đến quấy rầy, cũng khó lòng mà tìm cho ra chỗ ở của bác sĩ.

Hàn lâm viện Philips Andover ở Massachussets vừa tuyên bố họ không dám « rước » cuốn sách ấy về, vì lâu trước, các sinh viên cử tự ý rút cuốn « Vấn đề sinh lý của đàn ông » ở thư viện ra, mà không chịu ký sổ mượn sách, lần này mà mang cuốn sách mới về sinh « loạn » mất.

TRÚC SƠN dịch

BỮA ĂN SÁNG QUAN TRỌNG RA SAO

Các nhà chuyên môn về khoa ăn uống có tiết độ đều đồng tình là chúng ta cần chú trọng ăn cho đầy đủ.

Tất cả các nhà y học đều nói ăn điếm tâm như người Pháp có hại lắm. Vì ăn hấp tấp quá đâm ra khó tiêu, đã thế lại thiếu chất bổ để bù đắp cho dạ dày phải nghỉ việc từ tối hôm trước. Ăn điếm tâm thiếu chất làm cho năng suất làm việc của thầy thợ giảm sút đi vào lối gần trưa. Người lao động cũng như học sinh vào buổi 10 giờ rưỡi đến 11 giờ, đều thấy hơi hơi khó chịu trong người và đầu óc có phần rỗng đi, đó là tại dạ dày rỗng mà ra.

Các nhà chuyên môn các ngành cũng biểu đồng tình với các nhà y học rằng cần giữ bữa ăn sáng và biết cách ăn sáng:

Trước kia, người ta cho rằng sở dĩ đói là vì dạ dày lép kẹp phải bóp v bóp ra mãi, rồi hề ăn cho đầy bụng dạ dày không bóp nữa và hết đói. Cho nên có một số người chủ trương rằng muốn gây người, chỉ cần chế trọng về lượng của đồ ăn cho đủ, chớ đừng chú trọng về phẩm. Rồi có một số phụ nữ nhịn ăn buổi sáng cho gần bữa, vẫn không gây tí nào, bởi vì ăn mà thiếu chất bổ, dù ăn nhiều mà cũng mau đói, đói quay ra ăn vặt, mấy lần ăn vặt này vô tình tại tâm b thêm cho các cô, và các cô vẫn béo mập đều, đường cong của thân hình chờ mãi mà không thấy.

Người ta lại nhận xét thêm rằng mấy người đau dạ dày phải đi mổ dạ dày, vẫn thấy đói như thường, thì ra trung tâm thần kinh điều hòa sự no đói và ăn ngon hay không, lại nằm ở một nơi dưới bộ óc, gọi là « hypothalamus ».

Khi chúng ta ăn vào, thì số lượng của chất đường trong máu tăng lên liền. Ảnh hưởng của chất đường đối với bộ phận điều hòa sự no đói chẳng khác gì ảnh hưởng của sức nóng đối với cái ống cặp mạch.

Một phần lớn đồ ăn vào biến thành chất đường nuôi máu. Bao giờ chất đường đó đủ số thì « bộ máy đói » ghi

lại, và chúng ta hết đói, thấy vừa bụng liền. Khi chúng ta làm việc bất cứ việc gì, chất đường bị tiêu thụ dần, và chúng ta lại bắt đầu thấy đói. Do đó, nếu chúng ta biết cách ăn cho đủ chất đường dự trữ cho buổi làm việc, thì chúng ta không thấy đói, đủ sức làm việc, năng suất lại lên được.

Đại khái, người ta phân loại trong đồ ăn có mấy chất chính vào bồi bổ con người, đó là chất pơ-rô-tê-in (protéines) và chất mỡ, chất thủy hóa có thân tố (hydrates de carbone) trứng, thịt, đậu có nhiều pơ-rô-tê-in và cà phê có nhiều thủy hóa có thân tố. Chất thủy hóa có thân tố vào làm cho chất đường trong máu tăng lên liền, nhưng lại mau đói, chất pơ-rô-tê-in, với tác dụng không thua gì chất thủy hóa có thân tố lại bồi bổ lâu hơn, làm cho chúng ta lâu đói hơn. Còn chất mỡ có công dụng giữ hai chất trên lâu tiêu hơn nên cũng làm cho no lâu hơn.

Cho nên, lúc ăn bữa sáng chúng ta nên chọn các món ăn có chiều chất pơ-rô-tê-in. Mới ngó qua thì lạ tai, nhưng chính ra các cô muốn gây đi mà lại uống cà phê buổi sáng, ăn một chiếc bánh thôi lại béo dai, vì sẽ chóng đói, rồi sẽ ăn thêm nữa, trái lại vẫn ăn có chất thịt, chất rau, mỡ, trứng gà lại gây mau hơn là như vậy.

Một bữa ăn sáng đầy đủ chứa đựng 200 ca-lô-ri, sau đó chúng ta không thấy đói, đủ sức làm việc, đến trưa ăn vẫn ngon mà không phải ăn nhiều.

Tính ra pơ-rô-tê-in thì bữa ăn sáng đầy đủ chứa đựng 17 gờ-ram pơ-rô-tê-in và bữa điếm tâm thiếu chất chỉ có 4 gờ-ram.

Buổi sáng, vì túi tiền, phần lớn, vì nghèo, một số lớn chúng ta chỉ uống một ly cà-phê không hoặc ăn qua loa một mẫu bánh thôi, như vậy thiếu chất pơ-rô-tê-in, và bữa trưa cần phải ăn lấy lại cho đủ chất. Và cuối ngày, tinh lại, thì số ca-lô-ri tiêu thụ vẫn nhiều hơn là số ca-lô-ri thu vào.

Người ta đã tính rằng, mỗi bữa ăn sáng chúng ta phải ít nhất ăn vào cho đủ bằng một phần tư chất pơ-rô-tê-in và ca-lô-ri cả ngày. Chưa ai định được rõ số lượng đó là bao nhiêu, bây giờ chỉ chú ý bữa sáng ăn có chất bột, trứng gà chiên, bánh phết bơ, nước trái cây, cà phê sữa là đủ.

Nhìn lại phía chúng ta thì buổi sáng số đông chúng ta hay ăn hũ tiêu, uống một ly cà-phê sữa, như vậy chắc là tạm đủ, theo như bài này. Đó còn tùy túi tiền của chúng ta nữa thôi.

Ngoài ra, vấn đề tập thể dục buổi sáng, thì làm cho chúng ta ăn được, ăn ngon, và lợi về nhiều mặt khác, điều đó cũng rõ ràng rồi.

Một chất cần thiết cho người, vật và trái cây

CHẤT lân (phosphore) hết sức cần thiết cho đời sống của nhân loại là một chất hay biến tính, phối hợp với các chất khác thành những lân hóa hợp vật dùng vào nhiều công việc.

Người ta có thể sống trong vài ba phút không có không khí. Không có nước, có thể sống được một đôi ngày. Và có thể sống không ăn trong nhiều ngày, nhưng không có chất lân con người chỉ duy trì sức khỏe trong ít tháng thôi. Bởi vậy, chất lân rất cần thiết cho con người, như là cho xương cốt. Nói một cách khác, chất lân cần thiết cho đời sống — của thú vật và cây cối — nó giữ một vai tưởng then chốt trong công việc cung cấp thức ăn cho cây lá xanh. Khoa học tối cần đã biến hóa chất lân bằng nhiều hóa hợp vật có nhiều công dụng cho loài người.

Vì có nhiều công dụng mới, cho nên kỹ nghệ lân đương nhiên trước một cách lạ thường. Chất lân là một nguyên tố hóa hợp với những chất khác rất dễ dàng. Điều quan hệ đặc biệt là sự hóa hợp chất lân với đường khí (O) và nước (H₂O) thành lân toan (H₃PO₄), vì đó là điếm khởi đầu để chế tạo nhiều hóa vật có chất lân gọi là photphat.

Trong thiên nhiên, chất lân không khi nào ở riêng biệt một mình, vì nó là thứ nguyên tố hay biến tính, nó nằm trong lân toan thạch hội (phosphate de calcium). Người ta lấy chất lân ở đó photphat thiên nhiên bằng cách xử lý hóa học, rồi có thể chế tạo thành lân toan.

Lân toan hóa hợp với calcium và nhiều thứ nguyên tố khác bằng những phương pháp khác nhau. Nếu chất calcium có số ít, thì kết quả là monocalcium photphat, hóa hợp vật này được thường dùng trong việc làm bánh, giấy bột v.v. ... Nếu chất calcium có nhiều, kết quả sẽ là bicalcium hoặc tricalcium photphat dùng làm thuốc đánh răng, làm cho thức ăn thêm chất bổ.

Chất sodium hóa hợp với chất lân một cách dễ dàng như chất calcium hóa hợp với chất lân, trừ phi thứ photphat làm ra thành phần bốn không trải qua giai đoạn « nguyên tố ». Phần lớn thứ sodium photphat được dùng vào nhiều công việc, thứ nhất là dùng vào công việc tẩy rửa. Kỹ nghệ đã áp dụng sodium photphat vào mục đích tẩy rửa cho sạch các thứ kim khí. Trisodium photphat là thuốc tẩy mà thợ sơn dùng để tẩy rửa những bức thành trước khi họ muốn quét sơn.

CẢNH SÁT. — Đây hẳn cỏ cần không được bước chân lên, ngại phạm lỗi, vậy mời ngài bước ra đây và theo dõi...

Mặc dầu, nhiều sodium photphat không những dùng vào việc tẩy rửa hoặc làm dịu bớt các thứ nước. Tiên lân toan (acide pyrophosphate) được dùng để làm giấy bột hoặc làm bánh. Các thứ khác dùng vào công việc làm fo-mát, sửa chữa phát, giảm bớt chất nhớt, làm men, làm vật liệu nhiếp ảnh, làm thuốc nhuộm và làm cho hàng vải nặng thêm.

Hóa giáp (potassium) photphat được dùng vào công việc sản xuất penicillin và các thứ thuốc tây khác, lọc dầu, làm sa-phông, chế tạo cao su hóa học.

Lân toan, phần nhiều được dùng vào chế tạo trụ sinh và kim khí, nhưng tất cả những hóa hợp vật có chất lân không phải hoàn toàn là photphat.

Dầu mỏ là một chất thiên nhiên hay là nguyên tố, chất lân có nhiều hình thức: vàng, đỏ, tím và đen. Chất lân vàng bốc cháy ngay khi nó ra ngoài không khí, làm thành một đám khói trắng, nó được dùng vào việc chế tạo bom dân lửa. Chất lân đỏ dùng làm chất điếm.

Kỹ nghệ chất lân gồm hai phần chính: phần chế tạo phân bón và phần sản xuất chất lân nguyên tố.

Lịch sử của phân bón có chất lân là lịch sử của sự tuần hoàn của đời sống. Có nhiều nguyên tố phải được đổi mới để duy trì cuộc tiến triển của đời sống của cây cối và súc vật, những nguyên tố chính là đường khí (oxygen) than tố (carbon), đạm tố (nitrogen), chất giáp (potassium), chất calci (calcium) và chất lân. Cây cối lấy chất lân ở trong đất, đất lấy chất lân từ đất dưới đất. Súc vật lấy chất lân từ thức ăn của chúng. Người nưc đều ăn cây lá, thứ này chứa đựng những chất như calcium và photpho chẳng những cần thiết cho xương cốt và răng mà còn cần thiết cho cơ năng sinh lý. Cũng như nước ở dưới đất làm tan chất photphat ở dưới biển mà loài cá và loài ốc, sò dùng để sinh xương và sinh vỏ.

Thực ra, việc chất lân thoát theo một đường duy nhất không thể tiếp tục luôn luôn được. Nếu cây cối lấy chất lân ở dưới đất, thì chất lân cũng phải trở lại, hoặc cây cối sẽ khô héo. Người ta đã biết như vậy từ lâu rồi họ nhận thấy cây cỏ mọc to lớn và xanh tốt trên những chỗ đất có tầng đồng xương. Bởi vậy, người ta dự định kỹ nghệ chế tạo phân bón bằng những cốt xương.

Nhưng cốt xương không khi nào cung cấp đầy đủ photpho để biến thành photphat cho hàng triệu dân chúng sinh sống trên quả địa cầu này. Công may mà người ta lại tìm được những kho dự trữ chất lân to lớn lấy ở trong những hầm đá photphat ở trên thế giới. Tuy nhiên, phân bón chưa có hiệu nghiệm một khi được đem ra dùng ngay.

Calcium photphat, trong đá photphat, cũng như trong xương, một phần tương đối không tan ở trong nước, nó có giá trị đối với cây cối, nhưng hiệu lực thì rất ít đối với photphat không tan ở trong nước, cho nên phải đập vụn đá photphat thành thứ photphat mau tan hơn mà thường người ta gọi là toan tinh lân toan điếm (superphosphate).

Phương pháp chính để làm superphosphate như sau này: nghiền nhỏ đá photphat, xử lý với nước lưu toan mạnh, rồi để một bên độ năm bảy ngày để cho sự phản ứng của lưu toan được hoàn thành. Vật hóa này, gồm có superphosphate và calcium sulphate được nghiền lại rồi đem bán mà người ta gọi là phân bón.

Giới thiệu sách mới

Chúng tôi vừa nhận được:

— **Trại Tân Bồi**, truyện dài của Hoàng công Khanh do nhà xuất bản Văn Đất ở Hồng dưới quyền giám đốc của bà Mộng Sơn.

Sách trình bày trang nhã, dày 200 trang, giá bán ngoài Bắc Việt: 23 đồng.

— **Triết lý nhỏ và mác xít của Thục Đức Trần văn Mại**, do tác giả gửi tặng.

— **Luận lý cổ truyền**, tác giả Trình Thị, Thục Đức Trần văn Mại trích dịch và dẫn giải, do nhà sách Nam Cường gửi tặng.

Vậy xin giới thiệu cùng bạn đọc.

Đời Mới

XII

RA về Hương hỏi vấn vương :

— Tại làm sao lại hát « Ngày về » ?
Hương định hỏi là tại sao người ta lại đi hát một bài ca buồn giữa một ngày xum họp đương vui, nhưng bạn hẳn lại hiểu khác ; y bảo diều cợt :
— Để lắng những anh chàng thất tình sau thời kỳ khói lửa mà lại...
Trưởng bạn rõ tâm sự mình, Hương hừ một tiếng để đánh tan những cảm tưởng không vui sắp đến. Hân bảo :
— Lố thật !
— Thì mình cũng ở trong bọn lố đó cả !

Địch cười xòa. Nghĩ đến bữa tiệc ồn ào, kiều cách, Hương buông một câu :
Rõ thực là phú quý sinh lễ nghĩa !
— Mai kia lại còn cả chiếc xe « vơ vét » rước cô dâu về...
Hương chép miệng :

— Làm thế nào được ? Người ta có nhiều tiền quá không biết để làm gì thì vùng phi lên cho thiên hạ biết chơi !

Vốn sợ những ý nghĩ yếm thế, Địch tránh sang chuyện khác :

— Này, đã ngắm rồi đấy !

Hương chợt nhớ đến ly sâm banh vừa nẩy. Hai bên thái dương hẳn nghe dần dật. Đêm ấy sáng trắng. Hương bắt gặp hai con mắt bạn vẫn màu. Mặt Địch đỏ xạm như một cái mào gà. Hương thấy người mình nóng rầu. Cao hứng hẳn ư ừ ngấm :

— Rượu uống ư... say rồi, nhớ có nhân ư ư... !

Hai gã trẻ tuổi chạm vai vào nhau. Địch thì thầm :

— Đi nhé ?

Hương nhớ đến Vân, bàn tay run rần, Sánh, nét mặt hiu hiu tự đắc, Thu, e lệ và âu sầu trong giọng hát buồn như tiếng ru con của người cô phụ. Những tiếng cười, nói rộn bên tai hẳn, thần nhiên. Hân chắc lưỡi :

— Ờ, thì đi !

Hai người rẽ vào một cái ngõ tối,

Địch thành thạo bước vào. Hơi rượu bốc lên tầng tầng, Hương quàng vai một gã mà trong ánh đèn dầu le lói hẳn chưa kịp nhận ra nét mặt. Người thương nữ hiền lành trước theo cái đà đẩy phũ phàng của gã làng chơi. Hương đặt chiếc đèn vào sát đầu giường trong khi người đàn bà lặng lẽ kéo tấm màn hoa.

Hơi thở nóng hổi. Sức rượu ngấm dương kích thích thớ thịt. Hương nghe ngực mình nhẹ hẳn đi. Hân cúi xuống gần cái mái tóc vẫn vừa xõ tung trên nệm trắng. Hân nhìn người đàn bà ngậy ngút. Trong ánh đèn đỏ xạm héo hắt nở một nụ cười. Hai mắt gã con trai đắm đuối trong một nỗi thèm say nồng. Người đàn bà nhích gần Hương. Ầ chột nghe thấy một giọng thảng thốt bật lên :

— Em... có chưa à ?

— Vâng !

Người thương nữ đáp, nhẹ như một tiếng thở dài. Gã con trai hỏi giữa nỗi ngờ ngẩn :

— Mấy tháng rồi ?

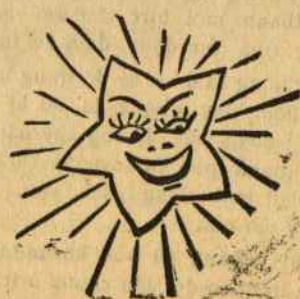
— Ba tháng.

Hương ngồi nhồm giầy. Người đàn bà nằm nghiêng người như thể để giấu diếm. Cái bụng trắng nổi bật trong bóng sáng vàng vọt một đường cong rõ rệt.

— Em bao tuổi.

— Em năm hai...

Hương khẽ kéo mảnh áo lên ngực người đàn bà và ngưỡng ngó nhìn khuôn mặt gầy có nước da trắng

xanh đã hơi quen trong ánh đèn dầu. Trên cặp môi đều đặn thoáng nở một nụ cười dịu dàng khiến gã con trai người bối rối. Hân ngập ngừng hỏi :

— Chồng em làm gì ?

Giương mắt người đàn bà chợt biến đổi. Đôi mắt chớp mau và những nếp nhăn vừa gợn trên vầng trán. Hương nhìn ả bằng đôi mắt ái ngại. Hồi lâu, ả hẳn nghe thấy một tiếng trả lời nhún nhún và ngân ngẩn :

— Bị bắt !

Tự nhiên, ngờ ngẩn, Hương hỏi một câu :

— Tại sao lại đi làm... cái nghề này

— Không đi làm thì lấy gì nuôi chồng, nuôi con ?

Người đàn bà trả lời giữa một tiếng cười nhỏ. Hương tưởng như là một tiếng cười mỉa mai. Cờ hồng hẳn như vương một vật gì. Chợt có tiếng lục đục ở bên kia rèm hoa. Người con gái nằm với Địch gióng giả :

— Thanh niên các anh trong này hư hỏng lắm.

Hương nghe tiếng Địch cười khinh khích, trả lời :

— Thì đàn bà các cô cũng chẳng ngoan lắm đấy !

Hương cúi vội tấm giấy bạc vào tay người đàn bà, ngoảnh mặt như tránh một đôi mắt không vui rồi bước gấp ra cửa như chạy trốn.

Ánh sáng loang lổ trên đường phố. Trăng mười sáu tròn vành vạnh soi mình trên giòng sông hẹp chen chúc những thuyền bè. Ban đêm nước chảy đen loang loáng. Hai người đi men bờ sông. Ngoài trời rộng gió đêm hiu hắt. Mùi nước sông tanh hòa với mùi hôi thối ả thông từ cái cống lớn của thành phố xông lên nồng nặc. Địch kéo bạn : « Sang bên này đi ».

Tự một khu vườn êm ngủ trong bóng tối mùi dạ lan thoang thoang bay ra.

Phần thứ bảy

ÔNG thợ bạn già bỗng một hôm hỏi Hương :

— Nó trả cho chú được bao nhiêu một ngày ?

— Hai mươi nhăm đồng... Hồi mới vào có mười lăm. Hương trả lời rồi chép miệng : Lương « ết » ấy mà !

— Chú vào có để đến năm nay rồi còn gì ?

— Tháng này nữa là một năm lẻ hai tháng.

— Chú làm khối việc ra. Tội gì mà không vào đòi nó lên lương ?

Hương tỏ vẻ ngần ngừ thì ông Thu đã khuyến khích thêm :

— Cứ đòi bừa đi. Nó không chịu

phình kiêu sỏ khác. Minh đi làm vất vả tội gì để cho họ bóc lột... Tôi thì từ chỗ nào cao lương là tôi sang hơn, chả ăn nghĩa gì ráo !

Lá đơn đầu tiên của Hương được ông quản lý nhà máy tiếp nhận khá cần. Ông chủ, một người Pháp đã lâu năm trên đất Việt, nhìn Hương với cặp mắt già có vẻ nhân từ, đề nghị :

— Anh cũng biết lúc này « ga ra » ít việc quá. Tôi thấy anh là người có học lại chịu khó nên đã tự ý tăng lương cho anh... Hương nhìn lão già cái nhìn mà hồi nào hẳn đã trao đổi với viên xếp trước khi từ giả nghề tạo giấy. Hân được nghe một giọng khá ngọt ngào :

— Tôi đương định ít tháng nữa sẽ « nom mề » anh lên làm « mô tô rít » Anh chẳng nên vội vàng quá. Đối với một người thợ trẻ như anh tôi vẫn... đặc biệt đề ý đến.

Nắng thu đã dịu hơn lửa hạ. Gió heo may nhẹ nhàng theo gót Hương trở về trên bờ hè vắng đã rụng nhiều sắc lá vàng khô. Lá bớt xanh, nhưng trời đẹp hơn, trong trẻo một màn ngọc bích. Nắng rụng âm ỉ trên vai gã trẻ tuổi âu sầu. Đường về nhà dài hơn thường lệ. Phố vắng nằm nghe những nhánh cây gầy xao xuyến.

Hương gặp em, hai con mắt sáng long lanh, nụ cười thắm trên môi nhỏ :

— Anh Hương ơi, chiều nay đi chụp ảnh cho tôi em nhé ?

Mến yêu những nụ cười, trưa nay Hương bỗng thấy lòng rộn ràng như Hân nói cô em gái hồn nhiên. Hân không thể buồn được nữa, âu yếm gật đầu. Lúc vào Lan lại bảo :

— Trâm nó có cái máy ảnh mà chẳng biết chụp ảnh.

Hương chợt hỏi như tự hỏi :

— Vâng có đi không ?

Lan vô tình :

— Không. Chỉ có ba đứa : Trâm, Thu và em.

CÓ thiếu nữ có cái miệng cười tươi như một đoá hồng buổi sớm, nhũn nhặn trong tấm áo màu hồ thủy. Lan đã mặc chiếc áo hoa đào nàng ưa thích nhất. Còn Thu, không hiểu sao đã chọn màu tím lục. Tấm áo màu mây hoàng hôn vô tình làm nổi bật vẻ âu sầu trên gương mặt có nước da trắng, dịu dàng, kín đáo. Hương đề ý đến đôi mắt đen long lánh, xa xăm như của một người nhiều tư lự.

Hân ý nhị bảo :

— Màu áo của Thu chụp lên ảnh thì nổi lắm, nhưng nó đã làm tối cả một buổi chiều.

Thu nhìn Hương gửi theo một nụ cười kín đáo. Trâm tự nhiên, xen vào.

— Anh Hương nhận xét y như một thi sĩ !

Lan bụm miệng, nhưng không nín được cười, bảo :

— Minh quên chưa giới thiệu với Trâm, Thu là anh Hương làm thợ chữa máy xe hơi !

— Ai cấm một người thợ không được có tâm hồn thi sĩ ?

Thu nói như bênh vực. Giọng nói của nàng giữa một phút vui vẫn âm thầm, nhỏ nhẹ. Hương bảo rất vô tư :

— Thì sĩ thường đa sầu đa cảm. Tôi thì chắc chắn có tâm hồn thi sĩ bởi vì tôi rất sợ phải... nhớ thương. Hôm nọ nghe cô Thu hát bài Ngày Về tự nhiên tôi thấy buồn buồn, không hiểu tại sao...

Trâm ranh mãnh bảo :

— Thế thì anh cũng có một tâm sự buồn rồi. Hai người buồn gặp nhau, ý hợp tâm đầu quá !

Lan tìm tìm cười. Thu vờ nhìn đi chỗ khác, bối rối. Hương nói đề trêu Trâm :

— Chỉ có cô Trâm chắc là chẳng bao giờ biết buồn ?

— Sao anh biết ?

Trâm thực thà hỏi. Hương đáp điềm nhiên :

— Thì cứ nghe giọng nói với nhìn cái miệng lúc nào cũng cười thì đủ rõ.

— Anh nói thế, chứ người ta thế nào chả có lúc buồn.

Mấy cây cọ đã ngã cái bóng dài lên lối đi rải sỏi. Lan sốt ruột dục :

— Kìa anh Hương, chụp đi chứ ! Chiều đến nơi rồi mà còn mãi chuyện vui với buồn...

— Nào thì chụp.

Nói rồi Hương mở ống ảnh. Lan và Trâm cùng hỏi : « Chụp ở đâu ? »

— Tùy các cô đấy. Thích chụp ở chỗ nào thì bảo tôi.

— Nhà nhiếp ảnh chắc hẳn phải có con mắt mỹ thuật ?

Hương nhận thấy Thu ít nói thực, nhưng mỗi khi nói người bạn gái bình như đã suy nghĩ chín chắn rồi. Giọng nói giữ gìn, ý tứ. Nắng chiều vàng rợi cả một bãi cỏ xanh. Máy ảnh nhỏ ngả trên lối đi, gió hiu hiu thổi bay những lá ả. Bấm xong ảnh, Hương bảo : Giá có phim màu mà chụp thì đẹp quá. Dù cả được sắc nắng, màu ả, màu lá cây màu hoa cỏ và cả nét mặt từng người...

Trâm ngạc nhiên hỏi :

— Có cả phim màu nữa kìa anh ?

— Hình như ở bên mình cũng có bán rồi. Đầu hai trăm một cuộn thì phải. Nhưng phiền một cái là chụp xong lại phải gửi về Pháp rửa và in.

(còn tiếp)

Trên đường liên tỉnh

(tiếp theo trang 22)

vội chạy đến xô chị ra và nhe răng quát : « Đi ! » Đoạn hẳn lối thẳng về vào chơi, sau khi ném lại cái nhìn khinh bỉ và ghê tởm. Thăng bé còn đang sợ sệt chưa dám vào thì hẳn đã bế xốc nó đi. Hân vuốt ve nó, tỏ cho nó biết hẳn không làm hại. Ôm đứa bé vào lòng, đôi mắt người lính chớp lẹ, anh cúi sát mặt nói những gì nó không hiểu.

Hình ảnh của một thằng bé trên con đường liên tỉnh ở tận vùng sa mạc cát nóng xa xôi bỗng hiện lên trong óc người lính da đen. Cũng trong khung cảnh này, cũng dưới ánh nắng chói da, con hẳn, một thằng bé mình trần trụi tròn trọc đeo trước ngực một rổ hoa quả chạy nhanh theo mẹ bên cạnh những chiếc xe đồ đầy khách tào bản hàng. Và trong những ngày mưa dầm, bọn hàng rong cũng có ro nhìn hàng ả ả. Biết đâu thằng con hẳn chẳng đang phơi thân ngoài mưa gió đời lấy bát cơm. Cả gia đình hẳn gồm có 3 người đều phải bán sức nuôi miệng. Thế mà cũng vẫn chật vật. Tội nghiệp thằng con anh vừa tí tuổi đầu sớm phải lao lung. Rồi anh lại xung vào đạo binh viễn chinh.

Đã mấy năm đằng đẳng ở bên kia trời chơi lùa ảnh nắng, thăng con hẳn giờ biết có được khoẻ mạnh chăng ? Và biết đâu nó không lại gặp hoàn cảnh của thăng con chị bán dừa ?

Người lính da đen vuốt mớ tóc ướt dầm nước mưa của thằng con chị bán dừa, mắt nhìn ra ngoài chân trời âm u những mây đen mà lòng dịu lại. Đã mấy năm rồi anh không gặp đứa con thân mến ! Lòng anh cũng đang trải cơn mưa bão như cơn mưa gió ngoài trời ! Một phút suy nghĩ, anh vội móc túi cúi vào tay thăng bé một nắm tiền.

Thế rồi từ đó, bỗng nhiên chị bán dừa mang một mối ác cảm đối với người lính da đen. Thoảng thấy bóng chị thì hẳn đuôi ngay, có van nài mảy cũng không được. Hân ghét cay ghét đắng chị đàn bà tàn ác nở cằm dao rượt con ngoài mưa lạnh.

Câu chuyện chấm dứt bằng một câu phê bình với giọng trầm trầm của người kể chuyện...

Xe lên dốc cầu, rồi lao mình trong nắng bức. Hình ảnh của thằng bé và người lính da đen còn lờn vờn trong trí người nghe chuyện...

Phong trào tổng đình công chiếm xưởng

Phải chăng là « Mỹ quốc viện trợ » thời tiền chiến ? Trước đề giải quyết một phần kinh tế khủng hoảng trong nước, sau đề ngấm ngấm giúp Nga chống Trục.

Đồng Minh

ĐỒNG Minh thời tiền chiến là khởi đầu quốc thực dân đã bao phen làm mưa làm gió trong H.Q.L. ở Genève, giữa phong cảnh êm đềm của Thụy Sĩ và trong khuôn khổ hòa nhả của dân tộc « tam chủng Đức-Ý-Pháp » ở nước này và lập trường trung lập của quốc gia dân tộc này.

Đ.M. gồm có Anh, Pháp, Bỉ Hòa lan, v.v. mà sự tranh chấp rất dữ dội chống Trục về quyền lợi và thị trường thuộc địa. Lẽ dĩ nhiên những thuộc địa phải đứng vào khối này.

Các nước độc lập thân Đ.M. gồm có các nước ở Ba nhĩ cân (Balkans) ; Tiếp khác riêng chịu ảnh hưởng Pháp đến khi mất nước dưới gót sắt của quân đội áo sô mi nâu năm 1938 ; Ba lan riêng chịu ảnh hưởng của Anh quốc đến khi mất chủ quyền năm 1939 dưới tiếng « bắt » « dơ cẳng gối » và bóng cờ đỏ chữ vạn đen của Đức quốc xã hòa nhập với tiếng bắt của Hồng quân và bóng cờ đỏ búa liềm và sao vàng của Liên bang Sô viết. Đây là cơ sanh giặc thế giới thứ hai mà ngày nay nhân loại còn phải chịu ảnh hưởng đau thương.

Nói gương của Roosevelt, họ áp dụng chính sách New Deal soạn theo kế hoạch để quốc thực dân hay nói một cách giản dị của binh dân nước ta là « New Deal kiểu nước chân chắt » : Với tỷ số nhỏ hơn Hoa kỳ, « Phong trào cải cách xã hội và kinh tế » được áp dụng thật sự ở chánh quốc còn ở thuộc địa thì chúng ta đã nếm « cai đắng mùi đời » của « mấy năm kinh tế » khốc hại cho đến nỗi người chánh quốc phải đâm ra la hoảng kêu cứu « Việt Nam »

và « Đông dương S.O.S. » rồi họ tự kết luận lấy : nếu như thế này mãi thì chỉ còn có một nước là « Phải rút ra khỏi Đông dương ? » (24). Ngày nay sự thật ấy sẽ được đem ra bàn tại hội nghị Paris để hoàn thành độc lập Việt nam. Trong ấy chính là người Pháp trước người, Việt sau, đều đồng tâm « đặt lại vấn đề »

để « giúp Pháp lui binh » (25) và « quân đội Việt nam thay thế ». Nước Anh khôn khéo hơn, nên giằng xé New Deal « bôn soạn kiểu Anh quốc Bảo thủ » được ăn thỏa ở chánh quốc còn ở thuộc địa thì chẳng khác nào một hỏa diệm sơn đang bốc lửa mà hỏa thạch lỏng chảy từ Cachemire đến Calcutta Bombay, Delhi... tóm lại là cũng cả Ấn độ mà một nhà chí sĩ đã nhiều lần từng sống chung với ký giả ở Paris, lúc y đang lưu vong tàu thoát sự đàn áp của Anh, có thốt : « Ganhdilê chán đi cùng khắp nước tôi, trên vai có mang cây thập ác. Rất ý nhị với hình thù gầy ốm lom khom bệnh hoạn gần trần truồng và ở lều ngủ đất để tượng trưng sát với sự thật cảnh khổ của quốc gia dân tộc chúng tôi vì thiếu cơm ăn, áo mặc, thuốc uống, nhà ở » vì vậy « Ấn chống Anh » (24).

Một tiểu vương Ấn có nói với Andrée Viollis : « Chỉ là người bạn gái cùng học ở Anh quốc khi xưa ; chúng ta đồng một quan niệm chống trả những sự tàn bạo : con người đề nên con người. Tôi sẽ cho chị biết tại sao, những con người đã được quyền cao lộc cả như tôi, đã nhờ người Anh mà chống lại nước Anh ? » Viollis học với chúng tôi chuyện này sau một cuộc mệt tinh ở « Salle des Sociétés Savantes » về Đông Dương Đại hội và sự giam cầm Tạ thu Thâu, Trần văn Thạch, Phan văn Hùm... Nguyễn văn Tạo, Dương bạch Mai... Nguyễn an Ninh, Dương quang Ngưu, Nguyễn văn Sâm v... v...

Nói tóm lại phải giàu có như Mỹ mới tổ chức nổi phong trào New Deal. Các nước Đ.M. đã giải quyết phong trào này không phải bằng nguyên phú (richesse naturelle) của đất nước họ mà là của đất nước khác

của cả quốc gia dân tộc chúng ta nên thành ra « New Deal

Ló canh » (chữ này dùng với tất cả ng thật và nghĩa bóng của nó mà giới lao binh dân V.N. hay dùng).

KẾT LUẬN

TRƯỚC trạng thái khốc hại ấy : sát ở Đức-Ý-Nhật, nội loạn Tây ban giữa khối dân chủ xã hội và độc tài p xít, biến loạn và đàn áp ở thuộc địa, nóng Nhật-Hoa, Ý-Á. giặc nguội tam g Sô viết-Trục-Đồng Minh, « Chính trị T Nga » của Hiệp chúng ; Quốc Hội Q Liền (26) đã tỏ ra bất lực.

Kết cuộc của trào lưu lịch sử vừa là « Chiến tranh thế giới thứ hai » rất khốc với bom nguyên tử.

(Còn tiếp)

(24) Tác phẩm của : Louis Roubaud « V Nam » Andrée Viollis « Indochine S.O.S. » L'Inde contre les Anglais » Jean Dorso « FAUDRA-T-IL évacuer l'Indochine ? »

(25) Đời Mới số 69 (23-7-1955) « B thơ công khai của Trần văn An gót cho. trưởng Liên Quốc và Tổng Ủy Pháp ở P. D và các số Đời Mới khác từ số 60 đến nay chúng tôi đã « đặt lại vấn đề ».

(26) Ký giả hồi tưởng đến công khổ của cụ Nguyễn thế Truyền đã bao u phải đến H.Q.L. & Genève như đã trải bị đào ở bờ Thái bình Dương.

Những kẻ sa đọa

(Tiếp theo trang 20)

TÂM.— Nhưng mà... nếu có Hồng đ với thầy tôi nay, thì sao ?

MINH.— Tôi sẽ tổng cửa vào phá !

TÂM.— Mà nếu như...

MINH.— Nếu như... không... tôi khò thể đề như thế được !

TÂM.— Anh Minh !

MINH.— Tôi không biết... không bi rồi tôi sẽ xử như thế nào ! Nhưng t không chịu được thầy nữa... tôi s không dẫn nổi !

THỪA.— Cậu nói gì thế ?

MINH.— Nếu mày đề cho cô Hồng và nhà mà không báo cho tao hay, thì t sẽ giết mày trước !

THỪA (lặng đi). — Lúc này thì t không lo. Ông cụ với cậu Văn sắp t đây bảy giờ.

MINH.— Tôi đây ? Đề làm gì ?

THỪA.— Nghe ông cụ đến trình v sư cụ về việc gia tài bà cụ để lại g chuyện tranh giành giữa ông cụ với cậu đề nhờ sư cụ đứng ra hòa giải đấy.

MINH.— Lại có chuyện lố bịch th nữa !

TÂM.— Anh ạ, tôi sợ e có chuyện rã rã ở chốn tu hành.

(Còn tiếp)

ĐỜI MỚI 67

Dầu Cù-là

Dragées

PULMOFORME

Libs

Thuốc viên

trị dứt ho

LIBS

(Mareuil sur Lay Vendée)

NHA IN LE-VAN

104. Lô Quang Đông-Cholon. Điện thoại : 300

Chuyên lãnh cả giấy cho các báo, chỉ Cam đoan tiện lợi, giá rẻ hơn các nơi. Nhận in đồ gấp và nhân hiệu, quảng cáo bày mầu rất tươi. Bán sỉ và lẻ mực in báo, mực mầu Lerilleux, LeFranc, Georget Fils

VIỆT NAM CÓ MỘT

Nhà chuyên môn làm chân giả và tay giả để ráp thay những chân cụt và tay cụt. Theo đúng phương pháp của những nhà chuyên môn Pháp và Mỹ.

Được tin nhiệm của sở quân y Pháp ở Saigon.

Xin mời lại viếng hoặc viết thư

HIỆU BATRU

301, Colonel Grimaud
SAIGON

QUÁN QUẢN TỬU ĐIỂM

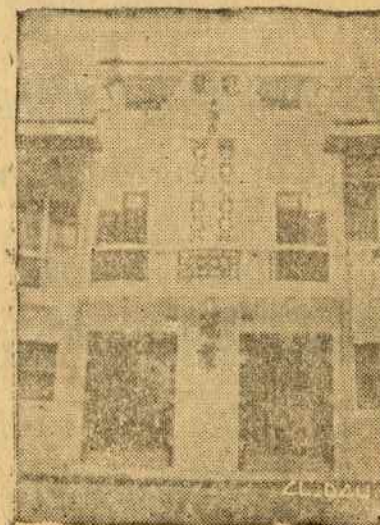
Téléphone : 402

Số 2 và 16 đường
des Artisans
CHOLON

SIÊU QUẢN TỬU ĐIỂM

Téléphone : 580

Số 440, đường
Marins — CHOLON

KỸ-LƯỜNG
và
MAU LẺ

lịch

NGUYEN-TRUNG

150, RUE GIA LONG - TÉL. 21.503

XIII

Chương thứ mười ba

Bà Đốc bận chiếc áo dài màu nâu và chiếc quần lĩnh Hóc Môn đứng nhìn hai đoàn học sinh bước đi trong lối bụi.

Tiếng rì rầm nghe gần thêm. Cả đám học sinh đã tụ tập trước bồn cỏ. Giữa bồn cỏ có một con đường nhỏ rải cát. Bà Đốc đứng thẳng người. Đó là một người đàn bà mập mạp hình vóc phương phi. Tà áo bà phát phơ trước gió. Bà đưa cánh tay phải ra hiệu cho đám học sinh đứng lại. Đám học sinh con gái đi trước dừng bước. Có tiếng lầm rầm: « Tiến lên! Dừng gần lại! » Cô giáo Châu vội vàng ra lệnh cho đám học trò con gái theo một con đường dẫn đến ngôi nhà gần cạnh. Bà Đốc xua tay:

— Con đường bên phía tay mặt kia! Đến lượt bọn học trò con trai. Chúng bước rất mau nhưng nhanh nhẹn, thầy giáo Sắc vội đưa cánh tay:

— Các trò đứng lại đã. Các trò cũng đi về phía ngôi nhà đó, nhưng các trò hãy theo con đường về phía bên trái kia. Nhớ đi sát về phía trái nha! Thôi! lên đường đi!

Đám học sinh con trai và con gái ngăn cách nhau do một con đường chính giữa cách xa chỉ độ vài thước. Cặp mắt bà Đốc vẫn không rời khỏi đám nữ sinh. Tất cả bọn im lặng bước.

Cô giáo Châu dẫn đầu bọn học trò con gái. Thầy giáo Sắc lưng thưng theo sau đám nam học sinh. Học trò kéo đến trước tam cấp một ngôi nhà

(Xem Hồi Mới từ số 62)

« Hoạt động của bộ máy sinh lý của con người tự nhiên, cần thiết và hợp lý như thế sao lại e dè không nói trắng ra để tìm những đề nghị đứng đắn và đúng mực? »

(Montaigne)

Con người ở thời đại trước chúng ta thật quái đản không dám dùng tiếng nói bạo dạn lại còn e dè, e dè đoán không lo soi sáng cho trẻ em và lớp trung niên hiểu thấu về vấn đề giáo dục sinh lý, một vấn đề quan hệ nếu không phải là điều hệ trọng nhất của đời sống.

(Chanoine Jean Viollet)

Thâm thương và xấu hổ thay cho nhân loại nghèo khổ của chúng ta là vẫn giữ mãi cái thuyết bất di bất dịch: lĩnh vực phát nguyên nguồn sống con người là nơi luôn luôn phải che đậy kín đáo đầu cho khoa sự phạm và khoa học có tiến đến đâu chẳng nữa.

(Cardinal Verdier)

TÓM TẮT PHẦN THỨ NHẤT

Những tấm quảng cáo cho những tuồng chớp bóng khiêu dâm, những sách vở của bọn lái buôn đi bắt ca tụng thú nhục dục... được bày bán nhan nhản trong một thành phố chỉ biết ăn chơi truy lạc đem lại cái hại trước nhất cho đám trẻ của một xã hội chưa chú trọng đến việc giáo dục chúng, từ cách giáo dục ở gia đình đến lối giáo dục ở nhà trường.

Fóng, Dó Ta, Du... bọn thiếu niên ở cái tuổi 12 đến 13 cùng Liên, Mầu, Tri... bọn thiếu nữ đồng tuổi, bọn chúng đều là nạn nhân của những con đề tình thần của bọn lái buôn đi bắt và lối giáo dục thoát hóa mà chúng chịu ảnh hưởng. Bọn chúng đều là những trẻ con cấp sách đến nhà trường.

Thầy giáo Sắc, cô giáo Châu là những nhà mô phạm có tư tưởng tiến bộ nhưng lại gặp bà Đốc là người nặng óc thủ cựu đã áp dụng một lối giáo dục lỗi thời, chẳng những không ích gì cho chúng mà còn xô chúng vào con đường hư hỏng, tội lỗi.

Con Liên và thằng Đổng là nạn nhân chính của cốt truyện. Hai trẻ sớm sa ngã vào đường tình yêu và suốt hủ hoại cả một đời còn hứa hẹn nhiều ở tương lai.

rộng năm căn. Bà Đốc đứng trên tam cấp, cả thân hình hơi nghiêng về phía trước. Bà nở một nụ cười rồi nhả nhặn:

— Đợi một chút các em nha!

Bà quay vào ngôi nhà, vừa xoa xoa hai bàn tay tỏ vẻ hài lòng lắm. Có hai người đàn bà bận áo dài đen chạy lại gặp bà. Bà Đốc quay ra, đi về phía chỗ cũ.

— Các trò đứng đấy một chốc rồi sẽ có những người giúp việc dẫn các trò về các phòng riêng. Trước hết, theo kỷ luật, các trò phải qua một cuộc khám vệ sinh đã.

Đó Ta đứng hàng đầu trong đám học sinh con trai. Nó quay lại Du:

— Như vậy là bắt đầu « nghĩ hè » rồi đấy! Và bắt đầu nghĩ hè bằng một cuộc khám vệ sinh!

Thằng Du nhăn trán lại, miệng há hốc mà chẳng buồn nói một câu nào.

Bà Đốc ra lệnh cho cô giáo Châu:

— Có dẫn các em về phòng. Tôi hoàn toàn tin cậy ở cô về việc giữ trật tự cho nữ học sinh.

Cô giáo nghiêng mình tỏ ý nhận mệnh lệnh, rồi cô dẫn toàn nữ sinh đi theo người đàn bà áo đen.

— Thưa cô, học trò của cô sẽ ở trong hai căn phía phải của ngôi nhà này. Máy căn này rất mát mẻ. Trường mới quyết với xanh lại đó. Ấy! ừ! ừ! vấp phải cái cào dưới chân kia. Chà! bác thợ làm vườn cứ bỏ quên đây mãi! Cô đi lối này, cửa vào ở phía sau nhà. Học sinh sẽ được ngủ ở tầng trên, rộng rãi và sạch sẽ lắm kia!

Bà Đốc quay về phía thầy giáo Sắc.

Nam học sinh bây giờ phải tạm trú ở mấy căn phòng phía trái ngôi nhà này. Đáng lý ra nam học sinh và nữ học sinh phải ở riêng biệt ra mới phải. Tôi đã cho chuẩn bị đủ với gạch, vữa ngăn đôi ngôi nhà, việc không may là người thầu khoán lại đến chậm. Có lẽ họ bắt đầu công việc vào đầu tháng này. Trong lúc chờ đợi, nam học sinh tạm ngủ ở tầng lầu thứ hai.

Thôi, thầy phiền lòng dẫn học sinh đi theo người giúp việc của tôi.

ĐÔI MỜI SỐ 76

Bà Đốc lại nhún một nụ cười xã giao...

Cô giúp việc vội vàng lại gần thầy giáo:

— Vậy mời thầy cùng đi.

Bỗng cô ta quay lại ở lên một tiếng. Thầy giáo Sắc hơi ngạc nhiên. Cô giúp việc ghé tai thì thầm với thầy. Điều bộ của cô trông bí mật lắm.

— Thưa thầy! Một vấn đề rất hệ trọng mà bà Đốc dặn riêng tôi thưa lại với thầy: Học trò con trai và con gái cùng sống chung dưới một mái nhà, thầy phải hết sức đề ý đến sự giao thiệp giữa hai bên. Thầy đề ý đến vấn đề ấy cho! Chốc nữa, sẽ thưa chuyện với thầy nhiều hơn.

Bọn học trò con trai thay đổi quần áo và được dẫn đến một căn phòng rộng có bàn ghế xếp đặt ngay thẳng. Trên tường treo đầy khẩu hiệu. Có thể nói đó là công tác mô phạm bấy lâu của bà Đốc. Những khẩu hiệu đó ngụ ý dạy học sinh về vấn đề vệ sinh và luân lý.

— Lúc ăn không nên nói chuyện.

— Muốn dạ dày làm việc đỡ mệt, lúc ăn chúng ta phải nhai cho kỹ.

— Có cơm ăn, chúng ta nên nhớ đến công lao của người làm ruộng.

Đến lượt bà Đốc đứng trước mặt thầy giáo Sắc và cô giáo Châu, phân trần:

— Đây thầy giáo và cô giáo xem, anh thầu khoán đến chậm có tai hại như thế đấy! Tôi bắt buộc hội học nam học sinh lẫn nữ học sinh trong căn phòng này. Bàn ghế sắp đặt ngay ngắn, tôi không vira ý một chút nào cả. Ấy thế mà cũng phải chịu như vậy.

Cô giáo Châu đưa ý kiến:

— Nhưng, thưa bà, tại sao chén đĩa lại đặt chỉ có một phía thôi ạ? Chúng ta sắp đặt cho trẻ ngồi đối diện nhau, như vậy có lẽ sẽ được nhiều chỗ hơn đấy!

Bà Đốc mỉm cười rồi vui vẻ:

— Không được đâu! Tôi chú ý đề nam học sinh và nữ học sinh ngồi sắp lưng lại với nhau như vậy mới tránh được những việc không hay có thể xảy ra. Bỗng bà dịu giọng, quay sang cô giáo:

— Tuy thế cũng không có ý bắt buộc để cho cô không cùng giữ bữa cơm với học sinh của cô đâu? Tôi cũng muốn để các cô tự do chia phần nghĩ hè với học sinh. Tôi muốn cử thêm những giám thị coi sóc đến các em mỗi ngày khi các em đã dùng hai bữa cơm xong xuôi. Lúc ấy, trong phòng ăn riêng, chúng ta sẽ trao đổi ý kiến, tin tức để cải thiện đời sống của chúng trong kỳ nghỉ hè cho được chu đáo.

Đề nghị đó cũng chẳng làm cho cô giáo Châu đến cả thầy giáo Sắc vừa ý hẳn. Trong mấy phút bàn chuyện với bà Đốc, cả hai người đều nhận thấy tâm hồn bà Đốc rất chặt chẽ, tính tình bà lại rất cầu kỷ.

Đôi cả hai người đồng thanh cảm tạ một cách xã giao bà Đốc:

— Chúng tôi rất lấy làm hân hạnh về thiện ý của Bà muốn để chúng tôi cùng dự bữa cơm với Bà, nhưng chúng tôi thiết nghĩ, muốn duy trì kỷ luật cho học sinh chúng tôi muốn...

Bà Đốc vội cắt ngang:

— À: Thầy và cô định cùng dự bữa cơm trưa và chiều với học sinh đây ư? Thầy và cô nói có lý lắm: Tôi thấy đó là một nỗi thắc mắc lương tâm của nhà nghề. Xin chiều ý thầy và cô. Một ý kiến hay đấy!

Bà Đốc gọi ngay một người giúp việc đem thêm hai cái chén, hai đôi đũa. Bà bước lại đám học sinh, đưa tay chỉ:

— Nữ học sinh đây! Cô giáo ngồi đây!

Và bên kia toàn quyền của thầy giáo Sắc. Ngồi như vậy, các người sẽ kiểm soát học sinh được dễ dàng hơn.

Thầy giáo Sắc ghé vào tai cô bạn đồng nghiệp nói nhỏ:

— May đấy. Bà ấy không bảo chúng mình ngồi sắp lưng lại với nhau! Thầy nở một nụ cười hóm hỉnh...

BỌN nữ sinh vào đầu, theo lời dặn của bà Đốc, cô giáo Châu chỉ chỗ ngồi cho họ. Bọn học sinh con trai vào sau. Ngồi vào là chúng cầm lấy ngay chén đũa. Thằng Bình cầm đũa

nhui vào hống thẳng Hai. Thằng Thu đề cái đĩa không lên trán, bắt chước anh chàng hát xiếc biểu diễn cho công chúng xem để bán thứ thuốc dán của anh ta. Chú Chi người nhỏ nhỏ, thò miệng vào chiếc ly nhai tiếng con bò rồn.

Thầy giáo Sắc nghiêm nét mặt:

— Chấm dứt những trò chơi ấy đi! Trật tự hơi trở lại một chút.

Bọn con gái bỗng quay lưng nhìn bọn con trai cười đùa. Bà Đốc vừa trông thấy, băng băng chạy tới:

— Ê! Ê! Ngồi ngay ngắn lại đi!

Bà nắm mạnh vai mấy trò đáng tri bề ra phía trước rồi ra lệnh:

— Ngồi lại như thế này này! Như thế này này!

Xong đâu đấy, bà lại lên cái giọng diễn thuyết của bà:

— Tôi cấm nữ học sinh lẫn cả nam học sinh không được phép nhìn ra phía sau lưng mình. Các trò không có một duyên cớ gì nhìn lại về phía sau cả. Các trò ngồi lại đây là để cùng dự bữa cơm với nhau. Đây không phải một dịp để các trò tìm cách đùa giỡn với nhau nữa. Tôi yêu cầu thầy giáo và cô giáo phải tỏ ra rất nghiêm khắc về vấn đề đó. Hôm nay trò nào còn trái lệnh sẽ mất phần tráng miệng.

Bà Đốc mới dứt lời nhưng con Mầu cũng tìm cách nhìn qua vai một đứa con trai tên là thằng Thi. Thi có chiếc khăn tắm rất đẹp, ngay lúc nó bước lên xe lửa, Mầu đề ý. Tinh thích làm keng của đứa con gái làm cho nó không còn tưởng nghĩ gì đến việc ăn uống nữa.

Đến tua con Trinh. Thoáng một cái, con bé đã ra khỏi phòng lên xuống nhà bếp. Bà Đốc vẫn không hay biết gì cả. Bà quay ra với hai người nữ giám thị. Bỗng bà quay về phía sau nhắc lại mệnh lệnh:

— Tôi nhắc lại. Cấm các trò quay lại chuyện trò hoặc dòm ngó nhau. Các trò phải nhìn thẳng trước mặt các trò. Không có việc gì ở phía sau cả. Các trò hiểu chưa?

Bọn con trai tinh nghịch cùng đồng thanh trả lời:

— Vâng ạ!

Yên trí, bà quay đi.

Ở cánh cửa kia, những người giúp việc đã mang canh lên. Trong đó có mặt cả con Trinh nữa. Khói bốc lên nghi ngút trên mấy tô canh. Tất thảy đều « ồ » lên một tiếng tỏ ý thèm ăn lắm. Thầy giáo Sắc và cô giáo Châu tuy không bảo nhau cùng cầm đũa gõ mạnh lên thành chén và ra lệnh cho tất cả im lặng.

(còn nữa)

CUỘC THI ĂN ẢNH ĐỜI MỚI 1953

291

292

293

294

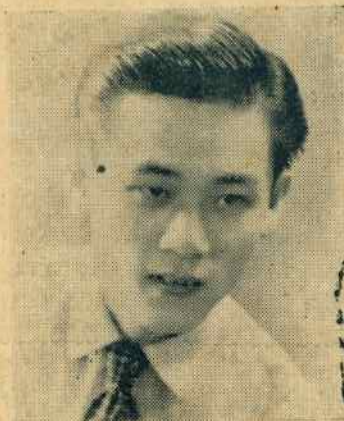
295

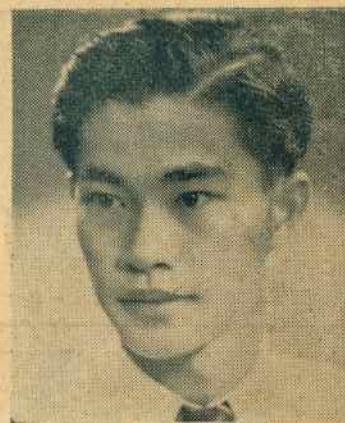
296

297

298

299

ĐỜI MỚI

DO NHÀ XUẤT BẢN NGÀY MỚI XUẤT BẢN VÀ PHÁT HÀNH

GIÁ BẢO DÀI HẠN

1 tháng : 20\$00 — 3 tháng : 60\$00

6 tháng : 120\$00 — 1 năm : 240\$00

Ngoài Nam Việt : thêm cước phí.

Thư từ, bưu phiếu xin gửi cho : QUẢN LÝ : TRÁC ANH